

ΝΕΟΛΟΓΟΥ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Σ. Ι. ΒΟΥΤΥΡΑΣ.

ΑΡΙΘΜΟΣ 18.

ΤΟΜΟΣ Β'.

21 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1893.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΟΜΗΣ ΤΟΥ ΙΣΘΜΟΥ ΠΑΛΛΗΝΗΣ (ΚΑΣΣΑΝΔΡΑΣ).

Πάντες οι τὴν Γεωγραφίαν σπουδάζοντες γνωρίζουσιν ὅτι ὅλη ἡ χώρα ἡ πρὸς μεσημβρίαν τῆς Μυθωνίας μέχρι τοῦ Ἀγαίου Πελάγους, πρὸς Ἀνατολάς δὲ τοῦ Θερμαϊκοῦ μέχρι τοῦ Στρυμονικοῦ κόλπου, ἔχουσα πλάτος μὲν δέκα περίπου γεωγραφικῶν μιλίων, μήκος δὲ ἐξ Ἄρκτου πρὸς Μεσημβρίαν 10—12 καὶ σχηματίζουσα χερσονήσον ἀπολήγουσαν εἰς τρεῖς γλώσσας ἢ μικρὰς χερσονήσους, ἐκαλεῖτο τὸ πάλαι Χαλκιδική (κατόπιν Σιδηροκάστια καὶ νῦν Μακεδονοχώρια) ἰδίως ἢ ἐπὶ Θράκης (Μακεδονικὰ ὑπὸ Μαρμαρίτου Γ. Διμίτζα).

Αἱ τρεῖς αὗται μικραὶ χερσονήσοι ἢ μεγάλαι γῆ-ναι γλώσσαι, καθ' ἃς ἐν μέρει ἑμοιάζει ὅλη ἡ χερσονήσος πρὸς τὴν Πελοπόννησον, ἐκαλοῦντο Παλλήνη (Κασσάνδρα), Σιδώνη (Λογγός) καὶ Ἀκτὴ ("Ἄθως—Ἄγιον Ὄρος) ἐπομένως τέσσαρες κόλποι σχηματίζονται· ὁ Θερμαϊκός, Ὁρωνιαῖος, Σιγγιτικὸς καὶ Στρυμονικὸς.

Καὶ τὸν μὲν ἰσθμὸν τῆς Ἀκτῆς γνωρίζομεν ὅτι διώρυξεν ὁ Ξέρξης, τὸν δὲ ἰσθμὸν Παλλήνης πενταστάδιον καὶ διωρυγμένον ὄντα κατὰ τὸν Στράβωνα (7. 330· «ὄνομα δὲ τῆς χερσονήσου Παλλήνη· πενταστάδιον δ' ἔχει τὸν ἰσθμὸν διωρυγμένον, καί ται δ' ἐπ' αὐτῇ πόλις ἡ πρότερον μὲν Ποτίδαια). Ἀμφότεροι ὅμως οἱ ἰσθμοὶ οὗτοι ἐχρησώθησαν καὶ συννήθησαν αὐθις μετὰ τῆς ἡπείρου.

Ἄλλ' ὁ ἰσθμὸς τῆς Παλλήνης ὑπέστη καὶ δευτέραν τομὴν, ἢν οὐδεὶς τῶν ἱστορικῶν ἀναφέρει καὶ ἢν

προστίθῃμι τῇ ἱστορίᾳ, γεγονυῖαν ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου αὐτοκράτορος Ῥωμαίων τοῦ Παλαιολόγου, καὶ ἀναφερομένην ἐν τῷ χρυσοβούλλῳ αὐτοῦ ὑπὸ χρονολ. 5791ε οὕτως:

« Διὰ ταῦτα δὴ καὶ ἡ Βασιλεία μου, κύριος τῆς Θεσσαλονίκης γενόμενος, καὶ τῶν περὶ αὐτὴν ἀπάντων πεποιημένος τὴν πρόνοιαν, ἀδουλήθην ὑπὲρ τοῦ γένους ἐγὼ, τὸ περὶ τὴν Παλλήνην ἀναψώσασθαι τείχος, ὃ Κασσάνδρειαν μὲν, ὃ τοῦ Ἀλεξάνδρου πατῆρ ἐκεῖνος ὠνόμασεν, ἐκ βάθρων ποιοιμένος αὐτό, οἱ δὲ μετ' αὐτὸν ἐν ὑστέρῳ Ποτίδαιαν . . . καὶ ἀκοδόμησα τείχη καὶ πύργους ἐπάνω τῶν παλαιῶν θεμελιῶν, καὶ ὄρυζα τάφρον περὶ αὐτό, καὶ ἔκτισα τὴν ἐν τῷ κόλπῳ τῷ Θερμαϊκῷ θαλάσσης, καὶ νῆσον ἐργασάμην τὴν ἡπείρου ». Τὴν τομὴν τοῦ ἰσθμοῦ τούτου ὁ ἀφίδιμος αὐτοκράτωρ ἐποίησε δι' ἰδίων ἐξόδων του «ἐπι καταβαλὼν, ὡς λέγει, οὐ μόνον ὄσον εἰς δύναμιν χρήματα, ἀλλὰ σχεδὸν ὄσον καὶ ὑπὲρ τὴν ἐμὴν ἀφίκετο δύναμιν, τῶν ἄλλων ἀπάντων οὐ μόνον εἰς βοήθειαν ὄντων, ἀλλὰ καὶ ἐναντιουμένων τῇ Βασιλείᾳ μου».

Ἀντίγραφον τοῦ ἐν λόγῳ χρυσοβούλλου δημοσιεύω διὰ τῆς Ἑβδομαδιαίας Ἐπιθεωρήσεως, ὅπως γνωσθῶσι καὶ αἱ χριστιανικαὶ ἀρεταὶ τοῦ αὐτοκράτορος καὶ ἰδίως αἱ πρὸς τὰ ἱερὰ σιωνώματα εὐλαβεῖς διαθέσεις.

Ἐν Ἄγιῳ Ὄρει Ἄθω. 1893. Ἰανουαρίου 30.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Ε. ΔΑΙΡΙΔΗΣ.

ΑΝΕΚΑΟΤΟΝ

Χρυσόδουλλον Ἰωάννου τοῦ Β' τῶν Παλαιολόγων
αὐτοκράτορος Ῥωμαίων,
υἱοῦ Μανουὴλ καὶ ἐγγόνου Ἰωάννου τοῦ πρώτου.

Ὁ τις μεγάλης πόλεως ἀρχὸν ὄλος ἀγαθὸς ὢν, ἀρ-
χὴν ἐπιμοῦργησεν ἀνθρώπων ὡς ἀθάνατον. Αὐτὸς
γὰρ ὁ τούτῳ σκοπός, ἔν' οὗτος σύνθετος ὢν, ἐν
ὁμοίῳ τῶν ἀπλουστέρων ἀγγέλων εὐρίσκειται, καὶ
δοξάζει τὸν εὐεργέτην, οὐχ ὅτι δόξης ὁ πλάστης
ἐδεῖτο παρὰ τοῦ πλάσματος, ἀνευθεὶς γὰρ, ἀλλ' ἵνα
τὸ πλάσμα δόξαν ὀφειλομένην ἐπιτρέπον τῷ πλά-
στῃ, δικαίως πληρωθῆ δόξης, καὶ τοῖς ἀγγέλοις ὁ-
μοίως γένιται. Ἴσπει δὲ τῶν οὐρανίων ἀντύγων ἐπε-
σον ὁ πρῶτος πλασθεὶς καὶ ταῦτα χαίρων ἀπλοτητι,
ἤθερην ἐν οὐρανοῖς πολιτεύσθαι τὸν ἀνθρώπον ὄντα
σύνθετον, οὐκ ἀθάνατον· καὶ πλασάμενος ἀντιδρό-
φους αἰτίας, ὑποψιφιδίαις αὐτὸν γενέσθαι Θεόν, ὑπο-
σκελίδας ἐρρίψεν ἐν τῇ γῆ, καὶ ὁ πεδῶν ἐξαισιον
ἔκειτο πτόμα καὶ γέλωτος ἄξιον οὐ μικροῦ. Τὸ δὲ
χρῆρον, ὡς τούτῳ μηδὲ δύναμις ἦν ἐπανορθώσεως
πώποτε. Τριῶν γὰρ ἐδεῖτο μεγάλων ἐλθεῖν εἰς τὸ
πρότερον ἀξίωμα. Ταπεινώσεως μὲν, ἀντι προτέρας
ἀλαζονείας· ὑπακοῆς δὲ πάλιν, ἀντι προτέρας
παρακοῆς· καὶ τελευταῖον, τοῦ θανεῖν ἐτοιμῶς ὑπὲρ
τοῦ γένους, καὶ οὐ πρότερον αὐτὸς ἀπατηθεὶς ἐπρα-
ξεν· ὁ δὲ, ὁρῶν οὐ μόνον αὐτὰ, ἀλλ' οὐδ' ἀποστῆ-
ναι τῆς ἁμαρτίας ἠδύνατο. Διὸ ὁ πλάστας αὐτὸν
ἀρχὴν, αὐτοῦ πάλιν ἐσῴστερον ἐμνημόνευσεν ἵνα μὴ
τὰ πάντα μάταια ἦ· καὶ κατελθὼν ἐξ ὑψους τῆς ὑπε-
ρουρανοῦ θεότητος, ὑπὲρ ἀνθρώπων ἀνθρώπων γίνε-
ται, ἐν ἁπασιν εὐσεβείᾳ χρεός ἐστιν ἀπαραίτητον,
παντοίαις ἀμειβεσθαι δωρεαῖς, νῶ καὶ λόγῳ καὶ
πράγματι, νῶ μὲν, εὐλογεῖν αὐτὸν ὡς κοινὸν εὐεργέ-
την ἡεὶ· λόγῳ δὲ τοῦτον ἐπαινεῖν ὁσημέραι καὶ κοι-
νῆ καὶ ἰδίᾳ· πράγματι δὲ, προσάγειν αὐτῷ τὸ κάλ-
ιστον ὧν ἐχει καὶ τιμιώτερον, ἀπάντων αὐτῶν ὄντι
χορηγῶ μόνῳ. Διὰ τοῦτο γὰρ καὶ ὁ σοφὸς τῶν Ἰου-
δαίων ἐλεγε νομοθέτης· ἐν τῷ στόματι σου, καὶ ἐν
τῇ καρδίᾳ σου, καὶ ἐν ταῖς χερσὶ σου, δηλῶν ὡς διὰ
τούτων ἀνάγκη τούτον δοξάζεσθαι, ἐπεὶ καὶ τούτων
οὗτος μόνος ἐξεταστής· οἶδε γὰρ καὶ τὰς ἀμοιβὰς
πολλαπλασίους παρέχει τοῖς τιμᾶν αὐτὸν γε βουλευο-
μένοις. Εἰ γοῦν ἅπασι χρεός αὐτό, πολλῶ γε μᾶλλον
ἀρμόζει τοῖς βασιλευσὶ, δυσὶν ἕνεκα. Τῶ μὲν, ὡς
πολλαπλασίους ὀφείλουσι χάριτας τῷ Δεσπότη, ἅτε
καὶ τῶν ἄλλων εἰς πλάτος παρ' αὐτοῦ τιμωμένοις·
τῷ δὲ, καὶ ὡς τῶν ἄλλων ἐσομένοις κανόνα. Τοῖς
αὐτοῖς δὲ καὶ τὴν αὐτοῦ μητέρα τὴν μακαρίαν Παρ-
θένον τιμᾶσθαι χρεῶν· αἰτίαν καὶ αὐτὴν γενομένην
τῆς σωτηρίας τῷ γένει τῶν χριστιανῶν. Διὰ ταῦτα
δὲ καὶ ἡ Βασιλεία μου κρημασὶν οἷς οἶδε Θεός, κύ-
ριος τῆς Θεσσαλονίκης γενόμενος καὶ τῶν περὶ αὐ-
τὴν ἀπάντων πεποιμημένος τὴν πρόνοιαν, ἐπει μὲν
ἴσπει Ἕλλησι καὶ βαρβάρῳ παντὶ ἄχρησ αἵματος ὑπὲρ
τῶν ὁμοφύλων ἀγωνίζεσθαι· νόμος δὲ Θεοῦ πάλιν
τοῦ πρώτου θεοειδέστερος καὶ λαμπρότερος, ἕκα-
στον ἑαυτὸν παρακαλούμενος ὑπὲρ ἑτέρου διδόναι·
ἠδουλήθη ὑπὲρ τοῦ γένους ἐγὼ, τὸ περὶ τὴν
Παλιήνην ἀνανεώσασθαι τοῖχος, ὃ Κασσάνδρειαν μὲν

ὁ τοῦ Ἀλεξάνδρου πατὴρ ἐκεῖνος ὀνόμασεν, ἐκ
βάθρων πεποιμημένος αὐτό, οἱ δὲ μετ' αὐτὸν ἐν
ὑστέρῳ Ποτιδαίαν· καὶ εὐθὺς ἐπὶ τοσοῦτον ἐρριμ-
μένον αὐτό καὶ διαλυθὲν, ὡσπερ τὰ ἐν τοῖς ὕδα-
σιν, ἢ τὰ ἐν κατοίτοις τείχεσι φαινόμενα ἦ· καὶ
ἂ Μωυσοῖς ἐκεῖνος ὁ μέγας ἐπιμοῦργει νυκτερινὰ
καὶ θαλάσσια. Τοιοῦτον ἦν ὡς μηδὲ ὁμοίωμα
τείχους φαίνεσθαι· βουλή δὲ καὶ γνώσει πλει-
στη χρησάμενος ἡμετέρα, ἐτι καταβαλὼν οὐ μόνον
ἕσον εἰς δύναμιν χρήματα, ἀλλὰ σχεδὸν ὅσον καὶ
ὑπὲρ τὴν ἐμὴν ἀφίκετο δύναμιν, τῶν ἄλλων ἀπάν-
των οὐ μόνον εἰς βοήθειαν ὄντων, ἀλλὰ καὶ ἐναν-
τιουμένων τῇ Βασιλείᾳ μου, μόνου βοηθοῦντος Θεοῦ
μοι, ἠκοδομήσασα τείχη καὶ πύργους ἐπάνω τῶν πα-
λαιῶν θεμελίων, οὐκ ἐν ὁμοίῳ τῶν πάλαι, ἀλλὰ πολ-
λῶ βελτίονα καὶ θαυμασιώτερα τῶν ποτέ. Ὡς εἶναι
μὲν εὐσεβῶν ἀσφάλειαν, οὐκ ἀσφαλὲς δὲ τοῖς ἄλ-
λοις· οὐκ ἔστιν ἡμετέρον μὲν ἰδεῖν, πολλὴν φαιδρότερον
ἐννοεῖσθαι· καὶ λαμπρόν μὲν ὀράσει, πολλὴν δὲ τῇ δια-
νοίᾳ λαμπρότερον· καὶ τερπνὸν μὲν ἀκοῆ, λογισμοῖς
δὲ τερπνότερον· μάνδρα τις ἐστίν, ἢ ὁ ἄλλος ἀδυ-
νατεῖ ὑπαράξει τὸ πρόβατον· ἐπινοήσῃ δὲ πρὸς
βραχὺν αὐτὸ χρόνον, ὡς οὐ μόνον ἀκούουσιν, ἀλλ'
ἀπιστεῖσθαι καὶ τοῖς ὁμοῖοι· καὶ ὁρῶν αὐτὰ φρον
περὶ αὐτό, καὶ ἴνωσα τὴν ἐν τῷ κόλπῳ
τῷ Θεοματικῷ θαλάσσειαν μετὰ τῆς ἐν τῷ
κόλπῳ τῷ Τορωναϊκῷ θαλάσσειαν καὶ
νῆσον εἰργασάμενην τὴν ἡπειρον, κάλλι-
στον εὐσεβείᾳ κτήμα, καὶ τοῖς ἀλλογενέσιν ἀνάγκη-
στον. Ἢτα βόας ἀνεθέμην τῇ νύσῳ, ὠφελιμώτατα
βίῳ ζῶα, αὐλάκα ἀνατέμνειν, καὶ σπείρειν σπόρον
αὐτοῖς ἐν καιρῷ, καὶ ἀλοῖσθαι πάλιν ὅτε καιρὸς, ἵνα
μὴ μόνον ἐμοί, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις τὰ πρὸς κρείαν
πορίζομαι. Ἐπει δὲ τούτων ἀπάντων αἰτία μοι κόρη
μόνη παρθένος, καὶ ὁ ταύτης πρωτότοκος, ἔκρινε
δικαίον ἡ Βασιλεία μου διὰ χρυσόδουλλον τοῦς πρώ-
τους καρπούς τῶν σπόρων τῆς δεκατίας ἀποδοῦναι
τῷ Σωτῆρι Χριστῷ, σὺν αὐτῷ δὲ καὶ τῇ αὐτοῦ καλ-
λίστῃ Μητρὶ, καὶ μετ' αὐτούς, τοῖς αὐτῷ καὶ δούλοις
καὶ θεραπευταῖς ἡμα· ὧν ἐστίν ὁ τοῦ Σωτῆρος Βα-
πτιστὴς πρῶτος ἀπάντων μετῶν αὐτῷ μαρτυρούμε-
νος, καὶ μετ' αὐτὸν οἱ ἄγιοι Τεσσαράκοντα, οἷς ἀκο-
λουθεῖ Παῦλος ὁ ἐν τῷ Ἄθῳ καλούμενος ὁσῖος. Ἐπι-
τρέπω δὲ τὸν μερισμὸν τῆς δεκατίας οὕτω γίνεσθαι,
ἰστανίμως ἀπάθως ἐν ἀριθμῷ τετάρτῳ καὶ εἰκοστῷ·
ἔθεν δὲ καὶ τὸν παρόντα χρυσόδουλλον λόγον ἐπι-
χορηγεῖ καὶ ἐπιδραβεῖ αὐταῖς, δι' οὗ εὐδοκεῖ, προσ-
τάζει, θεσπίζει καὶ διορίζεται, ἔν' οἱ τῆς δεκατίας
καὶ βασιλικῆς μονῆς εὐρισκόμενοι μοναχοὶ τιμωμέ-
νῳ εἰς ὄνομα Χριστοῦ μου τοῦ Παντοκράτορος ἐν
τῇ μεγάλῃ πόλει τοῦ Κωνσταντινου λαμβάνωσι τέ-
ταρτον ἀριθμὸν. Ἐτι οἱ εὐρισκόμενοι μοναχοὶ ἐν τῇ
δεκάσει καὶ βασιλικῇ τῆς Μεγάλῃς Λαύρας μονῇ
τιμωμένῳ εἰς ὄνομα τῆς Παναγίας, λαμβάνωσι καὶ
αὐτοὶ τέταρτον ἀριθμὸν· ἐτι οἱ εἰς τὴν δεκάσειαν μον-
ὴν εὐρισκόμενοι μοναχοὶ τοῦ Βατοπεδίου, τιμωμέ-
νῳ καὶ αὐτὴν εἰς ὄνομα τῆς Παναγίας, λαμβάνωσι
καὶ αὐτοὶ τέταρτον ἀριθμὸν· ἐτι οἱ τῆς δεκ. μονῆς
εὐρισκόμενοι μοναχοὶ τοῦ Τιμίου Προδρόμου καὶ Βα-
πτιστοῦ, τοῦ ἐν τῇ Θεσσαλίᾳ πόλει Θεσσαλονικῆ
λαμβάνωσιν οὗτοι ἀριθμὸν πέμπτον· ἐτι οἱ ἐν τῇ δεκ.

μονῇ τοῦ Ἐεροποτάμου τιμωμένη εἰς ὄνομα τῶν
ἁγίων Τεσσαράκοντα εὐρισκόμενοι μοναχοὶ λαμβάνω-
σι καὶ αὐτοὶ τέταρτον ἀριθμὸν· ἐτι οἱ εἰς τὴν δεκ.
μονὴν τοῦ ὁσίου Παύλου, τὴν οὖσαν ἐν τῷ Ἄθῳ
λαμβάνωσι καὶ αὐτοὶ τρίτον ἀριθμὸν, ὡς γίνεσθαι
τοῦς πάντας εἰκοσιτέσσαρας. Καὶ ταῦτα μὲν ἐφ' ὅρα
τῆς ἐμῆς ζωῆς λαμβανέτωσαν ἀκωλύτως καὶ μεριζέ-
σθωσαν ὡς προσέπομεν τὴν δεκατίαν ἀπάθως γεννη-
ματικῆς τῶν ζευγαρίων μου κατασπορᾶς· μετὰ δὲ τὴν
ἐσομένην ἀποδημίαν τῆς Βασιλείας μου, ἢ δοῦναι
χρεός ἀνάγκης, τότε μὴ μόνον τὸ δεκάτον αὐτῶν δι' τῶν
γεννημάτων, ἀλλ' ἅπαν ὅσον καὶ οἶόν ἐστι τὸ εὐσεβὲν
τότε γέννημα, καὶ οἱ βόες ἅπαντες, καὶ ἡ τούτων
πᾶσα παρασκευή, καὶ ἐτι τὰ χωρία, ἐν οἷς οἱ βόες
αὐτοὶ κατακήμενοι καὶ τὸ ὀφειλόμενον τῷ δημοσίῳ
παρὰ τῶν ἐν αὐτοῖς κατοικοῦντων ἀνθρώπων, οἷον
τὸ χωρίον τὸ ἀπὸ τῶν τριῶν ἐκκλησιῶν μέχρι τοῦ ἡ-
μετέρου Παλαιχωρίου τοῦ Ἁγίου Δημητρίου, καὶ
ἐτι τὸν ἀπὸ τοῦ σκορδίου μετὰ τοῦ γενομένου ἤρου-
ριου ἐκεῖσε μέχρι καὶ ἄλλης τῆς Λεύκης μετὰ καὶ τοῦ
μεταξὺ τούτων χωρίου τοῦ καλονμένου Πασσαρᾶ,
ἀνευ μὲν γῆς ζευγαρίων πέντε πρὸς δὲ καὶ γῆν ἀπ'
αὐτῶν τῶν πορτῶν τῆς Κασσανδρείας ζευγαρίων δέκα,
ἅπαντα μετὰ τῆς περιοχῆς καὶ νομῆς αὐτῶν ἐδω-
σαν ἅπαντα ἀφερωμένα ταῖς Μοναῖς ταῦταις καὶ
μεριζόμενα κατὰ τὴν πρώτην τοῦ δεκάτου τῶν γεν-
νημάτων ἀναλογίαν, καὶ ὁ πειραθισόμενος ἀνατρέ-
ψαι τὴν παρούσαν μου πράξιν, ὁποῖος ἂν εἴη, ἐν τῷ
παρόντι μὲν εὐπορήσει τῆς ἀσθενοῦς τοῦ ΚΑΙΝ, καὶ
τῆς Γεζῆ λέπρας, καὶ τῆς λώθης Ἰάδ, χωρὶς τῆς ἐν
ὑστέρῳ ὑγείας αὐτοῦ. Ἐν δὲ τῷ μέλλοντι, γένοιτο
κληρονόμος ἑρόνου τοῦ ψευδωνύμου βασιλέως Σατάν
καὶ τῶν αὐτοῦ διαδόχων ἐτι Ἰουδα καὶ τῶν σταυρω-
σάντων Χριστὸν ἢ καὶ βαπτισθέντων, ἐν ὑστέρῳ δὲ
ἀρνησάμενων αὐτὸν δημοσίᾳ, ἀνθ' ὧν οὐ μόνον ὄρια
βασιλέων ἀρχαίων, ἀ καλεούσιν ἅπαντι στέργειν τὰ
πρὸ αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ θεοὺς ἔθους θελήσαντα ἀθε-
τεῖν, μηδενὶ ἐξείναι παραδεδεῖσθαι τὰ ἅπαξ ἀφηρε-
θέντα Θεῷ προστάττοντας. Ἐτι ζῶσα μὲν ἡ Βασι-
λεία μου, οὐδὲν τοῦς ἐν ταῖς τοιαύταις Μοναῖς μο-
ναχοῦς ἀπαιτεῖ, ἀλλ' ἀφήσει τῇ αὐτῶν αὐτοπροαι-
ρέσει, ὡς ἂν αὐτοὶ βούλωντο, εἰ καὶ δύναιντο ποιεῖν
ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας ψυχῆς, εἴτε διὰ λειτουργίῶν, εἴτε
δι' ἐλεημοσύνης. Ἐπειδὴν δὲ μεταλλάξω τὸν βίον,
μονὴν ἐκάστην ἀπαιτῶ τούτῳ, ἵνα ποιῆ λειτουργίαν
ἅπαξ τῆς ἐβδομάδος μίαν, ὁποῖαν ἂν ἡμέραν αὐτὴ
διακρίνη· ποιῆ δὲ αὐτὴν ἢ μὲν τοῦ Χριστοῦ μου καὶ
Παντοκράτορος ὑπὲρ τῆς ψυχῆς τοῦ ἀοιδίου καὶ
μακαρίτου ἐκείνου, τοῦ ἁγίου μου Ἀθύντου καὶ Βα-
σιλέως τοῦ πατρὸς τῆς Βασιλείας μου, καὶ ὑπὲρ τῆς
ἐμῆς ψυχῆς ἡμα. Ἡ δὲ ἐν τῇ Μεγάλῃ Λαύρᾳ, καὶ ἡ
τοῦ Βατοπεδίου Μονή, ποιῆ λειτουργίαν ὑπὲρ τῆς
ἐμῆς ψυχῆς καὶ τῆς ψυχῆς τῆς ἐρασιμωτάτης μοι
Λύγουσσης κυρῆς Ἐβρήνης· ἢ δὲ τοῦ Τιμίου Προ-
δρόμου Μονῆ, καὶ ἡ τοῦ Ἐεροποτάμου, καὶ ἡ τοῦ
ὁσίου Παύλου, ποιῆ ὑπὲρ τῆς ἐμῆς ψυχῆς μόνως.
Ἐτι οὖν καὶ τούτων περισσότερον ὑπὲρ τῆς ἐμῆς
ψυχῆς βουλήθετι ποιεῖν ἢ πρὸς πένητας, ἢ πρὸς
ἀδελφούς, ἢ πρὸς αἰχμαλώτους, ἢ πρὸς ἀσθενεῖς,
χάρις εἴη τοῦτῳ παρὰ Θεοῦ, χαριζομένου τούτου
πολλαπλάσιον ἐν καιρῷ. Ἐι δὲ τις πάλιν τὴν κατὰ

ἀνάγκην λειτουργίαν ἀπαιτηθεῖσαν πειραθεῖν κα-
ταλύσαι ποτέ, ἔστω καὶ αὐτὸς κοινωδὸς τῶν ἀνωθεν
ἀναγεγραμμένων φίλων τοῦ Σατανᾶ, ἀνθ' ὧν σωτη-
ρίαν ψυχῆς ἀνατρέψαι βεδοῦλεται ἕως οὐκ ἐστὶν ὄλος
ὁ κόσμος ἄγιος. Τῆ οὖν ἰσχύϊ καὶ δυνάμει τοῦ πα-
ρόντος χρυσόδουλλου λόγον τῆς Βασιλείας μου ὀφεί-
λουσι λαμβάνειν ἀκωλύτως αἱ δηλωθεῖσαι δεδάσμαι
Μοναὶ τῆς Βασιλείας μου, ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ
ἐξῆς τὴν δεκατίαν πᾶσαν τῆς γεννηματικῆς κα-
τασπορᾶς τῶν ζευγαρίων μου, καὶ μεριζεῖν ταύ-
την, ὡσπερ ἀνωτέρω διαλαμβάνεται. Μετὰ δὲ τὴν
ἐμὴν τελευτήν ὀφείλουσι λαβεῖν ἅπαν τὸ εἰσό-
δημα τῆς κατασπορᾶς τῶν ζευγαρίων μου, καὶ αὐτὰ
πάντα τὰ ζευγάρια καὶ τὰ Παλαιχωρία, καὶ τὴν
γῆν, καὶ δίκαια τῶν ἐν τοῖς Παλαιχωρίοις προσκα-
θημένων ἀνθρώπων, καὶ ἅπλως ἅπαντα ὅσα κατὰ
μέρος ἀνωθεν καταγράφονται καὶ καθέξουσι ταῦτα
κυρίως, δεσποτικῶς, ἀναφαίρετως, ἀναποσπάστως
καὶ κατὰ τελείαν δεσποτείαν καὶ κυριότητα εἰς με-
ρισμὸν τῶν ἀνωθεν διαλαμβανόμενον, διατηρούμε-
ναι καθάπαξ ἐκ παντὸς προσώπου ἀνώτεραι πιάσης
ἐπιτηρείας καὶ ὀχλήσεως.

Εἰς γοῦν μόνιμον καὶ διηνεκῆ τὴν ἀσφάλειαν ἐγέ-
νετο καὶ ὁ παρὼν χρυσόδουλος λόγος τῆς Βασι-
λείας μου, ἀπολυθεὶς κατὰ μῆνα ψευρουαρίου τῆς
ἀνισταμένης πέντε καὶ δεκάτης ἰνδικτιῶνος τοῦ
ἐξάκις χιλιοστοῦ ἐνεαεκοσιοστοῦ πέντε καὶ δεκάτου
ἔτους ἐν ᾧ καὶ τὸ ἡμέτερον εὐσεβὲς καὶ θεοπρόδλν-
τον ὑπεσκημάτο κρᾶτος.

Ἰωάννης ἐν Χρῷ τῷ Θεῷ πιστὸς Βασιλεύς καὶ Ἀυτο-
κράτορ Ῥωμαίων ὁ Παλαιολόγος.

ΣΗΜ. — Ἐν τοῖς χρυσόδουλλοῖς ἔνθα ἡ λέξις «Λό-
γος» ὁ ἀριθμὸς τοῦ μηνός, τοῦ ἔτους, καὶ Ἰνδικτιῶν,
ὡς καὶ ἡ ὑπογραφή τοῦ Βασιλέως γράφονται ἰδίᾳ Βα-
σιλικῆ χειρὶ. Ἐν τῷ χρυσόδουλλῳ τούτῳ εἰδὶ γεγραμ-
μένα ταῦτα λίαν καλλιτεχνικῶς καὶ διὰ κινναδάρεως·
κάτωθεν δὲ ἀπρωρημένη διὰ μεταξίτης κλωστής ἢ
κεχρυσωμένη σφραγὶς ἐξ ἐνὸς μέρους ἔχουσα τὴν εἰ-
κόνα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἄφ' ἑτέρου τὴν εἰκόνα
τοῦ Βασιλέως καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ
ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ.

Περὶ μορφώσεως καὶ ἀνυψώσεως τοῦ λαοῦ γενομέ-
νου ἐνταῦθα τοῦ λόγου, παρατηροῦμεν, ὅτι ἐκ τῶν
ἀσπόνδων καὶ ἀμειλικτων τῆς τῶν λογίων γλώσσης
ἐχθρῶν δὲν ἐλειψάν τινες ἀντιτάξαντες τὰ ἐπιχειρή-
ματα, ὅτι διήθεν νεκρά ἐστὶν ἡ ἀρχαία ἑλληνικὴ, ὅτι
ἐπομένως ἀσκόπος, ἀδύνατος καὶ ἀσύμφορος μάλιστᾶ
ἐστὶν ἢ εἰς αὐτὴν ἐπάνοδος καὶ ἢ δι' αὐτῆς διάπλα-
σις καὶ διαπαιδαγωγότης τοῦ ἡμετέρου ἔθνους καὶ
ὅτι οὐδὲν φυσικώτερον, ἢ οἱ τὴν ἀληθῆ μορφῶσιν
τοῦ λαοῦ ἐπιτετραμμένοι νὰ μορφώσωσιν αὐτὸν διὰ
τῆς ἀπλήθους καὶ φυσικῆς αὐτοῦ γλώσσης, διὰ τῆς δι-

*) Ἴδε ἀριθ. 17, σελ. 321—324.

μώδους¹, και ούχι διά γλώσσας ἀκατάληπτου και ἐπιτετηδευμένης, ὅποια ἡ γραφομένη και λαλούμενη ὑπὸ τῶν λογίων γλώσσα. Σαθρὰ ὅμως και ἀδόκιμα ἀποδεικνύνται πάντα ταῦτα ὑπὸ τῆς ἱστορίας τῆς γλώσσας ἡμῶν καθόλου, ἐὰν και ἐν μόνον ρίψωμεν βλέμμα ἐπ' αὐτὴν ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι σήμερον. Ἡ ἀρχαία ἑλληνικὴ οὐκ ἔστιν ὁλοκρῆ νεκρά. Ἐὰν δὲ ζητῶμεν νὰ διατυπώσωμεν τὴν νῦν γραφομένην ἐπὶ τὸ ἀρχαιότερον, δὲν ἔπεται και ἐπιδικώμεν τὴν κατὰ γράμμα ἀκριβοῦ τῆς ἀρχαίας ἐπένοσον. Πολλοὶ τῶν ἐν τῇ νῦν ἑλληνικῇ νεωτερισμῶν ἀνάγοντι τὴν ἀρχὴν αὐτῶν εἰς τὴν βραδυτέραν τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς ἐποχῆν, ὡς μαρτυροῦσιν αἱ ἐπιγραφαί, αἱ πληροφόροι τῶν ἐξ ἐποχῆς βραδυτέρας γραμματικῶν περὶ τῆς προφορᾶς τῆς ἑλληνικῆς και ἡ ἐν τῇ λατινικῇ περιγραφῇ λέξεων ἑλληνικῶν. Προσέτι και τοῦτε ἰδιωτισμοὺς τῶν ἐν ταῖς νήσοις και τῷ Μορέῳ ἴλιαν πολυαρθμῶν διαλέκτων δύναται τι νὰ παρακολουθῆσθαι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μέχρι τῆς ἀρχαιότητος. Οὕτω λ.χ. πολλὰ τῶν ἰδιαζουσῶν λέξεων και πολλὰ τῶν φθόγγολογικῶν φαινομένων, δι' ὧν διακρίνεται ἡ ἀξιόλογος και σπουδαία ἐν τῷ Μορέῳ Δοκανικὴ διάλεκτος, ἀναγράφονται ἤδη ὑπὸ τῶν ἀρχαίων λεξικογράφων ὡς Λακωνισμοί. Ἄφ' ἑτέρου ἀκριβοῦς κρευνα τῶν ζῶντων μνημείων τῆς διαλέκτου τοῦ Πόντου ἀνακαλύπτει ἰωνισμοὺς οὐδαμῶ ἀλλοχου πλὴν ἐν τῇ διαλέκτῳ τῆς Κύπρου και ἐνιαχοῦ τῆς Καππαδοκίας περιωδέντας, τίς δὲ οἶδε πόσοι εἰσὶ ἀρχαῖοι, πόσοι ἀρχαῖοι διαλεκτικοὶ ἰδιωτισμοὶ περιεσώθησαν μέχρι σήμερον ἐν τῇ γλώσσῃ τοῦ λαοῦ ἐν διαφόροις τόποις και πρὸ πάντων ἐν ταῖς ἐπαρχίαις και τοῖς ὄρεισις μέρεσι². Τὴν περισυλλογὴν τῶν τοιοῦτων ἀρχαίων γλωσσικῶν μνημείων τῶν εἰσὶ ζῶντων ὡς και τῶν μέχρι τοῦδε περιωδουσῶν ἀρχαίων ἠδῶν, ἐθίμων και παραδόσεων μετὰ ζήλου θερμῶ ἐπιδικῶ και ὁ ἡμέτερος ἑλληνικὸς φιλολογικὸς Σύλλογος πρὸς τοῦτο ἔχων τὴν γενναίαν ὑλικὴν ὑποστήριξιν ἀνδρὸς μεγαθύμου τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἀπαθανάτισαντος και ὑπὸ τὴν ἀμφιλαφεῖ αἰγίδα τοῦ φιλομούσου κραταιοῦ ἡμῶν ἀνακτος. Ἀλλὰ και τὸ ἔτερον ἐπιχειρημα τὸ ὑπὸ τῶν ἀντιπάλων τῆς γλώσσας τῶν λογίων ἀντιτασσόμενον, ὅτι ὁ λαὸς δέον νὰ διαπαιδαγωγῆται και διαπλάσσεται ἐν τῇ φυσικῇ αὐτοῦ γλώσσῃ, ἐν τῇ δημῶδι γλώσσῃ, καταπίπτει και αὐτό, ἐὰν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν πρῶτον μὲν, ὅτι, ὡς και ἀνωτέρω ἐλέχθη και ὡς ἡ πείρα μαρτυρεῖ, ἡ τοσοῦτον καταδικωμένη τῶν λογίων γλώσσα ἐννοεῖται καλῶς, ὡς νῦν ἔχει, ὑπὸ τοῦ λαοῦ και δὲν θεωρεῖται ὡς ἔτι πρὸς αὐτόν, πρὸς τὴν συνήθη αὐτοῦ γλώσσαν, τὴν καθωμλημένην, δεύτερον δὲ, ὅτι ὁ λαὸς δὲν ἔχει οὔτε δύναται ποτε νὰ ἔχη γλώσσαν ἐνιαίαν και τελείαν

δυναμένην νὰ χρησιμεύῃ ὡς κοινὸν ὄργανον πρὸς πλῆρη και ἀληθῆ αὐτοῦ μῶρφωσιν, δυναμένην ἐπομένως νὰ χρησιμεύῃ και ἐν τοῖς σχολείοις και ἐν τῇ δημοσιογραφίῃ και ἐν τῇ πολιτείῃ και ἐκκλησίᾳ, δυναμένην τέλος ἀποτόμως και ἄνευ τινὸς διαμέσου ν' ἀναδράμῃ εἰς τὴν ἀρχαίαν και ἐκ ταύτης ἀπ' εὐθείας πᾶσαν ἀρυσμένη ἀληθῆ και πολῦτιμον γνῶσιν, πᾶν καλόν, νὰ διοχετεύῃ αὐτὰ εἰς τὰς διαφόρους τῆς κοινωνίας τάξεις. Ἀποδείξεις τοῦτου εἰσὶν αἱ πολυπληθεῖς τῆς χυδῆν γλώσσας τῶν ἀπανταχοῦ ἑλλήνων διάλεκτοι, τὰ πολυάρθμια αὐτῶν τοπικὰ γλωσσικὰ ἰδιώματα. Ἀνάγκη λοιπὸν οἱ διδάσκοντες διὰ ζώσης φωνῆς ἢ και γραφῆς νὰ ὦσιν ἀριστοὶ εἰδημόνες πασῶν τῶν νῦν ὑφισταμένων ἑλληνικῶν διαλέκτων, πάντων τῶν νῦν κατὰ τόπους γλωσσικῶν ἰδιωμάτων, και εὐχερῶς νὰ διαχειρίζονται πᾶσας ταύτας; Ταλαίπωροὶ διδάσκαλοι, ἀν και ταῦτων τὴν ἀπαίτησιν εἴχε παρ' ἡμῶν ἡ κοινωνία. Ἀλλὰ και ἐπὶ τῇ ὑποθέσει, ὅτι κατόρθουν οὗτοι ὡς ἐκ θείας ἐμπνεύσεως νὰ ἐκμάθωσι και διαχειρίζονται εὐχερῶς ἐν τῇ διδασκαλίᾳ πᾶσας τὰς πολυειδεῖς και πολυπληθεῖς τῆς χυδῆν γλώσσας ἀποχρώσεις, ἐν τίνι διαλέκτῳ, ἐν τίνι ἰδιώματι ἠδῶν διδάσκῃ, ἀφοῦ ἀδύνατον ὅπως πάντοτε μίαν και τὴν αὐτὴν λαλόδι διάλεκτον πάντες οἱ μαθηταὶ και ἀφοῦ ἡ τοῦ λαοῦ γλώσσα αὐτὴ ἔχει, οὔτε δύναται νὰ σχηματίζῃ ὄρους ἐπιστημονικούς; Ὡστε, ἀφοῦ δημῶδις οὐκ ἔστι μία και μόνη γλώσσα ἐνιαία, ἀφοῦ δημῶδις, ἦτοι γλώσσα τοῦ λαοῦ, εἶσι πᾶσα διάλεκτος, πᾶν και τὸς πους γλωσσικὸν ἰδιώμα, ἀφοῦ ὁ χαρακτηριστὴρ τῆς γλώσσας τοῦ λαοῦ οὐκ ἔστι σταθερὸς, ἔπεται, ὅτι ἀποκλειστικὸς και μόνον δι' αὐτῆς ἀνεπίκτως ἔστιν ἡ προσήκουσα τῶν πολλῶν μῶρφωσις, ἐνῶ κἀλλίστα ἐπιτυγχάνεται αὐτῇ διὰ γλώσσας ἐνιαίας, ἐντέχνου, πλουσίας και ἱκανῶς σταθερᾶς. Ὅποια ἡ γραπτὴ γλώσσα, ἡ γλώσσα τῶν λογίων. Ἀρκεῖ πρὸς τοῦτο νὰ διαπλασθῆ αὐτὴ δυνάτως, ὡς και σαφῆς και καταληπτῆ νὰ ἦ πάντοτε τοῖς πολλοῖς¹ και πρὸς τὴν ἀρχαίαν ἐν τῷ προσήκοντι μέτρῳ νὰ προσεγγίξῃ, ἀρκεῖ νὰ φέρῃ πάντα τὰ πλεονεκτήματα γλώσσας οὐ μόνον σαθοῦς και εὐλόγητου, ἀλλὰ και γλαφυρᾶς, κομψῆς, χαριεῖδος και τερπνῆς, γλώσσας φηρούσης πλῆρη ζῶν ἐν αὐτῇ, δύναμιν ἰσχυρᾶν, μεγαλοπρεπίαν, λεπτότητα, ἀφέλειαν, ὕψος, συντομίαν ἱκανῆν, ἐκφραστικότητα, καλλιλογικὴν κατασκευὴν, ἁρμονίαν και εὐρυθμίαν, εὐροίαν, εὐτροφίαν και εὐκαμψίαν, πλοῦτον λέξεων και τύπων, κανονικότητα, ἦτοι πλεονεκτήματα τοιαῦτα, δι' ὧν ἐθαυμάσθη και δικαίως θαυμάζεται ἡ θεία ἀληθῶς τῶν ἡμετέρων προγόνων γλώσσα. Διὰ τῆς δεούσης καλλιέργειας και ἀναπτύξεως τῆς ἡμετέρας γλώσσας δύναται αὐτὴ, καθ' ὃ μάλιστα εὐκαμπτος, εὐπλαστος και εὐστροφος, εἰς τοσοῦτον βαθμὸν τελειότητος και πλοῦτος νὰ φθῶσιν, ὡς τὴν πληρέστατα νὰ ἐκφράξῃ και αὐτὰς ἐπὶ τὰς λεπτεπιλεπτοὺς ἰδέας, τοσαύτην νὰ προσκτήσῃται ζωτικότητα και δύναμιν, ὡς και

1) Ἴδε και τὴν πραγματεῖαν ἡμῶν «περὶ τοῦ τρόπου τῆς λύσεως τοῦ παρ' ἡμῶν γλωσσικοῦ ζητήματος» τὴν δεδημοσιευμένην ἐν «Ἑλλάδι» (III—2. 1891, σελ. 178 και ἐξῆς). περιοδικῶ τοῦ ἐν Ἀμστελδάμῳ φιλελληνικοῦ Σύλλογου.

1) Δημῶδι λέγοντες ἐννοοῦμεν συνήθως ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν τῶν λογίων γλώσσαν τὴν φυσικὴν και ἄτεχνην τοῦ ἀπανταχοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ γλώσσαν, τὴν χυδῆν γλώσσαν ἄλλ' ἐπειδὴ αὕτη, κατὰ τόπους πολυειδῶς παραλλάσσουσα, εἶσι πολυσιδεῖς και οὐχὶ ἐνιαία, ὡς ἡ τῶν λογίων. ἔπεται, ὅτι και ὁ ὄρος: δημῶδις δὲν ἐκφράζει τι ἕλον ἐνιαίον.
2) Ἐνδιαφέροντα λεῖψανα ἑλληνικῶν διαλέκτων περιεσώζονται και ἐν αὐτῇ τῇ Κἀτω Ἰταλίᾳ, περὶ ὧν ἐπραγματεύθησαν ὁ Μοροζζὶ (Lecce 1870) και ὁ Pellegrini (Turin 1880).

αὐτὰ ἐπὶ τὰ ἀμυδρὰ τῆς καρδίας αἰσθήματα και αὐτοῦς ἐπὶ τοὺς ἀσθενεστάτους αὐτῆς παλμούς νὰ αἰσθητοποιῆσθαι και ὡς ζώσας νὰ παραστήσῃ εἰκόνας, τοσαύτην νὰ προσλάβῃ ποιητικὴν χάριν, εὐρυθμίαν και μελωδίαν, ὡς και τὴν φαντασίαν ν' ἀνυψῆ και τὴν ἀκοὴν νὰ τέρπῃ και τὴν καρδίαν νὰ εὐφραίνῃ ἀναδιδάξουσα συγχρόνως τὸ πνεῦμα εἰς τὰ αἰθέρια τοῦ τελείου, ἀγαθοῦ και καλοῦ ὕψη, ἐπὶ τέλους τοσαύτην νὰ προσκτήσῃται σημασίαν και ἰσχύν, ὡς και, ὡς και ἡ ἀρχαία, οὕτω και αὐτὴ οὐ μόνον ἡμᾶς, ἀλλὰ και πλεῖστα ἄλλα νὰ διαπαιδαγωγῆσθαι και ἐξυγιανθῆσθαι ἔθνη και νὰ ἐξαπλώσῃ, ὡς και ἐκεῖνη, ἐπ' ἀπασαν σχεδὸν τὴν οἰκουμένην. Ναί! γλώσσα, ἢν ἐλάλησαν οἱ πρῶτοι Μοῦσαι, γλώσσα, ἢν παρίστανται λαλοῦντες και αὐτοὶ τῆς ἀρχαιότητος οἱ θεοί, γλώσσα, ἢς τὰ κάλλη ἐθαύμασαν και αὐτὰ ἐπὶ τὰ ἄγρια και βάρβαρα ἔθνη, γλώσσα, ἢς ἐπὶ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου ἐλαλεῖτο ἀλλοχοῦ τε και ἐν αὐταῖς ἐπὶ ταῖς Ἰνδίας, γλώσσα, ἢς συνέδεε τὸν οὐρανὸν μετὰ τῆς γῆς και ἦεν εἰς σχεδὸν και συγκοινωνίαν τοὺς οὐρανοὺς θεοῦς μετὰ τῶν ἐπὶ γῆς ἐρπόντων ἀνθρώπων, γλώσσα και αὐτῇ ἐπὶ τῇ ἀνοργάνῳ φύσει, ὡς και ἄλλη τοῦ Ὁρφέως λύρα, ζῶν ἐμπνεύσασα, γλώσσα τοιαύτη, ὅσον και ἂν παρήκμασεν, ὅσον και ἂν ἀπέβαλε μέγα μέρος τοῦ ἀρχαίου σθένους και τῆς λαμπρᾶς αὐτῆς καλλονῆς, ἐπειδὴ ἦδη εἰς νέον εἰς-ἦλθε βίον διασώζουσα εἰσέτι ἱκανὸν τῆς ἀρχαίας αὐτῆς ζωῆς πῦρ, ἱκανοὺς βαρυντικούς τοῦ βασιλικοῦ αὐτῆς διαδήματος ἀδάμαντας, δύναται ἡμέραν τινὰ ἂν οὐχὶ νὰ φθάσῃ, τοῦλάχιστον νὰ προσεγγίξῃ ἀρκοῦντως πρὸς τὴν ἀρχαίαν εὐκλείαν και μεγαλοπρεπίαν. Οὕτω διαπλασσομένη και τελειοποιουμένη ἢ νέα ἑλληνικὴ, λαμπρὸν δύναται νὰ ἔχη μέλλον, μεγάλης δύναται νὰ παράσῃ ὑπερθεσίας διὰ τῆς φύσει ἐκπολιτιστικῆς και διαπαιδαγωγικῆς δυνάμεως, ἢν κέκτηται¹ δύναται και αὐτὴ ἐν τῷ μέλλοντι, ἂν μὴ καταστῆ παγκόσμιος και διεθνῆς τῶν λογίων και τῆς ἐπιστήμης καθόλου γλώσσα, νὰ διαδοθῆ τοῦλάχιστον ὡς οἶόν τε ἐπὶ πλεῖστον, νὰ ἐκφράξῃ πληρέστατα τὰς ὑψίστας ἀληθείας και ἠθικὰς ἀρχάς, νὰ συμβάλλῃται σπουδαίως εἰς τὴν πρόσδοον πάσης ἐπιστήμης και τέχνης και νὰ διαπαιδαγωγῆ και ἀνυψῆ τὸν λαὸν ἐκείνον τὸν περιόσιον, ὅστις νῦν τέχνηδεν ἀληθῶς νὰ ἔχη τοσοῦτον εὐγενῆ γλώσσαν και θελκτικὴν, δυναμένην νὰ συνδέῃ και συγκρατῆ ἐν ἁρμονίᾳ δύο κόσμους, τὸν ἀρχαίον μετὰ τοῦ νέου, γλώσσαν δυναμένην νὰ στηρίζῃται και ἐπὶ ἀρχαίου και ἐπὶ νέου ἐδάφους. Ναί! οὐδέποτε περιπλήθην εἰς λήθην τὸ μεγαλεῖον και ἡ λαμπρότης τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς, οὐδέποτε ἐξέλιπεν ἐκ τῆς ζωηρᾶς τοῦ ἡμετέρου γένους φαντασίας ἡ θαυμασία και περικαλλῆς αὐτῆς εἰκὼν, ἐστὼ και ἀμυδρῶς ἀναπαρισταμένη, οὐδέποτε ἐξηφανίσθησαν τέλειον ἐκ τῶν χειλέων και τῆς γλώσσας τῶν ἑλλήνων πάντα τὰ βαρῦτιμα ἐκείνα και θαυμάσια τῆς ἐξόχου ἀρχαιότητος κειμήλια, ἀφοῦ μάλιστα οὐδέποτε ἐξέλιπε τέλειον τὸ αἰσθημα αὐτῶν, ἀφοῦ οὐδέποτε ἐξηφανίσθησαν ὁλοσχερῶς αἱ παραδόσεις, τὰ ἦθη και ἔθιμα τὰ ἀρχαία, ἀφοῦ τέλος ὁ ἀρχαῖος χαρακτήρ δὲν μετεδύθη οὐσιωδῶς. Γλώσσα γλαφυρὰ και πλῆρης χάριτος, λεπτὴ και εὐγενῆς, εὐστροφος, μεγαλοπρε-

πῆς, ζωηρὰ και σφρηγῶσα, ἁρμονικὴ, εὐπλαστος, πλουσία, καλλιλογικὴ και τερψίθυμος, γλώσσα κινουσα πᾶσας τὰς χορδὰς τῆς καρδίας, συγκινοῦσα ἐκ ἐκάστης αὐτῆς παλμῶ, ζωποιοῦσα και αὐτὴν ἐπὶ τὴν ἀψυχον φύσιν, διερχομένη πλερέστατα σχεδὸν πάντα τὰ τῆς καρδίας αἰσθήματα, και αὐτὰ ἐπὶ τὰ λεπτεπιλεπτα, πᾶσαν ψυχολογικὴν κατάστασιν, πᾶν αἰσθημα και συναίσθημα, πᾶσαν ἰδέαν, γλώσσα ἐπὶ τέλους ἀντικατοπτρίζουσα πᾶσαν διανοητικὴν λειτουργίαν, γλώσσα αἰσθητοποιοῦσα, οὕτως εἰπεῖν, τὴν ἄλλως ἦκιστα αἰσθητὴν ψυχικὴν δύναμιν, γλώσσα τοιαύτη, ἢν ἀθάνατοι ἐλάλουν θεοί, και ἀθάνατοι ἐμῶφωσαν και ἀνεπίτευξαν σοφοί, γλώσσα τέλος, ἢς ὡς εἴρηται, συνέδεσε τὸν οὐρανὸν μετὰ τῆς γῆς, γλώσσα τοιαύτη δὲν ἰδύνατο, εἰμὴ νὰ μὲν ἀθάνατος εἰς αἰῶνας αἰῶνων.

A. H. ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΝΣ.

Ο ΕΝ ΤΟΙΣ "ΗΘΙΚΟΙΣ", ΠΑΡΟΤΑΡΧΟΥ ΤΟΥ ΧΑΙΡΑΝΕΩΣ ΘΗΣΑΥΡΟΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ

B.

- (Ὡς δὲ τὸν νέον ποιημάτων ἀκούειν).
1. Κἄτων ἔφη τῆς καρδίας, τὴν ὑπερῶν εὐαισθητοτέρων ὑπάρχειν τῶν δ' ἐν φιλοσοφίᾳ λεγομένων οἱ σφόδρα νέοι τοῖς μὴ δοκοῦσι φιλοσόφως μὴδ' ἀπὸ σπουδῆς ἀγεσθαι χεῖροισι μᾶλλον και πρέρουσιν ὑπὸ κούρας ἑαυτοὺς και χειροῦσι.
  2. Δεῖ μὴ μόνον ἐν ταῖς περὶ ἐδωδῆν και πόσιν ἡδοναῖς διαφυλάττειν εὐσχημονας αὐτοὺς (τοὺς νέους), ἐπὶ δὲ μᾶλλον ἐν ταῖς ἀκροάσει και ἀναγνώσει ἐθίζειν, ὡς και ἄλλοι χρωμένους μετρίως τῷ τέρποντι, τὸ χρῆσιμον ἀπ' αὐτοῦ και τὸ σωτήριον διώκειν.
  3. Οὕτε πόλιν αἱ καλλεισμένοι πόλιν τηροῦσιν ἀνάλωτον, ἀν δὲ μὲν παραδέξῃται τοὺς πολεμίους οὕτε νέον αἱ περὶ τὰς ἄλλας ἡδονὰς ἐγκράτειαι σώζουσιν, ἀν γὰρ δι' ἀκοῆς λάθῃ προέμενοι αὐτόν.
  4. Ὅσον μᾶλλον ἀκοῦ τοῦ φρονεῖν και λογίζεσθαι πεφυκότος ἄπτεται, τοσοῦτον μᾶλλον ἀμελεῖται βλάπτει και διαφθείρει τὸν παραδέξῃμενον.
  5. Εὐ μᾶλλον παραφυλάττωμεν τοὺς νέους, ὡς ἐν ταῖς ἀναγνώσει μᾶλλον ἢ ταῖς ὁδοῖς παιδαγωγίας θεομένους.
  6. Ποιητικῆ πολὺ μὲν τὸ ἡδὺ και τέρψιμον νέου ψυχῆς ἐνεστιν, οὐκ ἔλαττον δὲ τὸ ταρακτικὸν και παρὰ φρον, ἀν μὴ τυγχάνῃ παιδαγωγίας ὀρθῆς ἢ ἀκροάσει.
  7. Ὁρθῶ τινι λογισμῶ περιεστέντες και κατεδόντες τὴν κρίσιν (τῶν νέων), ὅπως μὴ παραφέρῃται τῷ τέρποντι πρὸς τὸ βλάπτον, ἀπευθύνωμεν και παραφυλάττωμεν.
  8. Μὴ τὴν ποιητικὴν ἡμερίδα τῶν Μουσῶν ἐκκό-

1) Ἴδε ἀριθ. 16, σελ. 303—306.

πρωτον, μηδ' αφανίζωμεν, ἀλλ' ὅπου μὲν ὑπ' ἡδονῆς πρὸς δόξαν αὐθαδέως θρασυμένον ἐξυβρίζει καὶ ὑβλομακεῖ τὸ μυθώδες αὐτῆς καὶ θεατρικόν, ἐπιλαμβάνομενοι κωλύομεν καὶ πιέζωμεν ὅπου δὲ ἀπτεταί τινος μούσης τῆ χάριτι, καὶ τὸ γλυκὺ τοῦ λόγου καὶ ἀγωγόν οὐκ ἀκαρπὸν ἐστίν, οὐδὲ κενόν, ἐνταῦθα φιλοσοφίαν εἰσάγωμεν καὶ καταμιγνύομεν.

9. Τοὺς λόγους ἢ ποιήσεις ἐκ φιλοσοφίας ἀναλαμβάνουσα μιγνύομεν πρὸς τὸ μυθώδες, ἐλαφρὰν καὶ προσφιλῆ παρέχει τοῖς νέοις τὴν μάθησιν.

10. Οὐ φευκτέον ἐστὶ τὰ ποιήματα τοῖς φιλοσοφῶντι μέλλουσιν, ἀλλ' ἐν ποιήμασι προσφιλοσοφῶντες, ἐθιζόμενοι ἐν τῷ τέρατι τὸ χρησίμον ζητεῖν καὶ ἀγαπᾶν.

11. Κατὰ τὸν Σοφοκλέα :

Ἔργου δὲ παντὸς ἦν τις ἀρχή τε καὶ ἄσ (κακῶς), καὶ τὰς τελευταῖς εἰκὸς ἐσθ' ὅπως ἔχειν.

12. Ὅσπερ ἐν γραφαῖς κινητικώτερον ἐστὶ χρῶμα γραμμῆς, οὕτως ἐν ποιήμασι μεμιγμένον πιθανότητι ψευδὸς ἐκπλήττει καὶ ἀγαπάται μᾶλλον τῆς ἀμύθου καὶ ἀπλάστου περὶ μέτρον καὶ λέξιν κατασκευῆς.

13. Θυσίας ἀγρόους καὶ ἀναύλους ἴσμεν, οὐκ ἴσμεν δὲ ἄμυθον, οὐδὲ ἀψευδῆ ποιήσιν.

14. Ποιητικῆ οὐ πᾶν μέλον ἐστὶ τῆς ἀληθείας.

15. Οὐσίς οὐ δύναται καλὸν γενέσθαι τὸ αἰσχρὸν.

16. Ἡ μίμησις, ἐν τε περὶ φαῦλον, ἐν τε περὶ χρησιμὸν ἐφίκεται τῆς θρισιότητος, ἐπαινείται.

17. Δεῖ τὸν νέον ἐθίζεσθαι, διδασκόμενον, ἐπὶ τὴν πρᾶξιν οὐκ ἐπαινοῦμεν, ἧς γέγονεν ἡ μίμησις, ἀλλὰ τὴν τέχνην, εἰ μεμιμηται προσηκόντως τὸ ὑποκείμενον.

18. Ἐπει ποιητικῆ πολλὰς ἐργα φαῦλα καὶ πάθη μοχθηρὰ, καὶ ἦθη μιμητικῶς ἀπαγγέλλει, δεῖ τὸ θαυμαζόμενον ἐν τοῦτοις καὶ κατορθούμενον, μήτ' ἀποδέχεσθαι τὸν νέον ὡς ἀληθές, μήτε δοκιμάζειν ὡς καλόν, ἀλλ' ἐπαινῆν μόνον ὡς ἐναρμόστιον τῷ ὑποκειμένῳ προσώπῳ καὶ οἰκείον.

19. Ἄν τις πιθανῶς μιμηταί, διδασκέσθω (ὁ νέος) τὴν μιμουμένην δύναμιν καὶ τέχνην ἐπαινῆν.

20. Ὅμηρος προδιαβάλλει τὰ φαῦλα καὶ προσυνίστησι τὰ χρηστά.

21. Καλὸν οὐθὲν μετ' ὀργῆς καὶ αὐστηρῶς λεγόμενον.

22. Μουσικῆ φαῦλη καὶ ἄσματα πονηρὰ καὶ λόγοι μοχθηρῶς ὑποθέσεις λαμβάνοντες, ἀκόλαστα ποιοῦσιν ἦθη καὶ βίους ἀνάδρους καὶ ἀνθρώπους τρυφῆν καὶ μαλακίαν καὶ γυναικοκρασίαν ἀγαπῶντας.

23. (Ἵφθαλμῶν) παρὰ τῶν σωφρόνων καὶ τοῦν ἐχόντων χρῆται λαμβάνει τοὺς μουσικοὺς καὶ ποιητικοὺς τὴς ὑποθέσεις.

24. Ἄριστα τὴν ἀπὸ τῶν φαρμάκων καὶ γοητείας καὶ μετὰ δόλου πρὸς τοὺς ἀνδρας ὀμιλίαν καὶ χάριν εἰδείν (Ὅμηρος) οὐ μόνον ἐφήμερον καὶ ἀψιχορον καὶ ἀδέσμιον οὖσαν, ἀλλὰ καὶ μεταβάλλουσαν εἰς ἔχθραν καὶ ὀργήν, ὅταν τὰ τῆς ἡδονῆς ἀπομαρῶνθῃ.

25. Ἡ τῶν φαύλων διάθεσις ἔργων καὶ μίμησις, ἐν προσαποδῶ τὴν συμβαίνουσαν αἰσχύνην καὶ βλάβην τοῖς ἐργασαμένοις, ὠφέλησεν, οὐκ ἔβλαψε τὸν ἀκροῦμενον.

26. Οἱ φιλόσοφοι παραδείγμασι χρῶνται, νοθεύοντες καὶ παιδεύοντες ἐξ ὑποκειμένων· οἱ δὲ ποιηταὶ ταῦτα ποιοῦσι πλάττοντες αὐτοὶ πράγματα καὶ μυθολογοῦντες.

27. Ὁ Μελέανθιος, εἴτε παιζῶν, εἴτε σπουδάζων, ἔλεγε διασώζεσθαι τὴν Ἀθηναίων πόλιν ὑπὸ τῆς τῶν ρητόρων διχοστασίας καὶ παραχῆς· οὐ γὰρ ἀποκλίπειν ἄκαρτα εἰς τὸν αὐτὸν τοῖλον, ἀλλὰ γίνεσθαι τινα τοῦ βλάπτουτος ἀνθολογῆν ἐν τῇ διαφορῇ τῶν πολιτισμομένων.

28. Αἱ τῶν ποιητῶν πρὸς αὐτοὺς ἀνταναφερούσαι τὴν πίστιν, οὐκ εἰσὶν ἰσχυρὰν ροπήν γενέσθω, πρὸς τὸ βλάπτον.

29. Σκαιόν γε πλουτεῖν, κ' ἄλλο μηδὲν εἰδέναι.

30. Εἰ θεοὶ τι δρᾶσι φαῦλον, οὐκ εἰσὶ θεοὶ.

31. Τῇ πᾶρ δίκαν γλυκεῖ, πικροτάτα μένει τελευτά.

32. Οὐκ ἐξάγουσι καρπὸν οἱ ψευδεῖς λόγοι.

33. Γένοιτο κἄν ἀπλοῦτος ἐν τιμαῖς ἀνὴρ.

34. Οὐδὲν κακίων πτωχός, εἰ καλῶς φρονῶι.

35. Τῶν πολλῶν καλῶν τίς χάρις, εἰ κακὸς βουλοσ φροντίς ἐκτρέφει τὸν εὐκλίωνα πλοῦτον;

36. Ὅνειδος αἰσχρὸς βίος ὄμωσ, κἄν ἡδὺς ἦ.

37. Σωκράτης ἔλεγε, τοὺς μὲν φαῦλους ζῆν τοῦ ἐσθίου καὶ πίνειν ἐνεκεν, τοὺς δ' ἀγαθοὺς ἐσθίου καὶ πίνειν ἐνεκεν τοῦ ζῆν.

38. Σωκράτης ἐρωτηθεὶς, ὅπως ἐν τις ἀμύναιτο τὸν ἐχθρὸν. Αὐτὸς (ἔφη) καλὸς κῆραθὸς γενόμενος.

39. Βίων πρὸς τὸν θεόγινν λέγοντα·

Ἦς γὰρ ἀνὴρ πενίη διδμημένος, οὐτε τι εἰπεῖν οὐδ' ἔρχει δύναται· γλώσσα δὲ οἱ δέεται.

«Πῶς οὖν (ἔφη) σὺ κένης ὦν φλυαρεῖς τοσαῦτα καὶ καταδολεσχεῖς ἡμῶν;»

40. Ἐν τοῖς ποιήμασι κἄν ὄνομα, κἄν ῥῆμα παρακείμενον ἀμβλυτέραν ποιῆ τὴν πρὸς τὸ χεῖρον ἀπαγωγὴν, ἐπιλαμβάνεσθαι (δεῖ) καὶ προδιασαφεῖν.

41. Χάριεν τὸ τὴν χρεῖαν τῶν ὀνομάτων συνοικεῖται τοῖς ὑποκειμένοις πράγμασιν, ὡς οἱ γραμματικοὶ διδάσκουσιν, ἄλλην πρὸς ἄλλα δύναμιν λαμβανόντων.

42. Καὶ πόλει καὶ στρατοπέδοις καὶ ἡγεμοῖσιν, ἐν μὲν σωφρονῶσιν, εὐ πράττειν πέπρωται καὶ κρατεῖν τῶν πολεμίων· ἐν δ' εἰς πάθη καὶ ἀμαρτίας ἐμπεσόντες διαφέρωνται πρὸς ἀλλήλους καὶ στασιάζουσιν, ἀσχημονεῖν καὶ ἐκταράττεσθαι καὶ κακῶς ἀπαλλάττειν.

43. Εἰμαρμένον γὰρ τῶν κακῶν βουλευμάτων κακὰς ἀμοιβὰς ἐστὶ καρποῦσθαι βροτοῖς.

44. Μηδέποτε· οὐλομένην πενίην, θυμοσφόρον ἀνδρὶ τέτλα ὀνειδίξειν, μακάρων δόσιν αἰὲν ἐόντων.

45. Οὐκ ἔστιν ἐγκαλεῖν τοῖς διὰ τὴν τύχην πενο-

μένοις, ἀλλὰ τὴν μετ' ἀργίας καὶ ραθυμίας καὶ μαλακίας καὶ πολυτελείας ἀπορίαν, (ὀνειδίξειν) αἰσχρὰν καὶ ἐπανείδουσαν αἴσαν.

44. Τῆς δ' ἀρετῆς ἰδρωτά θεοὶ προπάρειθεν ἔθηκαν.

45. Εἰ δὲ θανεῖν θέμις, ὧδε θανεῖν καλὸν εἰς ἀρετὴν καταδυσάμενος βίον.

46. Ἡ ἀρίστη καὶ θειοτάτη ἔξις ἐν ἡμῖν, ἦν ὀρθότησα λόγου καὶ ἐκρότητα λογικῆς φύσεως, καὶ δέχθεισιν ὁμολογουμένην ψυχῆς νοούμεν.

47. Ἐχω δὲ πολλὴν οὐσίαν, καὶ πλοῦσιος καλοῦμαι ὑπὸ πάντων, μακάριος δ' ἐπ' οὐδενός.

48. Ἐβεινο δ' οὐχ ἀπαξ, ἀλλὰ πολλάκις, ὑπομνηστέον ἐστὶ τοὺς νέους, ἐνδεικνύμενον αὐτοῖς, ὅτι μιμητικὴν ἢ ποιητικὴν ὑπόθεσιν ἔχουσα, κόσμῳ μὲν καὶ λαμπρότητι χρῆται περὶ τὰς ὑποκειμένας πράξεις καὶ τὰ ἦθη, τὴν δὲ ὁμοιότητα τοῦ ἀληθοῦς οὐ προλαίπει, τῆς μιμήσεως ἐν τῷ πιθανῷ τὸ ἀγωγὸν ἔχουσα.

49. Κακίας καὶ ἀρετῆς σημεῖα μεμιγμένα ταῖς πράξεσιν ἢ μὴ παντάπασι τῆς ἀληθείας ὀλιγορούσα μίμησις συνεκφέρει.

50. (Ἀξιοῦσι) πάντως μὲν ἐν πᾶσιν ἀμαρτωλὸν εἶναι τὸν ἀμαθῆ, περὶ πάντα δ' αὐ κατορθοῦν τὸν ἐστέιον.

51. Οὐκ ἐν γένοιτο χωρὶς ἐσθλὰ καὶ κακὰ, ἀλλ' ἐστὶ τις σύγκρασις.

52. Τὸ ἀπλοῦν ἀπαθές καὶ ἄμυθον.

53. Ἐπᾶγωμεν τοῖς ποιήμασι τὸν νέον μὴ τοιαύτας ἔχοντα τὰς δόξας περὶ τῶν καλῶν ἐκείνων καὶ μεγάλων ὀνομάτων, ὡς ἀρα σοφοὶ καὶ δίκαιοι ἀνδρες ἦσαν ἄκριοι τε βασιλεῖς καὶ κανόνες ἀρετῆς καὶ ὀρθότητος· ἐπει βλαβήσεται μέγαρα δοκιμάζων ταῦτα καὶ τεθηπῶς, μὴ δυσχεραίνων, μηδ' ἀκούων, μηδ' ἀποδεχόμενος τοὺς ψέγοντος αὐτοῦς.

54. Οἰσθῶ (ὁ νέος) μίμησιν εἶναι τὴν ποιήσιν ἡθῶν καὶ βίων καὶ ἀνθρώπων οὐ τελείων, οὐδὲ καθαρῶν, οὐδ' ἀνεπιλήπτων παντάπασι, ἀλλὰ μεμιγμένον πάθεσι καὶ δόξαις ψευδέσι καὶ ἀγνοίαις, διὰ δ' εὐφροίαν αὐτοῦς μετατιθέντων πρὸς τὸ κρείττον· Ἢ γὰρ τοιαύτη παρασκευὴ τοῦ νέου καὶ διάνοια, τοῖς μὲν εὐ λεγομένοις καὶ πραττομένοις ἐπαίρομένου καὶ συνενθουσιῶντος, τὰ δὲ φαῦλα μὴ προσιεμένου καὶ δυσχεραίνοντος, ἀβλαβῆ παρέξει τὴν ἀκρόασιν.

55. Ὁ πάντα θαυμάζων καὶ πᾶσιν ἐξοικειούμενος καὶ καταδεδουλωμένος τῇ δόξῃ τὴν κρίσιν ὑπὸ τῶν ἡρωικῶν ὀνομάτων, ὡσπερ οἱ τὴν Πλάτωνος ἀπομιμούμενοι κυρτότητα καὶ τὴν Ἀριστοτέλους τραυλότητα, λήσεται πρὸς πολλὰ τῶν φαύλων εὐχερῆς γεγόμενος.

56. Μὴ προσμειδάτω (ὁ νέος), ἀλλὰ βδελυττέσθω τοὺς λόγους μᾶλλον, ἢ τὰ ἔργα τῆς ἀκολασίας.

57. Τὸ τὴν αἰτίαν ἐκάστου τῶν λεγομένων ἐπιζητεῖν χρῆσιμόν ἐστιν.

58. Ὁ Κάτων, ἐπὶ παιδάριον ὦν, ἐπραττε μὲν δ προστάζειεν ὁ παιδαγωγός, αἰτίαν δὲ καὶ λόγον ἀπῆται τοῦ προστάγματος.

59. Τοῖς ποιηταῖς οὐ πειστέον, ὡσπερ παιδαγωγοῖς ἢ νομοθέταις, ἐν μὴ λόγον ἔχη τὸ ὑποκείμενον· ἔξει δὲ, ἐν περ χρῆστων ἢ ἐν δὲ μοχθηρῶν, ἀφθήσεται κενόν καὶ μάταιον.

60. Διὰ τί σμικρὸν φρονεῖν χρὴ τὸν κακῶς πεπραχότα, καὶ μὴ μᾶλλον ἀνταῖρειν τῇ τύχῃ καὶ ποιεῖν ὑψηλὸν ἑαυτὸν καὶ ἀταπεινῶτον; διὰ τί δέ, ἐὰν ἐκ πατρὸς φαῦλου καὶ ἀνοήτου γεγονώς, αὐτὸς ὦν χρηστός καὶ φρόνιμος, οὐ προσήκει μοι διὰ τὴν ἐμὴν ἀρετὴν μέγα φρονεῖν, ἀλλὰ καταπεπληγῆθαι καὶ ταπεινὸν εἶναι διὰ τὴν τοῦ πατρὸς ἀμαθίαν;

61. Βλάξ ἄνθρωπος ἐπὶ παντὶ λόγῳ φιλεῖ ἐπτοῦσθαι.

62. Ὅσπερ ἐν ἀμπέλου φύλλοις καὶ κλήμασιν εὐθαλοῦσι πολλάκις ὁ καρπὸς ἀποκορπύεται καὶ λανθάνει κατασαιζόμενος· οὕτως ἐν ποιητικῇ λέξει καὶ μνηθεύμασι περιεχυμένοις πολλὰ διαφεύγει τὸν νέον ὠφέλιμα καὶ χρῆσιμα.

63. Δεῖ μὴ ἀποπλανᾶσθαι τῶν πραγμάτων, ἀλλ' ἐμφύεσθαι μάλιστα τοῖς πρὸς ἀρετὴν φέρουσι καὶ δυναμένοις πλάττειν τὸ ἦθος.

64. Τὰ χρηστά καὶ τὰ φαῦλα γινώσκων ὁ νέος ἦθη καὶ πρόσωπα τοῖς λόγοις προσεχέτω καὶ ταῖς πράξεσιν.

65. Διδάξαι τὸν νέον ἀπειον ἡγεῖσθαι τὴν ἀτυφίαν καὶ μετριοτήτα, τὴν δὲ μεγαλαυχίαν καὶ περαιοτολογίαν, ὡς φαῦλον, εὐλαβεῖσθαι.

66. Τὸ πᾶσιν ἀπολογεῖσθαι, θεραπευτικὸν καὶ οὐκ ἀξιωματικόν· τὸ δὲ πάντων καταφρονεῖν, υπερήφανον καὶ ἀνόητον.

67. Τὸ ἐν χερσὶ τῶν πολεμίων ὄντων φοβεῖσθαι τοὺς ἀρχοντας, ἀνδρείας ἀμα καὶ πειθαρχίας σημεῖον.

68. Πλάτων ἐβίβει τοὺς ψόγους φοβεῖσθαι καὶ τὰ αἰσχρὰ μᾶλλον, ἢ τοὺς πόρους καὶ τοὺς κινδύνους.

69. Κάτων ἔλεγε φιλεῖν τοὺς ἐρυθριῶντας μᾶλλον ἢ τοὺς ὠχριῶντας. (Ἀκολουθεῖ).

ΧΡΙΣΤ. ΣΑΝΙΔΡΕΣΙΑΝΗΣ.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΜΕΘΟΔΟΥ DOPPLER-FIZEAU.*

Ἐστὶ ἡς ἐπιτερέπεται ὁ διὰ τῆς φωτοαναλύσεως προσδιορισμὸς τῆς ταχύτητος τῶν ἄστρων κατὰ τὴν διεύθυνσιν τῆς ὀπτικῆς ἀκτίνος.

Περαιτῶν ἐνταῦθα τὰς διὰ τοῦ Ἡλίου καὶ τῶν ἀστέρων τοῦ ἡλιακοῦ συστήματος ἐπιβεβαιώσεως τῆς μεθόδου Doppler-Fizeau, ὁ συγγραφεὺς μεταβαίνει εἰς τὴν ὁριστικὴν ἐφαρμογὴν αὐτῆς ἐπὶ τῶν ἀπλανῶν. Ἀπὸν τὸ ἐνδιαφέρον τῆς μεθόδου, λέγει, ἐστὶν ἡ φη προφανῶς πρὸς τὸν κόσμον τῶν ἀπλανῶν· ἀλλ' ἀ-

* Ἰδε ἀριθμ. 18, σελ. 306-308.

κρίβως ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ αἱ ἀκριβεῖς παρατηρήσεις εἶνε αἱ μᾶλλον λεπταί. Ἡ πρώτη δυσκολία προέρχεται ἐκ τοῦ ἀσθενοῦς φωτός τῶν ἀπλανῶν ἐκδυναμῶσι τοῦτο συγκεντροῦντες τὸ φῶς αὐτῶν ἐπὶ τῆς σχισμῆς τοῦ φασματοσκοπίου δι' ἀντοφθαλμίων ἢ κατόπτρων μεγάλων διαστάσεων· παρὰ τὴν τεχνικὴν ἡμῶς ταύτην διάταξιν, ἀδύνατον εἶνε νὰ ἐπιτευχθῇ ὁ σημαντικὸς διασκεδασμὸς ὅν τοσοῦτον εὐχερῶς ὑπάρταται τὸ ἠλιακὸν φῶς. Ἀνάγκη ν' ἀρκεσθῆ τις εἰς φασματοσκοπία ὀλίγον διασκεδαστικῆ· αἱ μεταθέσεις εἶνε τότε λίαν μικραὶ καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἀβέβαιαι. Ὁ σχηματισμὸς τοῦ φάσματος τῶν ἀπλανῶν προνοεῖται ἄλλως εἰδικὴν τινα δυσχερείαν, ἐνεκα τῆς ἀνεπισηθῆτου φαινομενικῆς διαμέτρου τῶν ἀστρων τούτων· ἀνάγκη νὰ ἐπεκταθῇ ἐγκαρδίως τὸ γραμμικὸν εἶδωλον τοῦ φάσματος, διότι ἀνευ τούτου αἱ ῥαβδώσεις θὰ ἦσαν ἀόραται· τοῦτο εὐχερῶς κατορθοῦται διὰ τῆς παρενθέσεως κυλινδρικοῦ φακοῦ, ἀλλ' ἐντεῦθεν ἐπέρχεται ἐξασθένεισι τῆς ἐντάσεως.

Ἐἴλος, λέγει ὁ συγγραφεὺς, ἡ λεπτότης τοῦ ζητήματος ἐγκρατεῖ ἰδίᾳ εἰς τὴν ἀκριβῆ παρατήρησιν τοῦ τεχνικοῦ φάσματος τοῦ παρεχόντος τὰς ῥαβδώσεις αἰτίνες χρῆσιμῶσι νὰ ἀφετηρήσῃ. Γενικῶς τὸ φάσμα τῆς συγκρίσεως εἶνε τὸ τοῦ ἡραιωμένου ὑδρογόνου, ἀναφλεγόμενον ἐντὸς καταλλήλου κυλίνδρου διὰ τοῦ ἠλεκτρικοῦ σπινθήρος, διότι αἱ τοῦ ὑδρογόνου ῥαβδώσεις ἀπαντᾶσι συνηθέστατα ἐν τοῖς φάσμασι τῶν ἀπλανῶν· ἀλλ' αἱ ἐλάττωται ἀνισότητες ἢ ἀσυμμετρίαι ἐν τῇ πυρεῖσι τῶν δύο φωτεινῶν δειμῶν, ὧν τὰ φάσματα μέλλουσι νὰ συγκριθῶσι, δύνανται νὰ ἐπιφέρωσιν ἀνισον τῶν δύο ῥαβδώσεων ἐκτροπήν καὶ κατὰ συνέπειαν νὰ ἐπενέγκωσιν συστηματικὰ σφάλματα ἐν τῇ ἐκτιμῆσει τῆς μετρομένης μεταθέσεως.

Ἐπὶ τούτοις ὁ συγγραφεὺς, σημειώσας γενικῶς τὰς παρουσιαζόμενας δυσχερείας κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς νέας μεθόδου καὶ τὰς μέχρι τούδε ἐπιτευχθείσας τελειοποιήσεις τῶν μέσων τῆς παρατήρησης, αἰτίνες δὲν ἐφθασαν εἰσέτι εἰς τὸ ἄνωγον τῆς ἀπαιτουμένης ἀκριβείας, καταλήγει εἰς γενικὴν ἱστορικὴν διαγραφὴν τῶν μέχρι τούδε ἀπὸ εἰκοσιπενταετίας γενομένων ἀποπειρῶν πρὸς φασματικὴν ἀνάλυσιν τοῦ φωτός τῶν ἀπλανῶν, εἰς ἣν ἠσυχολήθησαν τὰ πλείστα τῶν δημοσίων καὶ ἰδιωτικῶν Ἀστεροσκοπεῖων τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς, ὧν τινα, οἷον τὸ τοῦ Greenwich, τὸ τοῦ Potsdam, τὸ τοῦ Harvard College (ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Πολιτείαις), καὶ ἄλλα, συνίστησαν τακτικὴν ὑπηρεσίαν φασματοσκοπήσεως, παρεντίθησι δὲ συγκριτικὸν πῖνακα τῶν παρατηρήσεων τῶν γενομένων ἀπὸ τοῦ 1888 ἐν Potsdam πρὸς τὰς ἐν Greenwich γενομένας ἀπὸ τοῦ 1875, παρατρῶν, ἐν τέλει, ὅτι αὐταὶ δύνανται νὰ χρησιμοποιηθῶσιν ἡμέραν τινα πρὸς ἀκριβῆ προσδιορισμὸν τῆς ταχύτητος καὶ τῆς διευθύνσεως τῆς μετακινήσεως ὀλοκλήρου τοῦ ἠλιακοῦ συστήματος πρὸς τὸν ἀστερισμὸν τοῦ Ἡρακλέως, ἧς ἡ συνιστώσα περιέχεται ἐν τοῖς οὕτως ὀριζόμενοις ἀριθμοῖς. Ὄντως δὲ ἀπό-

πειρῆσι τινές γενόμενοι ἤδη πρὸς τὸν σκοπὸν τούτου ἀπέληξαν εἰς ἀριθμοὺς προσεγγίζοντας μεγάλως πρὸς τοὺς ὑπὸ τῶν ἀστρονόμων ἐκ τῶν ἰδιαιτέρων γωνιωδῶν κινήσεων τῶν ἀπλανῶν εὐρεθέντας, ἐξ οὗ ἐπιτεταται ἡ ταχύτης τῆς μεταθέσεως τοῦ Ἡλίου εἶνε κατ' ὀλοκλήρην ἀνάλογος πρὸς τὰς ταχύτητας τῶν ἀστρων, ἔχουσα μίσην τινα τιμὴν μεταξὺ τῶν μεγίστων καὶ τῶν ἐλαχίστων ταχυτήτων τούτων.

Ἐλευταῖον δὲ ὁ κ. Cornu ἀναφέρει ὅτι σπουδαίαν προώρισται νὰ παρῶσιν ἐπιχειροῦσαν εἰς τὴν μετ' ἐπιτυχίαις ἐφαρμογὴν τῆς νέας μεθόδου, αὐξήνουσα τὴν ἀκριβείαν τῶν ἐξαγομένων καὶ εὐρύνουσα τὸν κύκλον τῆς δράσεως αὐτῆς, κατὰ πρῶτον λόγον ἢ ἐφαρμογὴ τῆς φωτογραφίας κατὰ τὴν ἐρευναν τῶν φασμάτων, διὰ δύο ἰδίων λόγους· α) διότι ἢ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον παρατεταμένη διάρκεια τῆς ἐκθέσεως τῆς φωτογραφικῆς πλάκῃς ἀντισταθμίζει πρὸς τὸ ἀσθενὲς τοῦ φωτός τῶν ἀπλανῶν καὶ β) διότι ἢ φωτογραφικῆ ἐντύπωσις, ἀσθενῆς διὰ τὰς λαμπροτέρας ἀκτίνες τοῦ φάσματος, ἀποβαίνει λίαν ἐντονος ἐν τῇ κυνῶν καὶ ἰανθίνῃ τμήματι αὐτοῦ, ἐν οἷς ὁ ὀφθαλμὸς ἀπολλύσει πᾶσαν σχεδὸν τὴν οὐδὲρκεῖαν αὐτοῦ· πλὴν τούτου δὲ ἐπεκτείνεται καὶ πέραν τοῦ ἰανθίνου, ἐν ᾧ ὁ ἀμφιβληστροειδῆς ἀποβαίνει ἀπολύτως ἀνεπίσητος. Οὕτω τὸ ὄρατόν φάσμα περίπου διπλασιάζεται κατὰ τὴν ἔκτασιν, αἱ δὲ μεταθέσεις τῶν ῥαβδώσεων εὐρύνονται, ὅπερ καθιστᾷ τὴν ἀκριβείαν τῶν μετρήσεων λίαν εὐνοϊκὴν.

Παραδείγματα δὲ χρησιμοποίησεως τῆς φασματοφωτογραφίας ἀναγράφει τὰ ἑξῆς :

Ἄνω τὴν ὑπὸ τοῦ κ. Vogel (ἐν Potsdam) γενομένην ἐρευναν τῆς μεταθέσεως τῶν ῥαβδώσεων τοῦ γνωστοτάτου μεταβλητοῦ ἀστέρος β' τοῦ Περσείως (Algol), ἐξ ἧς συνεπέρναν οὕτως ὅτι ὁ πρὸ οὗδ' λόγος ἀπλανῆς κινεῖται ἀντιθέτως πρὸ καὶ μετὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἐλαχίστης αὐτοῦ φωτεινῆς ἐντάσεως, καὶ ὅτι ἡ κίνησις αὐτοῦ εἶνε, ὡς καὶ ἡ ἐντασις τοῦ φωτός αὐτοῦ, περιοδική, ἀνερχομένη εἰς + 45' χμ. καὶ — 4β χμ. κατὰ λ'. Ἐκ τούτου δυνατόν νὰ ἐξαχθῇ τὸ συμπέρασμα ὅτι ὁ Algol κινεῖται ἐπὶ τροχιάς, περιφερόμενος περὶ ἄρατον κέντρον ἑλξείως, ὅπερ ἐπιβεβαιῶται τὴν ὑπὸ διαφόρων ἀστρονόμων διατυπωθεῖσαν ἰδέαν ὅτι αἱ μεταβολαὶ τῆς φωτοβολίας δέον ν' ἀποδοθῶσιν εἰς τὴν διὰ τῆς παρενθέσεως σκοτεινοῦ τινὸς πλανήτου μερικῆν τοῦ φωτεινοῦ ἀστέρος ἐκλείψιν. Ἡ ἰδέα αὕτη εἶνε ἄλλως τε σύμφωνος πρὸς τὴν θεωρίαν τῆς ἑλξείως· διότι ἢ περιστροφὴ ὁμοφύρου τινὸς περὶ τινα ἑλκουςαν μᾶζαν ἐπιφέρει ἀναγκαστικῶς τὴν περὶ τὸ κοινὸν κέντρον τῆς ἑλξείως περιφορὴν τῆς μάζης ταύτης. Ἐπὶ τῇ βῆσει δὲ τῶν ἀνωτέρω σημειωθεισῶν ταχυτήτων τοῦ ἀπλανοῦς τούτου, αἰτίνες δέον νὰ θεωρηθῶσιν ὡς αἱ προβολαὶ

1) Τὸ σημεῖον + ἀντιστοιχεῖ εἰς αὐξάνειν τῆς ἀπὸ τῆς Γῆς ἀποστάσεως, ἢτοι εἰς ἀπομάκρυνσιν τοῦ ἀστέρος ἀπὸ τῆς Γῆς, ἢ δὲ σημεῖον — εἰς μείωσιν τῆς ἀποστάσεως ταύτης, ἢτοι εἰς προσέγγισιν πρὸς τὴν Γῆν.

τῆς σταθερᾶς αὐτοῦ ταχύτητος ἐν τῇ τροχίᾳ αὐτοῦ, ὁ κ. Vogel ἐξετίμησε τὴν ἀπόλυτον ταχύτητα τοῦ ἀστέρος τούτου ἐν τῇ τροχίᾳ αὐτοῦ, ὑποθεμένη κυκλικῆ, ἴσην πρὸς 42 χμ. κατὰ λ'· καὶ, ἐκ τῆς ἐντελῶς γνωστῆς διαρκείας τῆς περιφορᾶς, ἧς ἐκπροσωπεῖται ὑπὸ τῆς περιόδου τῆς μεταβολῆς τῆς ἐντάσεως τοῦ φωτός τοῦ ἀστέρος τούτου (ἐξισουμένης πρὸς 2 ἡμ. 20 ὥρ. 49'), συνεπέρναν τὸ μήκος τῆς περιφερείας τῆς τροχιάς, ἐξ οὗ ὑπελόγησε τὴν ἀκτίνα τοῦ ὑπὸ τοῦ Algol διανυομένου κύκλου ἀνερχομένη εἰς 1 700 000 χμ., ἢτοι 80κις περίπου μικροτέρην τῆς ἀκτίνας τῆς γῆνης περὶ τὸν Ἥλιον τροχιάς.

Τοιαῦτα τὰ θαυμάσια ἀποτελέσματα τῆς μεθόδου ταύτης. Ἐκεῖ ἐνθα τὸ τηλεσκόπιον οὐδεμίαν περιοδικὴν κίνησιν σημεῖοι, ἢ φωτοανάλυσις δεικνύει ὅτι ὁ ἀστὴρ κινεῖται καὶ κινεῖται περιφερόμενος ἐπὶ τροχιάς, ἧς ὀρίζει τὴν ἀκτίνα καὶ τὴν ταχύτητα δι' ἧς τὸ ἄστρον ἐν τῇ κυκλικῇ ταύτῃ τροχίᾳ φέρεται.

Ἄλλ' οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν ἄς μὴ νομισθῇ ὅτι ὁ σεβαστὸς οὗτος καθηγητῆς ἀνέκει εἰς τὴν χορείαν τῶν ὁμολογουμένως εὐαρίθμων φαντασιοκόπων, οἷσιν οὐδὲλας θέλουσι ἢ δύνανται νὰ διακρίνωσιν τὸ βέβαιον καὶ ἀσφαλῆς τοῦ ἀβεβαίου ἢ πιθανοῦ, ἢ τοῦ δυνατοῦ καὶ ἐνδεχομένου. Ἀπόδειξις δὲ τούτου εἶνε ὅτι σημειῶν κατωτέρω τὰς ὑπὸ τοῦ κ. Vogel γενομένας ὑποθέσεις πρὸς προσδιορισμὸν τῶν λοιπῶν στοιχείων τοῦ συστήματος τοῦ Algol, ὑποθέσεις ἀναφερομένας ἰδίᾳ εἰς τὴν ὑποθετικὴν μᾶζαν τοῦ περὶ αὐτὸν περιφερομένου ὀράτου πλανήτου, ἀναγράφει ἐπὶ λέξει τὰδε : Οἱ ἐν μέρει ῥιψοκίνδουνοι οὗτοι ὑπολογισμοὶ δικαιολογοῦντε προφανῶς ἐκ τῆς ἐπιθυμίας τῆς δοῦν τὸ δυνατόν ἀπώτερον ἐξωθέσεως τῶν πορισμάτων τῶν φασματικῶν παρατηρήσεων· ἐπὶ πλέον δ' ἔχουσι τὸ πλεονέκτημα ν' ἀνοίγωσι ἐνδιαφερούσας ἀπόψεις, διότι καταδεικνύουσι τὸν βαθμηδὸν ἐπὶ μᾶλλον ἀδιάφορον καθιστᾶμενον δεσμὸν τῶν μεθόδων τῆς οὐρανόμου Μηχανικῆς καὶ τῆς νεωτέρας Ὀπτικῆς· ἀνάγκη ἡμῶς σαφῶς νὰ χωρισθῶσι τὰ ὀλοσχερῶς ἐξηκριθμένα γεγονότα τῶν προσθέτων ὑποθέσεων, διότι ζῆνυ τούτου διακινδυνεύει τις ν' ἀποδώσῃ εἰς τὰς αὐστηρὰς μεθόδους, πλάνας προσερχομένας ἐξ ἐκτιμήσεων αὐθαϊρέτων.

Ἰσὸν τὰς ἐσχάτως διὰ τῶν φασματογραφικῶν παρατηρήσεων γενομένας ἀνακαλύψεις τῆς κινήσεως τριῶν ἀπλανῶν θεωρουμένων ἀκινήτων, ἀνακαλύψεις, ἄς ὁ συγγραφεὺς θεωρεῖ ὡς ἀπαρχὰς μακρᾶς σειρᾶς τοιούτων, καὶ ὧν αἱ μὲν δύο πρῶται ἐγένοντο ὑπὸ τοῦ κ. Pichering, διευθυντοῦ τοῦ Ἀστεροσκοπεῖου τοῦ Harvard College (ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Πολιτείαις), ἀναφορικῶς πρὸς τοὺς ἀστέρας β' τοῦ Ἡνιοῦ καὶ ζ' τῆς Μεγάλης Ἀρκτου, ἢ δὲ τρίτη, ἀναφερομένη εἰς τὸν α' τῆς Παρθένου (ἢ Στάχυν), ὑπὸ τοῦ κ. Vogel. Τούτων ὁ μὲν πρῶτος (β' τοῦ Ἡνιοῦ) ἀποδεικνύεται διπλοῦς, τῶν συνιστῶντων αὐτὸν ἀστέρων συστρεφομένων ἐν τροχίᾳ ἐπαισθητῶς κυκλικῇ ἐν διαστήματι 4 περίπου ἡμερῶν, μετὰ μεγίστης σχετικῆς

ταχύτητος 240 χμ. κατὰ λ', ὅπερ ἀντιστοιχεῖ εἰς τροχίαν ἔχουσαν ἀκτίνα 13 000 000 χμ. περίπου, ὁ δεύτερος (ζ' τῆς Μεγάλης Ἀρκτου), εὐρίσκεται ἐπίσης διπλοῦς, ἀποτελούμενος ἐκ δύο λαμπρῶν ἀστέρων, ὧν ὁ εἰς περιφέρεται περὶ τὸν ἕτερον, ὁ δὲ τρίτος (Στάχυν) κινεῖται, ὡς καὶ ὁ Algol, μετὰ μεγίστης ταχύτητος 89 χμ. κατὰ λ', μετὰ περιόδου 4 περιόδου ἡμερῶν.

Ἐνταῦθα περατοῦται ἡ σοβαρὰ μελέτη τοῦ κ. Cornu.

Γ. Γ. Ἀπὸ τοῦ 1890 ἐν τῷ Ἀστεροσκοπεῖῳ τῶν Παρισίων ἤρξαντο γινόμεναι δοκιμαὶ πρὸς προσδιορισμὸν τῆς ταχύτητος τῆς προσεγγίσεως ἢ τῆς ἀπομακρύνσεως τῶν ἀστρων ἀπὸ τῆς Γῆς, διὰ τῆς καταλλήλου πρὸς τοῦτο διασκευῆς τοῦ μεγάλου τηλεσκοπίου τοῦ Ἀστεροσκοπεῖου ὑπὸ τοῦ ἐν αὐτῷ διευθυντοῦ τῆς φασματοσκοπικῆς ὑπηρεσίας, κ. Deslandres. Αἱ μέχρι δὲ τῆς στιγμῆς ταύτης γενομέναι παρατηρήσεις ἐπικυροῦσι τὴν ἀληθῆς τῆς θαυμαστῆς ἔντως μεθόδου πρὸς μελέτην τῶν κινήσεων τῶν ἀστρων, ἣν ἐπιτραπήτω ἡμῖν, καίπερ μὴ κατὰ τοῦτο ἐντελῶς συμφωνοῦσι τῷ σεβαστῷ κ. Cornu, ν' ἀποκαλῶμεν ἐν τῷ μέλλοντι διὰ τοῦ ὀνόματος μόνοι τοῦ ἀληθοῦς αὐτῆς ἰδρυτοῦ μεθόδον τοῦ Fizeau.

ΗΛ. Γ. ΒΑΣΙΛΑΜΑΚΗΣ.

ΤΑ ΤΟΥ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ ΠΕΡΙΕΡΓΑ

Ἄν τις τῶν τῆς Ἀφροδίτης ἢ τοῦ Ἄρεως κατοίκων προσήρχετο χάριν περιγηθείσεως εἰς τὴν ἡμετέραν σφαῖραν κατὰ τὴν περὶ τὴν πρώτην τοῦ Ἰανουαρίου ἐποχὴν, θὰ ἐξεπλήσσοτο ἴσως μεγάλως, βλέπων πᾶντα τοὺς πολίτας καὶ τὰς πολιτίδας νὰ συγκαίρωσιν ἀλλήλοισ μετὰ τοσαύτης ζωηρότητος ἐπὶ τῷ ὅτι κατὰ ἐν ἔτος ὀλιγώτερον θὰ ἔζων ἐν τῷ ἐπιγεῖῳ τότῳ κόσμῳ. Ἀναμφιβόλως ὁ βίος δὲν στοιχίζει πολλὰ, τὰ ἐπι ταχέως παρέρχονται καὶ δικαίως ὁ Ἀμαρτίνος ἔλεγε περὶ ἐνὸς ἐκάστου τῶν ἐπὶ τούτων :

C'est encore un pas vers la tombe
Où des ans aboutit la course,
Encore une feuille qui tombe
De la couronne de nos jours !

Ἄλλ' ἐπὶ τέλους πρὸ τῶν ὀργίων τῶν παντοειδῶν ἐπινομιδῶν, ὅπερ τὸ ἀποικόμενον ἔτος ὀρίπτει εἰς τὸν οὐδὸν τοῦ ἐπερχομένου καὶ πρὸ τῆς θυέλλης τῶν εὐετηρίων δῶρων καὶ φιλοφρονήσεων, ἧτις ἐν στροβίλοισ πνέει ἐπὶ δεκαπενθήμερον ὄλον ἐφ' ὀλοκλήρου τῆς ἀνθρωπότητος, ἀρρενός τε καὶ θηλείας, νεαζούσης ἢ καὶ ἐν παιδικῇ εὐρισκομένης ηλικίᾳ, ὁ ἡμέτερος ἐκ τοῦ ἐξω τῆς ἡμέτερας γῆς κόσμου προσερχόμενος παρατηρητῆς δὲν ἰδύνατο νὰ μὴ συμπεράνῃ ὅτι πράγματι ὀλοκλήρος ὁ κόσμος εὐρηται ἐν τῇ χαρῇ, τῇ ἐκστάσει τῆς εὐτυχίας ὅτι πλείστερον εἰς τὸν τάφον προσήγγισεν. Εἰς πάσας δὲ τὰς παραδοξολογίας τῆς ἀνθρωπίνης ἡύσεως ὁ ἡμέτερος οὐράνιος ταξιδιώτης θὰ προσθέσῃ ἀναμφιβόλως καὶ τὴν

του άδυνατοϋς, ή δ' επιγεννησομένη αυτῆ εντύπωσις εσται προφανῶς ή εξης ότι αν πεπρωτισμένοι τυγχάνωμεν δια διανοητικῶν δυνάμεων, ή λογική δμως δεν αποτελεῖ τὸ κυριώτερον ἡμῶν πλεονέκτημα.

Ὅπως ποτ' αν ή, ιδού ἀφικόμεθα εις τὸ 1893 ἔτος μ. Χ. Ἐπὶ τούτῳ δὲ ἐπιτραπήτω μοι ν' ἀπαντήσω εις τὸ τοσάκις ὑποβλήθην καὶ συγχάνικις τοσοῦτον παραδόξως συζητηθῆν ἀπὸ τινος ζήτημα τῆς ἀρχῆς καὶ τοῦ τέλους τοῦ αἰῶνος. Ἰκανῶς δυσεργήνευτον τυγχάνει τὸ ότι οἱ ἡμῖς τῶν συζητούντων κηρύσσουσιν ότι τὸ ἔτος 1900 θ' ἀνήκει εις τὸν εικοστὸν αἰῶνα διὰ τὸν λόγον ότι παιδίον θ' ἔτους καὶ μηνῶν τινῶν ὑφίσταται κάλλιστα. Ἄλλ' ὅμως βεβαίῳν ἔστιν ότι τὸ πρῶτον ἔτος τῆς ἡμετέρας χρονολογίας ἠριθμηθῆν ἀπὸ τοῦ ἔτους 1 καὶ οὐχὶ ἀπὸ τοῦ ἔτους 0. Ὁ πρῶτος αἰὼν ἤρξατο ἀπὸ τοῦ ἔτους 1 καὶ ἔληξεν εις τὸ ἔτος 100. Ὁ δεῦτερος ἤρξατο ἀπὸ τοῦ 101 καὶ ἔληξεν εις τὸ ἔτος 200. Ὁ 10' αἰὼν ἤρξατο τὸ 1801 καὶ θά λήξῃ τῇ 31 δεκεμβρίῳ τοῦ ἔτους 1900. Τὸ ἔτος 1 σημαίνει τὸ πρῶτον ἔτος, οὐχὶ δὲ ἐν ἔτος πλήρης πλεὼν ἐνός νέου ἔτους τρέχοντος.

Ὁ εικοστὸς αἰὼν λοιπὸν θ' ἀρξεται ἀπὸ τῆς 1ης ἰανουαρίου 1901. Τούτο δὲν θά παρακωλύσῃ ἀναμφιβόλως τὴν ἐπέλευσιν ἑτέρων παραδοξολογιῶν πρὸς περιπλοκὴν τοῦ ζιτηήματος, πιθανόν δὲ καὶ θεατρικῶς νὰ παρασταθῆ πάλιν τὸ κατὰ τὸ 1800 παιχθῆν ἔργον ὑπὸ τὸν τίτλον χρονολογικῆς πραγματικότητος: Ἐν τίνι αἰῶνι ζῶμεν, ἀγαθὲ θεέ! . . . διότι πρὸ ἑκατὸν ἑτῶν τὸ ζήτημα συζητητέο ἀκριβῶς ἂν τρόπον καὶ σήμερον.

Οἱ ἡμέτεροι ἀναγινώσται γινώσκουσιν ότι ή χριστιανική χρονολογία δὲν ἐπὶλθεν εις τὸν νοῦν τῶν ἀνθρώπων πρὸ ὀκτωκαίδεκα αἰῶνων, ὑπὸ πρακτικῶν δ' ἐποχῶν δὲν χρονολογεῖται ἀπὸ τῆς τοῦ Χριστοῦ γεννήσεως, πολλὰ δ' ἔττον ἀπὸ τῆς ἐνσαρκώσεως αὐτοῦ, παρὰ τὸν ἀρχαῖον αὐτῆς τύπον: ἀπὸ τῆς τοῦ Χριστοῦ ἐνσαρκώσεως (ab incarnatione Christi). Ἡ χρονολογία αὕτη προὔταθῃ διὰ πρῶτην φορὰν μόνον τὸν 5' αἰῶνα, ὑπὸ μοναχοῦ, Διονυσίου τούνομα, τοῦ ἐπιλογομένου μικροῦ, ζῆντος δὲ ἐν Ρώμῃ πρὸ τὸ ἔτος 580. Διὰ τῶν λογισμῶν αὐτοῦ οὗτος κατέληξεν εις τὴν ἀποδοχὴν τοῦ ἔτους 753 ἀπὸ κτίσεως Ρώμης, ὡς ἔτους ἐνσαρκώσεως τοῦ Ἰησοῦ, ή βῆσις δ' αὕτη ἀποτελεῖ τὸ θεμέλιον τῆς χριστιανικῆς χρονολογίας, ἵτις ἐγένετο ἀποδεικτὴ μόνον τῇ 800 τῇ διαταγῇ Καρόλου τοῦ Μεγάλου μετὰ τὴν στέψην αὐτοῦ. Ἄλλ' ὁ ὑπολογισμὸς Διονυσίου τοῦ Μικροῦ σφάλεται κατὰ τέσσαρα ἔτη, καθόσον κατ' αὐτὴν ταύτην τὴν παράδοσιν ὁ Ἰησοῦς ἐγεννήθη ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Ἡρώδου, θανόντος τῇ 750 ἀπὸ κτίσεως Ρώμης. Ὑπολογισμοί, ή ἐνταῦθα ἀνάπτυξις τῶν ὁποίων μακρὰ θ' ἀπέβαινε, δεκνύουσιν ὡς ἔτος γεννήσεως τοῦ Ἰησοῦ τὸ τέλος τοῦ 749 ἀπὸ κτίσεως Ρώμης, ὡς ἔτος δὲ τοῦ θανάτου τὸ 36ον ἔτος μετὰ τὴν χρονολογίαν ἐκείνην. Ἡ παραδεδομένη χριστιανικὴ χρονολογία, ἵτις ἄρχει τὸν τοῦ Ἰησοῦ θάνατον εις τὸ 33ον ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτοῦ, ὑστερεῖ κατὰ τέσσαρα ἔτη. Ἡ 1η ἰανουαρίου τοῦ ἔτους 1 εἶναι ή πρῶτη ἰανουαρίου τοῦ ἔτους 750 καὶ οὐχὶ τοῦ ἔτους 754. Τὸ ἔτος 1892 εἶναι πράγματι τὸ 1896ον ἔτος ἀπὸ γεννήσεως Χριστοῦ.

Παρὰ τὴν ἀνεγνωρισμένην πλάνην ἀδύνατος προφανῶς θ' ἀπέβαινε οἰαδήποτε σήμερον μεταβολή τῆς ἀρχικῆς ταύτης χρονολογίας, τῆς ἀποτελοῦσας τὴν βῆσιν πασῶν τῶν ἱστορικῶν χρονολογιῶν τῆς Ἑυρώπης ἀπὸ χιλίων ἐτῶν καὶ ἐπέκεινα. Καθόσον ἀφορᾷ εις τὴν ἀρχὴν τοῦ ἔτους, αὕτη ὄριζετο πράγματι ἐπὶ μακρότατον χρονικὸν διάστημα ἀπὸ τῆς ἐνσαρκώσεως τῆς ἄλλως λεγομένης ἐπισημῆσεως τοῦ Ἀγγέλου Γαβριὴλ, ἢτοι 9 μῆνας πρὸ τῆς τοῦ Ἰησοῦ γεννήσεως, τούτέστι τῇ 25 μαρτίου. Ἡ συνήθεια αὕτη λίαν ἐξηπλωμένη ἐν Ἑυρώπῃ, διετηρήθη καὶ μέχρι τοῦ 1745 παρὰ τοῖς κατοικοῖς τῆς Πίσσης, ή δὲ ἐπὶ τῇ βῆσει τῶν τοῦ Διονυσίου ὑπολογισμῶν χρονολογία ἀπεκλήθη μάλιστα ἐπισημῆς ὑπολογισμὸς (calcul pisan). Οἱ τῆς Γαλλίας βασιλεῖς ἀπεδέχοντο ὅτε μὲν τὴν 25 μαρτίου, ὅτε δὲ τὰ Χριστούγεννα, ὅτε πάλιν τὸ Πάσχα, ή τελευταία δ' αὕτη ἐπεκράτει συνήθεια ὅτε τῇ 1563 Κάρολος θ' ὤρισε τὴν ἀρχὴν τοῦ ἔτους εις τὴν 1ην ἰανουαρίου. Ἄλλοι ἐξυκολοῦσθον ν' ἀκολουθῶσι τὴν ρωμαϊκὴν συνήθειαν, καθ' ἣν τὸ ἔτος ἤρχετο τῇ πρῶτῃ μαρτίου, ὡς ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἰουλίῳ Καίσαρος. Τὰ διάφορα ταῦτα χρονολογικὰ συστήματα ἀποτελοῦσι συγχάνικις πηγὴν πολυπλοκῶν συγχύσεων ἐν τῇ ἀναγνώσει τῶν χρονογραφῶν τοῦ μεσαίωνα. Τῆς ἰορτίας τοῦ πάσχα ἀποτελοῦσας τὴν μᾶλλον κινητὴν χρονολογίαν, ἂν ἠδύνατό τις νὰ φαντασθῆ, ἅτε δυναμένης νὰ συμπέσῃ κατὰ πάσας τὰς μεταξὺ τῆς 22 μαρτίου καὶ τῆς 25 ἀπριλίου ἡμέρας, ἀπαντῶσιν ἔτη, ἅτινα ἔχον ὄσο ή τρεῖς πλήρεις σχεδὸν μῆνας ἀπριλίου, ὡς τὸ ἔτος 1347.

Ἄλλως ὀφείλομεν νὰ ὁμολογήσωμεν ότι οὐδὲν εἶναι τὸ μᾶλλον αὐθαίρετον ὅσον ὁ καθορισμὸς τῆς τοῦ ἔτους ἀλλαγῆς. Διατί νὰ ἦναι ἀρχὴ τοῦ ἔτους ή πρῶτη ἰανουαρίου, ή 25 δεκεμβρίου, ή 25 μαρτίου ή οἰαδήποτε ἄλλα χρονολογία; Τῆς γῆς στρεφόμενης περὶ τὸν ἥλιον κατὰ ἑλληξίν, μικρὸν διαφέρουσαν περιφερείαν, τοιοῦτο ὄχημα δὲν ἔχει οὔτε ἀρχὴν οὔτε τέλος, εις τρόπον ὡστε αὐτὴ αὕτη ή φύσις δὲν ἀνέλαθε νὰ σημειώσῃ ποῦ τὸ ἔτος ἄρχεται καὶ ποῦ τελευτᾷ. Ἐν τούτοις αἱ ὥραι τοῦ ἔτους ὑφίστανται. Ἡ φυσικωτέρα ἐντύπωσις φαίνεται ότι θά ἦτο νὰ γείνηται ή τῶν ἐτῶν ἐναρξίς διὰ τῶν ὥραιων ἡμερῶν, τῇ 1 μαΐου π. χ. Ἄλλ' ὅμως τὸ ἔαρ τοῦ ἡμετέρου βορείου ἡμισφαιρίου εἶναι τὸ φθινόπωρον τοῦ μεσημβρινοῦ καὶ ὅταν ή χειμερινὴ σινδὼν ἐξαπλοῖ τὰς χιῶνας αὐτῆς ἐπὶ τῆς Γαλλίας, τῆς Γερμανίας καὶ τῆς Ρωσίας, ή Παταγονία καὶ ή Νέα Ζηλανδία τέρπονται ὑπὸ τῆς θερινῆς τοῦ ἡλίου ἀκτίνας. Ἰδοῦ τίνος ἐνεκα τὰ ἄλλως τῶσον εἴφηνα ὀνόματα τοῦ δημοκρατικοῦ ἡμερολογίου δὲν δύνανται νὰ ἐφαρμοσθῶσι εις ὀλόκληρον τὴν σφαιρὰν ταῦτα δὲν εἶναι ἀστρονομικά, αἰτούμαι δὲ συγγνώμην παρ' ὄλων τῶν πολιτικῶν σωμάτων ὀλοκλήρου τοῦ κόσμου ἂν διπλῶς ὅτι οὐδὲν αὐτῶν δύναται νὰ καταρτίσῃ τι τὸ διαρκές ὑπὸ τὴν ἐπιθῆν τῆς καταμετρήσεως τοῦ χρόνου καὶ χώρου, ὡς ἐν οἰοδήποτε ἄλλῳ πράγματι συμβαίνει, ἂν μὴ εὑρίσκηται ἐν πληρεῖ ὁμοφωνίᾳ μετὰ τῶν κκ. ἀστρονόμων. Οἱ βασιλεῖς, οἱ ὑπουργοί, τὰ διατάγματα παρέρχονται: ὁ αὐρανὸς μένει, ή δὲ γῆ εὑρῆται ἐν τῇ οὐρανῷ. Τοῦ Θερμιδίου (Thermidor) λοιπὸν τῆς Γαλλίας ὄντος Ἐπομβριδίου (Pluviose)

ἐν τῷ Βουένος-Ἀύρες, καὶ τοῦ Ἀνθεστηριδίου (Floreal) τοῦ Μελοῦργου ὄντος Ὁμιχλώδους (Brumaire) ἐν Λονδίῳ, τὸ ἐπὶ τῇ βῆσει αὐτῶν ἡμερολόγιον εἶναι ἀπαράδεκτον διὰ σύμπαντα ὁμοῦ τὸν κόσμον.

Ἡ γαλλικὴ δημοκρατία εἶχεν ὀρίσει τὴν ἐναρξίν τοῦ ἔτους εις τὴν 1ην τοῦ Τρυγητοῦ (Vendémiaire) ή τὴν 22 σεπτεμβρίου, ἡμέραν τῆς ἀνακηρύξεως τῆς δημοκρατίας, κατὰ τύχην, ἵτις ὡς τῆς Προνοίας ἀπόρροια ἄλλοτε θά ἐχαρακτηρίζετο, συμπιπτούσης μετὰ τῆς ἰσημερίας. Ἀπαλειφόμενου τοῦ πολιτικοῦ χρωματισμοῦ, τοῦθ' ὅπερ εἶχον προδήλως δικαίωμα νὰ πράξωσι τὰ λοιπὰ ἔθνη, ή ἀστρονομικὴ χρονολογία παρέμενε, χωρὶς μάλιστα νὰ ἦναι χείρρων ἐτέρας. Καὶ προσοχῆς μάλιστα ἀξία τυγχάνει, καθόσον ή φθινοπωρινὴ ἰσημερία τοῦ ἡμετέρου ἡμισφαιρίου εἶναι ή ἑαρινὴ τοῦ ἐτέρου, ή χρονολογία λοιπὸν αὕτη ἐκ τῆς φύσεως αὐτῆς ἀρύεται τὴν ἀρχὴν αὐτῆς. Ἐν τούτοις ἂν ἐξελέγετο ὡς λογικὴ χρονολογία ή 22 σεπτεμβρίου, ἔδει νὰ ὀρισθῆ πρὸς τοῦτο εἰς αὐτῇ ή πρῶτη ἡμέρα τοῦ πρώτου μηνὸς καὶ νὰ εὑρεθῶσι δώδεκα ὀνόματα μηνῶν ἐφαρμοσμένα ἐν τοῖς δυδὶν ἡμισφαιρίοις.

Ἐπειδὴ οὐδ' ή ἐλαχίστη ἀπαντῆ λογικὴ ἐν τοῖς ἀνθρωπίνοις γεγονόσι, πάντα τὰ ἄτοπα συστήματα ἡμερολογίου θά διαδεχθῶσιν ἄλληλα πρὶν ή γείνη ἀποδεκτὸν λογικὸν τι τοιοῦτον, ἂν κατορθωθῆ ποτε ή ἐπιτυχία αὐτοῦ. Ἄνευ ἀντιρρήσεως τὸ λογικώτερον σύστημα θά ἦτο ή ἐναρξίς τοῦ ἔτους εἴτε ἀπὸ τῶν ἰσημεριῶν εἴτε ἀπὸ ἐνός τῶν ἡλιοστασιῶν, λαμβανομένου ὑπ' ὄψεϊ ότι τὰ δύο ἄκρα σημεῖα τῆς ἑλλείψεως, ἦν διαγράφη ή γῆ περὶ τὸν ἥλιον, τὸ περιήλιον καὶ τὸ ἀήλιον, δὲν εἶναι σταθερὰ ἀλλὰ μετακινουῦνται ἀπὸ αἰῶνα καὶ συμπληροῦσι τὸν κύκλον τῶν τοῦ ἔτους ὥρων ἐντός 24,000 ἐτῶν.

Οἱ Ρωμαῖοι ἐν τῇ ἡμερολογίῳ τοῦ Καίσαρος, ὅπερ ἀκολουθοῦμεν πάντοτε κατ' ἀρχὴν, ἤρχοντο τῶν ἐτῶν αὐτῶν τὴν 1ην μαρτίου, ή δὲ τῶν μηνῶν ἀριθμῶσις ἀντεστέθεικε πρὸς τὴν ἀρχὴν ταύτην. Ὁ σεπτεμβριος ἦτο ὁ 7ος, ὁ ὀκτώβριος ὁ 8ος, ὁ νοέμβριος ὁ 9ος καὶ ὁ δεκεμβριος ὁ 10ος μῆν. Κατὰ τὴν εἰς τὴν 1ην ἰανουαρίου μετακίνησιν τῆς τοῦ ἔτους ἐναρξέως ἀφέθη εις τοὺς μῆνας τὸ ἀρχικὸν αὐτῶν ὄνομα, εις τρόπον ὡστε ὁ σεπτεμβριος ἀπέθῃ ὁ 9ος, ὁ ὀκτώβριος ὁ 10ος, ὁ νοέμβριος ὁ 11ος καὶ ὁ δεκεμβριος ὁ 12 μῆν. τοῦθ' ὅπερ βεβαίως οὐδεμίαν πλεόν κέκτηται λογικότητα. Λογικὸν θά ἦτο νὰ ἐτροποποιούντο τὰ ὀνόματα ὡς οἱ Ρωμαῖοι ἴδῃ ἐπραξαν διὰ τοὺς ἐπτὰ μῆνας, δόντες τὰ ὀνόματα Ἄρης (Mars, ἐξ οὗ καὶ ὁ Μάρτιος), Ἀφροδίτη, Ματὰ (ἐξ οὗ καὶ ὁ Μάϊος), Ἡρα (Juno, ἐξ οὗ ὁ Ἰούνιος), Ἰούλιος καὶ Ἀγούστος εις τοὺς πρώτους ΕΞ, τὰ δὲ Ἰανὺς (Janus, ἐξ οὗ Ἰανουάριος) καὶ Φέβρουος (Febru, ἐξ οὗ Φεβρουάριος), ἀμφοτέρων ὀνομάτων θεῶν τῶν νεκρῶν, εις τοὺς δύο τελευταίους. Ὄφειλομεν ἄλλως νὰ ὁμολογήσωμεν ότι ὑπὸ τινος ἐπιθῆσις τὰ πράγματα δὲν εἶναι ἀπολύτως ἀπλά ἐν αὐτῇ ταύτῃ τῇ φύσει. Οὕτως ή περὶ τὸν ἥλιον κινήσις τῆς γῆς δὲν συντελεῖται ἐντός ἀκριβοῦς ἀριθμοῦ ἡμερῶν, ἀλλ' ὡς τοῖς πᾶσι γνωσθῶν ἐντός 365 ἡμερῶν πλεόν κλάσματος. Τὸ καταραμένον τοῦτο κλάσμα παρακωλύει καὶ θά παρακωλύσῃ πάντοτε τὴν ἐπιτυχίαν τελείου ἡμερολογίου.

Ἄν τὸ κλάσμα τοῦτο ἦτο ἀκριβῶς ἴσον πρὸς τὸ 1)4 τῆς ἡμέρας θά ἤρκει νὰ προσθέσωμεν μίαν ἡμέραν εις τὸ ἔτος ἀνὰ πᾶσαν τετραετίαν τὰ πάντα δὲ θά διεκανονίζοντο. Ἄλλὰ τὸ ἔτος δὲν ἀποτελεῖται ἀκριβῶς ἐκ 365 ἡμερῶν καὶ 6 ὥρων, ἀλλ' ἐκ 365 ἡμερῶν, 5 ὥρων, 48 λεπτῶν καὶ 47 1)2 δευτερολέπτων. Ἡ ἐξ 14 λεπτῶν καὶ 12 1)2 δευτερολέπτων αὕτη διαφορά μεγάλας παρεμβάλλει δυσχερείας ἐν ταῖς πρὸς διευθέτησιν τοῦ ἡμερολογίου προσπάθειαις. Ἐκ τούτου προέκυψεν ὡστε τὸ ἡμερολόγιον τοῦ Ἰουλίῳ Καίσαρος, ὅπερ παρενέβαλλεν ἀπλάς ἐν δίδεκτον ἔτος ἀνὰ πᾶσαν τετραετίαν, ἐχορῆγει ἡμῖν τρεῖς ἡμέρας πλεόν τοῦ δέοντος ἐντός τετρακοσιετίας. Διὰ τῆς ἐξακολουθήσεως τούτου ή ἐαρινὴ ἰσημερία ἀντὶ νὰ συμπιπτῇ πρὸς τὴν 21 μαρτίου, θά συνέπιπτε βαθυμδὸν μετὰ τῆς 10 μαρτίου, τῆς 1 μαρτίου, τῆς 20 φεβρουαρίου καὶ οὕτω καθεξῆς, δι' ὀπισθοδρομικῆς ἐπὶ τῶν μηνῶν ἐνεργείας.

Οἱ ἐπὶ τῆς ἐποχῆς ὅμως τοῦ πάπα Γρηγορίου τοῦ ΙΓ' ἀστρονόμοι διώρθωσαν τοὺς ὑπολογισμοὺς τῶν ἐπὶ Ἰουλίῳ Καίσαρος συναδέλφων αὐτῶν καὶ προέτειναν πρῶτον μὲν νὰ καταργηθῶσιν αἱ 10 ἡμέραι, αἵτινες ἀπετέλουν τὸ ἐν τῷ ἡμερολογίῳ σφάλμα, ν' ἀποφασισθῆ δ' εἶτα ότι ἐν τῷ μέλλοντι τὰ ληκτικὰ αἰῶνος ἔτη δὲν θά ἦναι πλεόν δίδεκτα, εἰ μὴ ἐν ἀνὰ πᾶσαν τετραετίαν. Ἰπάρχει ἀπλούστατος κανὼν πρὸς εὑρεσιν τοῦ δίδεκτου ή μὴ δίδεκτου ἔτους: οὗτος σύγκειται ἐν τῇ ἀπαλείψει τῶν δύο μηδενικῶν δεξιάθεν τοῦ ἀριθμοῦ. εἶτα ἂν ὁ ὑπολειψθεὶς ἀριθμὸς

1) Ὁρείλομεν εἰσεβάστωις νὰ παρατηρήσωμεν ἐνταῦθα ότι ἀκριβεστέρα πως ἀπρῆτετο διατύπωσις τῶν ἐνεργειῶν τῶν ἐπὶ τοῦ πάπα Γρηγορίου τοῦ ΙΓ' ἀστρονόμων ἐκ μέρους τοῦ γράφοντος, ἐνεκα τῆς ἐξακολουθητικῆς καὶ ἐκ ευστήματος γινόμενης πάντοτε ἀποδόσεως τῆς τοιαύτης μεταρρυθμίσεως τοῦ ἡμερολογίου εἰς Πρήγριον τὸν ΙΓ' καὶ τοὺς ἐπὶ τῆς ἐποχῆς αὐτοῦ ἀστρονόμους καὶ τοῦ συνεπῶς ἰαχυρισμοῦ ότι ἀπ' αὐτοῦ δῆθεν τοῦ πάπα γ ρ η γ ο ρ ι α ν δ ν τὸ μετερρυθμισμένον ἐκλήθη ἡμερολόγιον. Ἡ ὀρθότερα δ' αὕτη διατύπωσις τοῦ πράγματος θά ἦτο ἐκείνη, ἵτις θά ἔδῃλου τὴν ὅπδ τοῦ πάπα τούτου καὶ τῶν ἐπὶ τῆς ἐποχῆς αὐτοῦ ἀστρονόμων ἀπόφασιν νὰ εἰσαγάγωσι τὴν ὅπδ ε λ λ α ν ν προγενεστέρων αὐτῶν καὶ δὴ βυζαντινῶν γενομένην μεταρρυθμίσειν καὶ διόρθωσιν τοῦ Ἰουλιανῶ ἡμερολογίου, ἵτις, καίπερ μὴ ἐφαρμοσθεῖσα, ὀφείλεται ὅμως εις τὸν ἐπὶ μαθηματικαῖς καὶ ἀστρονομικαῖς γνώσεσι διακρινόμενον Νικηφόρον τὸν Γρηγορῆν, τὸν ἐπὶ Ἀνδρονίκου τοῦ Α', ἐξ οὗ Γρηγορᾶ καὶ γ ρ η γ ο ρ ι α ν δ ν τὸ μετερρυθμισμένον ἡμερολόγιον ἐκλήθη. Οὐκ ἄσκοπον λοιπὸν ἐνταῦθα ἡγούμεθα εις ἐπίρρωσιν τῶν ἀνωτέρω καὶ τὴν παράδοσιν ἐκ τοῦ τοῦ Νεολόγου Λεξικοῦ Ἱστορίας καὶ Γεωγραφίας περικοπῆς τοῦ εἰς Νικηφόρον τὸν Γρηγορῆν ἀναγομένου ἀρθρου, ἐν ᾗ ἀναφέρονται αἱ ἐξῆς λεπτομέρειαι: «Συζητήσεως ἐγερθείσης περὶ τῆς ἡμέρας, ἂν ή ἔδει νὰ ἐορτάζηται τὸ Πάσχα, ὁ Γρηγορᾶς ἀπέδειξε «δὲ σοφῆς διατριβῆς ότι τὸ μέχρις ἐκείνου τοῦ χρόνου σύστημα τοῦ ἐκλέγειν τὴν ἐορτάσιμον τοῦ Πάσχα ἡμέραν εἴτῳ ἐσφαλμένον καὶ προὔτεινεν ε λ λ η ν μ ε θ ο δ ο ν, ἡ ε τ ε ς θ ε ε γ ἴ ν ε τ ο δ ε α κ τ ῆ, εἰ μὴ ἐφοβεῖτο ὁ κλήρος πτόν δεισιδαίμονα ὄχλον καὶ κατ' αὐτὴν ταύτην τὴν μέθοδον τοῦ Γρηγορᾶ μετερρύθμισε τὸ καλενδῆριον μετὰ τριακόσια ἔτη Γρηγορῆς ὁ ΙΓ'». Ἡ περὶ τῆς μεθόδου ταύτης ἐπραγματεία τοῦ Γρηγορᾶ σώζεται εἰσέτι μέχρι τοῦ νῦν, εἰ δὲ ἀστρονόμοι περὶ πολλῶν ποιούνται αὐτῆν». Σ. Μ.

διαρρήται διά τῶν ἀριθμῶν 4, τὸ ἔτος εἶναι δίσεκτον: ἂν μὴ διαρρήται, εἶναι σύνθετος. Οὕτω τὰ ἐτη 1700, 1800 καὶ 1900 εἶναι δίσεκτα ἐν τῇ ἰουλιανῇ ἡμερολογίᾳ, συνήθει δὲ ἐν τῇ γρηγοριανῇ τὸ ἔτος 2000 ἔσται δίσεκτον παρ' ἀμφότεροις.

Ἰδοὺ ὁλόκληρος ἡ διαφορά τοῦ ἀρχαίου πρὸς τὸ νέον ἡμερολόγιον· ὑπολείπεται εἰσέτι μικρὰ τῆς διάρκειας ἐκ δύο ἡμερῶν καὶ 10 ὥρῶν ἐντὸς χρονικοῦ διαστήματος 10,000 ἐτῶν, διάρκειας, ἣτις τελεσθήσεται ὑπὸ τῶν ἡμετέρων ἀπογόνων.

Ὁ πλάσιος διάταξε λοιπὸν ἵνα ἡ ἐπιπέδου τῆς 4 ὀκτωβρίου 1582 θεωρηθῇ ὡς ἡ 15η. Ἀλλ' ἐκτὸς τῶν διατελουσῶν ὑπὸ τὴν πνευματικὴν δικαιοδοσίαν τοῦ ρωμαίου ποπτικῆς, οὐδεὶς ἄλλος ἠθέλε νὰ μεταβάλῃ τὴν κρατούσαν συνήθειαν. Προϋτίμησαν νὰ μείνωσιν ἐν ἀσυμφωνίᾳ μᾶλλον πρὸς τὴν φύσιν ἢ νὰ ἀποδεχθῶσιν παπικὴν ἀπόφασιν. Ἐπὶ ἀπειρον δὲ οὐ ἀναβάλλωσι τὴν ἀποδοχὴν τῆς ἀποφάσεως ταύτης. Τὸ ἡμισυ τῆς Εὐρώπης ἀπέδεξάτο τὴν μεταρρυθμίαν, ἐνῶ τὸ ἕτερον ἡμισυ ἐχρῖτο τῇ συνήθει εἰσέτι, οὕτω δὲ πολλοὶ προέκυπτον ἐκ τούτου δυσχέρεια.

Ἡ Ἀγγλίη ἀπέφασκε νὰ συμμορφωθῇ πρὸς τὴν ἀπόφασιν ἐκείνην μόνον τῇ 1752, τοῦτο δὲ ἀρκετὸν δυνάμει ὡς πρὸς αὐτὴν νὰ θεωρησῶμεν, λαμβανόμενης ὑπ' ὄψιν τῆς πείρασμοις ἀντιφάσεως αὐτῆς εἰς ἀποδοχὴν τοῦ μετρικοῦ συστήματος καὶ τῆς μονάδος τῶν μέτρων καὶ σταθμῶν.—Ζῆθι Βρετανία!— Ὁπωδῆστοις ὅμως ἦτο σχεδὸν ἀνατροπὴ ἢ τοιαύτη παρὰ τοῖς Ἀγγλοῖς μεταβολή, διότι παρ' αὐτοῖς τὸ ἔτος ἤρχετο τότε τῇ 25 μαρτίου, ἐπρόκειτο δὲ ταῦτο χρόνως νὰ ὀριθῆ ἢ ἐναρξῆς αὐτοῦ εἰς τὴν ἰανουαρίου καὶ νὰ ἀπαλειφθῶσιν οὐχὶ δέκα ἡμέραι, ἀλλὰ τρεῖς μῆνες! Νὰ γιγασθῇ δὲ τις διὰ μίαν κατὰ τρεῖς μῆνας, εἶναι τῇ ὄντι φοβερόν! Αἱ ὥραιαι τοῦ Λονδίνου κυρίαὶ ἀνέλαδον κατ' ἀρχὰς ὑπόκωφον πᾶν λεμον κατὰ τοιαύτης προτάσεως, ὑποδιλοῦσαι ὅτι οὐδεὶς ὑπῆρχε λόγος νὰ μὴ ἐπαναλαβάνηται τὸ αὐτὸ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρόν· ἀπ' ἑτέρου οἱ ἐργάται, ἀπολέσαντες ἐν τῇ μέρει κατὰ τὸ φαινόμενον μίαν τῶν ἡμερῶν τριμηνίαν, πραγματικὴν ἐπέδειξαν ἀντίστασιν εἰς τὴν τοῦ καθεστῶτος τροποποίησιν, τὴν δὲ ἡμέραν τῆς ἀνακηρύξεως τοῦ νομοσχεδίου ὁ λαὸς κατέδιωκε τὸν λόρδον Τεσσερτίντλ ἐν ταῖς ταῖς πόλεως ὁδοῖς, φωνῶν: «Ἀπόδοτε ἡμῖν τοὺς τρεῖς ἡμῶν μῆνας! Οὐδὲν ὅμως τὸ δυσάρεστον ἐπῆλθεν, ἢ δὲ γῆ ἐξηκολούθει στρεφόμενι.

Καὶ σήμερον ἐστὶ ἡ Ρωσία δὲν τολμᾷ νὰ θίξῃ τὸ ἰουλιανὸν ἡμερολόγιον, τὸ ὑπὸ τῆς ὀρθοδόξου θρησκείας καθιερωμένον· ὑστερεῖ λοιπὸν κατὰ 12 ἡμέρας ὡς πρὸς τὴν ἡλιακὴν ὥραν, ἐντὸς δ' ἑννέα ἐτῶν οὐ ὑστερεῖ κατὰ 13, ἐκτὸς δὲ τῶν ἄλλων Ἀλέξανδρος ὁ Β' ἐπιστέφει τὴν βασιλείαν αὐτοῦ δι' ἐπιστημονικῆς μεταρρυθμίσεως, ἐπιβαλλομένης εἰς πεπολιτισμένον κόσμον! Τίς ὅμως δύναται νὰ γινώσκῃ ὅτι τοιαύ-

τη μεταρρυθμίσις δὲν θά προκύψει σοβαρὰς δυσχερείας!

Ἀλλ' ὑπάρχει καὶ ἕτερον τι. Τὸ ἔτος δὲν ἔχει διάρκειαν ἀπολύτως σταθεράν, ἀπε ποικίλον κατὰ 38 δευτερόλεπτα περισσώτερον ἢ καὶ ὀλιγώτερον τῆς μέσης αὐτοῦ διάρκειας. Βραδέως ἡλιατῶν ἀπὸ τῆς ἐναρξέως τῆς ἡμετέρας ἐποχῆς. Ἐκατονταετής ἀνιῆ τῶν ἡμετέρων χρόνων ἔξιδε πρᾶγματι κατὰ 20 λεπτὰ ὀλιγώτερον ἢ ἑκατοντούτης ἀνθρώπου τῆς ἐποχῆς τοῦ σίνου αὐτοκράτορος Χοάγκ-Τί. Ἡ βραχυτέρα διάρκεια τοῦ ἔτους ἔσται τῇ 7600, ὑστεροῦσα κατὰ 70 δευτερόλεπτα τοῦ ἔτους 3040 πρὸς τῆς ἡμετέρας χρονολογίας...

Ἀλλὰ τοῦτο εἶναι ἀσήμαντον. Ἐν τῇ ἀνθρωπίνῳ βίῳ ὡς καὶ ἐν τῇ βίῳ τῶν ἄλλων ὄντων ἐνδιαφέρον εἶναι ἡ ἐνέργεια τοῦ ἡλίου κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ὅλου ἔτους, ἐνέργεια λίαν πολλαπλὴ καὶ περιεργωτάτη. Ἐν μόνῃ τῇ Γαλλίᾳ γεννῶνται π. χ. 160 χιλ. παιδῶν ἐπὶ πλεόν τὸν μᾶρτιον ἢ οἱ κατὰ ἰούνιον γεννῶμενοι...

Μὴ ἀποπλανηθῶμεν ὅμως εἰς τὰς φυσιολογικὰς φάσεις τῶν μηνῶν καὶ ἡμερῶν, περατώσωμεν δὲ τὰ περὶ ἡμερολογίου γραφόμενα ταῦτα, ἐπευχόμενοι τοῖς ἡμετέροις ἀναγνώσταις μακρὰν σειράν ἐτῶν, ἄξίαν τοῦ ἀρίστου τῶν κόσμων. Ὁ πλανήτης, ὃν κατοικοῦμεν, δὲν φέρει κλίμας χαρακτῆρα, οἷον ἡμεῖς ἀναγκάζομεν αὐτὸν νὰ φέρῃ:

Camille Flammarion
(κατὰ μετάφρασιν Γ. Κ. Α.).

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

Ὅτε τὴν 8)20 δεκεμβρίου 1519 ὁ ἀτρόμητος Μαγγελάνος ἐγκατέλειπε τὴν ἐν Ἰσπανίᾳ λιμένα τοῦ San Lucar, ὑπευθύνων εἰς ἀναζήτησιν τοῦ ἀγνώστου, ὁ στόλος αὐτοῦ ἀπετελείτο ἐκ 5 πλοίων, μικρῶν καὶ θαρρῶν, ἅτινα οὐδὲ πρὸς ἀκτοπλοίαν ἴσως θά ἐχρησιμοποιοῦντο σήμερον· τοῦτων τὸ ἕν, ἐφ' οὗ ἐπίβαινον αὐτὸς ὁ Μαγγελάνος, καλούμενον Trinidad, εἶχε χωρητικότητα 130 τόννων· ἕτερον, καλούμενον San Antonio, εἶχε τὴν αὐτὴν ἐκείνου χωρητικότητα· δύο, φέροντα τὰ ὀνόματα Victoria καὶ Concepcion, εἶχον χωρητικότητα ἀνὰ 80 τόννων· τελευταῖον δὲ, τὸ San Diego, εἶχε χωρητικότητα 60 μόνον τόννων. Τὰ πλοῖα ταῦτα εἶχον ἀνὰ 3 ἢ 4 ἰστούς καὶ εἶχον ὀλίκων πλήρωμα 260 ἀνδρῶν. Οὐδὲν ἄπορον ὄθον, ἀλλὰ καὶ θαυμαστὸν μάλιστα, εἶναι ὁ εἰς τὴν πλοιάρχων τῆς δεξιοῦς, ὁ Σεβαστιανὸς del Cano (3 ἔτη καὶ 14 ἡμέρας βραδύτερον) ἐπανήλθε συμπληρώσας τὸν περι-

τὸ μόνον ὅπερ θά κωλυθεῖτο θά ἦτο ἢ κατὰ μέγα μέρος μὲν, μ. ε. ρ. ἢ ὅμως πάντοτε οὐχὶ δὲ π λ ἢ ρ ης διάρκειας ἐσφαλμένης χρονολογίας, δεῖτε ἂν τὸ ἰουλιανὸν ἡμερολόγιον κατὰ 12 ἡμέρας ταυτὸν ὑστερεῖ καὶ τὸ γρηγοριανὸν ἐπίσης σφάλλεται κατὰ 2, ὡς γνωστόν. Ἡμέρας ἢ τοῦ ἡμερολογίου λοιπὸν μεταρρυθμίσις θά ἐπιτελεσθῆτο μόνον διὰ καινῆς ἐξ ἐκατέρων τῶν μερῶν ἐναρξέως. (Ἰδε καὶ Νεολόγου Ἑβδομαδιαίαν Ἐπιθεώρησιν. Τόμος Α' σελ. 246-247) Σ. Μ.

1) Ἐνταῦθα ὁρῶμεν νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι ἐπιστημονικὴ μεταρρυθμίσις, τότε μόνον ἔχει τὴν ἀποδοχὴν αὐτῆς ἂν δύναιτο εἰς τὴν ἐφαρμογὴν αὐτῆς ἐπαναρθοῦνται ὡς οἷον τε ἢ πρὸ τῆς ἐφαρμογῆς αὐτῆς ἐπικρατούσα πλάνη· ἐν τούτοις ἢ παρὰ τῇ ὀρθοδόξῳ κόσμῳ εἰσαγωγῇ τοῦ γρηγοριανῆς ἡμερολογίου οὐδὲν τοιοῦτο θά ἐπῆγεγενεν ἀποτελεσματικόν.

πλοῦν τῆς γῆς εἰς San-Lucar, ἔστω καὶ μετὰ τοῦ ἐνὸς τῶν πλοίων καὶ 17 μόνον ἀνδρῶν!

Σήμερον ὁ περίπλους τῆς γῆς, ἀληθῶς οὐχὶ κατὰ μῆκος τοῦ ἰσημερινοῦ, δυνατόν νὰ γίνῃ ἀνευ πολλῆς χρονοτριβῆς, ἐντὸς 73 ἢ 74 ἡμερῶν κατ' ἐκλογὴν, καὶ διὰ θαλάσσης μετρίας, 3100 μόνον ἡμέρας. Πρὸς τοῦτο ἀπευθύνεται τις εἰς τὴν Ἑταιρίαν Canadian Pacific Railway, τὴν ἄλλως καλουμένην Ἑταιρίαν τῶν Καναδικῶν σιδηροδρόμων τοῦ Βιθνικῆς ἢ συντομώτερον C. P. R., σχεδὸν δὲ ἀποκλειστικῶς διὰ τῶν γραμμῶν αὐτῆς καὶ τῶν ἀτμοπλοίων τῆς Ἑταιρίας Peninsular and Oriental ἢ συντομώτερον P. and O., δύναιται νὰ συμπληρωθῇ τὸν περίπλου τῆς γῆς ἐντὸς τοῦ ἀνωτέρου ὀμιωθέντος χρονικοῦ διαστήματος.

Τὸ δρομολόγιον τοῦ περίπλου ἔχει ὡς ἑξῆς:

Ἐν Λίβερπουλ ἐπιβαίνοντες ἐνὸς τῶν ὑπηρετούντων τὴν γραμμὴν τοῦ Καναδᾶ πελωρίων ὑπερωκεανείων ἀτμοπλοίων τῆς Allan line καὶ μετὰ πλοῦν 7 1/2 ἡμερῶν ἀφικνούμεθα εἰς Quebec, ἀφοῦ διέλθωμεν τὸν πορθμὸν τῆς Belle-Isle (μεταξὺ Labrador καὶ Νέας Γῆς)· ἀεκολουοῦμεν τὸν πλοῦν ἡμῶν ἐν τῇ Ἁγίῳ Λαυρεντίῳ (Saint-Laurent) καὶ μετὰ 140 ναυτικά μίλια (τῶν 1852 μ.) προσεγγίζομεν εἰς τὴν ἀποβάθραν τῆς Montréal. Ἐκεῖ ἐπιβαίνοντες τῶν ἀμαξῶν τῆς C. P. R. καὶ ἐντὸς 5 1/2 ἡμερῶν διατρέχομεν μετ' ἀστραπιαίας ταχύτητος, ἀγνώστου τοῖς εὐρωπαϊκοῖς σιδηροδρομοῖς, τὴν μεγάλην σιδηροδρομικὴν γραμμὴν Canadian Pacific, ἐφ' ἣ δικαίως ἐναθρόνονται οἱ Ἀγγλοὶ, σταθμεύσαντες ἐν Ottawa (εἰς ἀπόστασιν 120 μιλ. ἀπὸ τῆς Montréal), εἶτα ἐν Port-Arthur (ἐπὶ τῆς Ἀνωτέρας λίμνης—lac Supérieur), ἐν Winnipeg (ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Manitoba), ἀριθμοῦσιν 30 000 κατοικοῦς—ἐν τῇ 1871 ὑπῆρχον ἐκεῖ μόνον εἰς πύργος—καὶ τελευταῖον ἀπότμεθα τοῦ Βιθνικῆς, ἐν Westminster (ἐν τῇ Ἀγγλικῇ Κολομβίᾳ), καὶ εἰσερχόμεθα εἰς Vancouver, ἣτις ἔσται τὸ τελευταῖον ὄριον τοῦ διὰ ξηρᾶς τμήματος τοῦ ἡμετέρου δρόμου. Ἐκεῖθεν ἐπιβαίνοντες ἐπὶ τοῦ ὑπὸ ἀτμὸν ἀναμεινόμενος τὴν ἀφῆξιν τῆς ἀμαξοστοιχίας ἀτμοπλοίου τῆς C. P. R., ἣτις κατεσκευάσθη, πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῆς γραμμῆς Κίνας καὶ Ἰαπωνίας, τρία μεγάλα ἀτμόπλοια, δι' ὧν συνεχίζεται, οὕτως εἰπεῖν, ἡ γραμμὴ τοῦ Ἀτλαντικοῦ. Τὰ ἀτμόπλοια ταῦτα δύνανται ν' ἀναπτύξωσι ταχύτητα 17 1/2 κόμβων· εἶνε δὲ χαλύβδινα μετὰ διπλῶν ἐλικῶν· ἔχουσι χωρητικότητα 7 500 τόννων, μῆκος 139 μ., πλάτος 15,5 μ., καὶ φέρουσι μηχανὴν δυνάμεως 10 000 ἵππων. Οὐδὲν ἐλλείπει ἐν αὐτοῖς ὑπὸ τὴν ἐσοψὴν τῆς ἐσωτερικῆς διασκευῆς: φωτισμὸς ηλεκτρικὸς, θέρμανσις δι' ἀτμοῦ, ἐν ταῖς ψυχραῖς χώραις, μεγάλα βιβλῖα (pankas) κινούμενα διὰ τοῦ ηλεκτρισμοῦ, ἐν ταῖς θερμαῖς χώραις, κτλ.

Ἐντὸς 10 ἡμερῶν μετὰ προσέγγισιν εἰς Victoria (πόλιν τῆς νήσου Vancouver) ἀφικνούμεθα εἰς τὴν Yokohama (ἐν Ἰαπωνίᾳ), μετὰ 3 δὲ ἐτι ἡμέρας καταπλόμεν εἰς Shang-Hai (ἐν τῇ Ἀνατολικῇ Σινικῇ), ὄθον, μετὰ πλοῦν 4 ἐτι ἡμερῶν, ἀγκυροβολοῦμεν εἰς Hong-Kong (ἐν τῇ Μεσημβρινῇ Σινικῇ). Ἐνταῦθα ἐγκαταλείποντες τὸ ἀτμόπλοιο τῆς C. P. R., ἐπιβαίνομεθα ἀτμοπλοίου τῆς P. and O. καὶ ἐπιστρέφο-

μεν εἰς Εὐρώπην διὰ τῆς Singapore (ἐπὶ τῆς χερσονήσου τῆς Μαλάκας), Colombo (ἐπὶ τῆς νήσου Κεϋλάνης), Aden, Σουέξ καὶ Ἀγγλίας, διανύσαντες: ἀπὸ Λίβερπουλ εἰς Montréal, 2 799 μίλλ.· ἀπὸ Montréal εἰς Vancouver, 2 535· ἀπὸ Vancouver εἰς Montréal εἰς Shang-Hai, Yokohama, 4 283· ἀπὸ Yokohama εἰς Shang-Hai, 1047· ἀπὸ Shang-Hai εἰς Hong-Kong, 810· ἀπὸ Hong-Kong εἰς Colombo, 3 096· ἀπὸ Colombo εἰς Port-Said, 3 488· καὶ ἀπὸ Port-Said εἰς Λονδίνον, 3 215, ἴτοι ἐν συνόλῳ 21 273 ναυτικά μίλια ἐντὸς 74 ἡμερῶν.!

ΧΡΟΝΙΚΑ. — Ἡ μέγιστη γνωστὴ ἀστρονομικὴ διόπτρα εἶνε ἡ τοῦ Ἀστεροσκοπεῖου τοῦ ὄρους Ἀμιλτων, ἐν Ἀμερικῇ, ἔχουσα διάμετρον 92 ἑκατοτομέτρων. Μετὰ ταύτην, ἡ τοῦ ἐν Meudon ἀνεγειρομένου Ἀστεροσκοπεῖου, ἣς ἡ διάμετρος ἔσται 88 ἑκστμ. ἡ δὲ ἑστιακὴ ἀπόστασις 17 μ. Ταύτη ἔπεται ἡ τοῦ ἐν Νικαίᾳ ὑπὸ τοῦ Bichoffshaim ἀνεγειρομένου Ἀστεροσκοπεῖου, ὡς καὶ ἡ τοῦ Ἀστεροσκοπεῖου τῆς Pulhova, ὧν ἑκάτερα ἔχει διάμετρον 76 ἑκστμ. Εἶτα ἡ τοῦ Ἀστεροσκοπεῖου τῆς Βιέννης, ἔχουσα διάμετρον 68 ἑκστμ., καὶ τῶν δύο ἰδιωτικῶν Ἀστεροσκοπεῖων τοῦ κ. Marc Councill, ἐν Σικάγῳ, ἔχουσι διόπτραν 66 ἑκστμ. διαμέτρου, ἡ τοῦ κ. Nawal, ἐν Galushed (παρὰ τὴν Newcastle) ἔχει διάμετρον 63,5 ἑκστμ., καὶ ἡ τοῦ Ἀστεροσκοπεῖου τῶν Παρισίων, ἣτις ἔχει διάμετρον 60 ἑκστμ.

Τὰ δὲ μέγιστα τηλετόκια τῆς Ἀγγλίας εἶνε: τὸ τοῦ λόρδου Rosse, ὃς τινος τὸ κάτοπτρον ἔχει διάμετρον 183 ἑκστμ., καὶ τὸ τοῦ κ. Gouvanion, ὃς τινος ἡ διάμετρος ἀνέρχεται εἰς 122 ἑκστμ., καὶ ἐπομένως εἶνε τοῦ αὐτοῦ μεγέθους τοῦ τῆς Μελβούρνης καὶ τοῦ τοῦ Ἀστεροσκοπεῖου τῶν Παρισίων, ὅπερ ἔχει διάμετρον 120 ἑκστμ.

Ἐν τῇ Πανεπιστημίῳ τοῦ Σικάγου, τῇ νεωτέρῃ τῶν διαρρόντων Πανεπιστημίων, ἡ διδασκαλία γίνεται μετ' ἐκτάκτου θαφλαίας καὶ εὐρύτητος. Οὕτω τὸ γεωλογικὸν τμήμα περιλαμβάνει ἐπὶ καθήγητάς καὶ δύο ὀρηγηγὰς, ὧν ἕκαστος θά διδάξῃ εἰδικὴν τῆς γεωλογίας κλάδον. Ἐν τῇ ὑπὸ τοιοῦτους ὄρους γινόμενη διδασκαλίᾳ, φυσικὸν εἶνε ὅτι ἅπαντες οἱ κλάδοι ἐπίσης ἐν ἐκτάσει καὶ ἐπιτυχῶς ἀναπτύσσονται, ἀποφεύγεται δὲ ἡ τοῦ ἐνὸς τῶν κλάδων τούτων, χάριν τῆς ἀσυμμέτρου τοῦ ἑτέρου ἀναπτύξεως, γινόμενης ἕνεκα τῶν προσωπικῶν τοῦ καθηγητοῦ προτιμήσεων, ἀτελεῖς ἀνάπτυξις.

Τὸ μῆκος τῶν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς σφαίρας σιδηροδρομικῶν γραμμῶν ἠξήσαν ἐσχάτως σημαντικῶς. Ἐν τῇ 1884 ὑπῆρχον σιδηροδρομικαὶ γραμμαὶ μῆκους 468 800 χιλ., ἀνήλθον αὐταὶ τῇ 1888 εἰς 641 781, ἦτοι ἐντὸς τετραετίας παρουσιάσθη αὔξησις 73 0/0 περίπου. Τῶν αὐτῶν τὰ 214 252 ἀνήκουσιν εἰς τὴν Εὐρώπην, τὰ 374 015 εἰς τὴν Ἀμερικὴν, καὶ τὰ λοιπὰ, ἀνερχόμενα εἰς 535 14 χιλ., ἀνήκουσιν εἰς τὰς τρεῖς λοιπὰς ἡπείρους, ἔξ ὧν

1) Δύναιται τις νὰ κερδίσῃ μίαν ἡμέραν, ἐὰν μεταβῇ ἐκ Λίβερπουλ εἰς Quoenstown (ἐν Ἰρλανδίᾳ) εἰς Νέαν Ἰόρκην, ἐκεῖθεν δὲ σιδηροδρομικῶς εἰς Μοντιρέαλ.

Ζητείται ότι το μήκος των σιδηροδρομικών γραμμών τής μὲν Εδρώπης ἀντιστοιχεί πρὸς 33,3 0/0, τὸ τῶν σιδηροδρομικῶν γραμμῶν τῆς Ἀμερικῆς πρὸς 58,3 0/0, τὸ δὲ τῶν λοιπῶν τριῶν ἡπείρων ἀνέρχεται μόλις εἰς τὰ 8,4 0/0 τοῦ ὅλου μήκους τῶν ἐπὶ τῆς γῆνις ἐπιφανείας σιδηροδρομικῶν γραμμῶν.

Ὁ δὲ ὀλικὸς ἀριθμὸς τῶν ἐν Εδρώπῃ ὀφισταμένων ἀτμαμαζῶν ἀνέρχεται εἰς 61000 περίπου, ἐν δὲ ταῖς λοιπαῖς χώραις εἰς 43000. Ἡ Ἀγγλία ἔχει 50 ἀτμαμάζας δι' ἑκάστην ἑκατοστάδα χμ. σιδηροδρομικῆς γραμμῆς, ἡ Βελγικὴ σχεδὸν ἰσαριθμῶς, ἡ Γερμανία 33, ἡ Γαλλία 29, ἡ Ρωσία 25, ἡ Αὐστρία 20, ἡ Ἰταλία 18, αἱ Ἰνδίαί 14 καὶ αἱ Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι 12.

Τὸ δὲ ὀλικὸν ποσὸν τῶν δαπανηθέντων εἰς κατασκευὴν τῶν σιδηροδρομικῶν γραμμῶν ἐκτιμάται ἴσον πρὸς 151 800 ἑκατομμ. φρ. Τούτων ἀναλογοῦσιν εἰς τὴν Εδρώπην 75 δι-σκατομμύρια (49,4 0/0 τῆς ὀλικῆς δαπάνης περίπου), εἰς οὐ ἐπιτεταί ὅτι ἡ κατὰ χμ. δαπάνη ἀνέρχεται εἰς 360000 φρ., ἐνῶ ἐν ταῖς λοιπαῖς χώραις ἡ κατὰ χμ. δαπάνη ἀνέρχεται μόνον εἰς 188750 φρ. κατὰ μέσον ἔρον.

Οἱ ἀπὸ τοῦ ἔαρος τοῦ παρελθόντος ἔτους ἐπιδραμόντες τὴν μεσημβρινουτικὴν Ῥωσίαν πολυπληθεῖς ἀρουραῖοι, ὅφ' ὧν ἐπακισθῆναι ἐβλάθησαν αἱ συγκομιδαί, φαίνονται ἐσχάτως ὀλοογενῶς ἐξαφανισθέντες, μὴ ἐγκαταλιπόντες ὡς μνημεῖα τῆς διαδόσεως αὐτῶν ἢ τὰς πολυαριθμῶς ὄπας, αἱ διώρυξαν ἐν τοῖς ἀγροῖς καὶ τοῖς κήποις.

Εὐχρηθῶμεν τὴν αὐτὴν νὰ ἔχωσι τύχην καὶ οἱ ἐπαπειλοῦντες τὴν γεωργίαν ἐν Ἑλλάδι ἀρουραῖοι.

Θροῦλλεῖται ὅτι σκέψις γίνεται περὶ συγκροτήσεως παγκοσμίου Ἐκθέσεως ἐν Λονδίνῳ τῷ 1895. Πολλὰ μέλη τοῦ Κοινοβουλίου συνελθόντα ἐπὶ τούτῳ κατὰ τὰ μέσα τοῦ δεκεμβρίου, προέβησαν εἰς ἐκλογὴν ἐπιτροπῆς ἐπιφορτισθείσης νὰ ἐκασφαλίσῃ τῇ ἐπιχειρήσει τὴν συνδρομὴν τῆς κυβερνήσεως, τῶν ἐμπορικῶν ἐπιμελητηρίων καὶ τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς βιομηχανίας.

Οἱ ἐπισκεψασάμενοι τὴν Ἐκθεσὴν τοῦ Σικάγου, κατὰ τὰ ἐκείθεν ἀγγελλόμενα, θὰ δυνήθωσι νὰ χρησιμοποιήσωσιν ἀρᾶς κινούμενας διὰ τοῦ ἠλεκτρισμοῦ 3000 τοιαῦται ἄμαζαι θὰ τεθῶσιν εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ δημοσίου. Ἐκάστη τούτων θὰ ἔχῃ θέσεις διὰ δύο πρόσωπα, ἐπὶ πλείον δὲ τὴν τοῦ ἰδίου, ὅστις συνάμα θὰ εἶνε καὶ ξενόγος· θὰ φέρωσιν ἠλεκτρικὸν κινήτηρα δυνάμεως 1/2 ἴππου ἀτμοῦ, κείμενον ὑπὸ τῆν ἔδραν καὶ δυνάμενον νὰ κινήσῃ ταύτας μετὰ ταχύτητος 5 χμ. τὴν ὥραν. Τὸ ὀλικὸν δὲ βῆρος ἐκάστης τούτων, συμπεριλαμβανομένου τοῦ βάρους τῶν 3 ἐπιβατῶν, δὲν θὰ ὑπερβαίῃ τὰ 450 μέχρι 500 χγ., ἐνοικιασθήσονται δὲ ἀντὶ 1 δολλάρου (5 φρ.) τὴν ὥραν.

Πρὸ ἐνός καὶ ἡμίσεως περίπου μηνὸς ὁ κ. P. D. Arnaud, ἰδρυθῆναι τῇ πόλει τοῦ Σικάγου 7 500 000 φρ., ὅπῳ μαρτὴν οἰκοδομήματος, ὅπερ θὰ φέρῃ τὸ ὄνομα Arnaud Institute, καὶ ὅπερ ὁ ἰδρυτὴς φρονεῖ ὅτι θὰ εἶνε ἡ ἀνωτάτη τῶν ἐν Ἀμερικῇ σχολῶν πρὸς διδασκαλίαν τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῶν τεχνῶν. Πρὸς συντήρησιν δὲ τοῦ ἰδρύματος τούτου ὁ κ. Arnaud προσέθηκεν ἕτερον 7 ἑκατομμύρια

φρ. Ἦδη δὲ τὸ νέον ἴδρυμα πλουτίζεται ταχέως διὰ βιβλίων καὶ ὄργων, ἀνυπερθέτως δὲ τὸν προσεχῆ σεπτέμβριον θὰ ἀνοίξῃ τὰς πόλιν αὐτοῦ εἰς τοὺς μαθητάς.

Ἀκείβωσεν ἐσχάτως ὁ καθηγητὴς καὶ ἰατρός κ. Harry, θεωρούμενος ὡς ὁ ἰδρυτὴς τῆς γαλλικῆς δερματολογίας.

Ὁ κ. H. Moulin, ἐξετάζων τὸ ζήτημα τῆς σχέσεως τῆς ἐντάσεως τῆς βαρομετρικῆς πίεσεως πρὸς τὴν ὑψίστην καὶ ταπειντάτην θερμοκρασίαν ἐν χειμῶνι, καταλήγει, ἐπὶ τῇ βίσει τῶν ὅπ' αὐτοῦ γενομένων ἐν Poitiers μετεωρολογικῶν παρατηρήσεων, εἰς συμπεράσματα ἕν τισι διαφέροντα τῶν σημειωθέντων ἐν τῇ Ἑβδομαδιαίᾳ Ἐπιθεωρήσει τῆς 31 ἰανουαρίου. (1)

Κατ' αὐτόν, αἱ ἐν Poitiers γινόμεναι παρατηρήσεις ἐπὶ τέσσαρα ἔτη, παρίσχον αὐτῇ τὰ ἐξῆς πορίσματα, ἀναφορικῶς τοῦλάχιστον πρὸς τὴν δυτικὴν Γαλλίαν.

αὐν) ὅτι αἱ ταπειντάται θερμοκρασίαι συμβαίνουσιν συν-ῶς μετὰ θύελλαν, κατὰ τὰς βαρομετρικὰς ἐξάρσεις.

βον) ὅτι αἱ ταπειντάται θερμοκρασίαι συμβαίνουσιν συν-ῆθως ἐν καιρῷ νηνεμίας καὶ ὀμίχλης, μετὰ βαρομέτρου ὑπερψωμένου, ἀλλ' ὅτι, κατὰ τὴν γνώμην τοῦ αὐτοῦ, ἡ δευτέρα κυρίως πρότασις δὲν ἀντιστρέφεται, ἴτοι ὅτι ἡ ὑπερβολὴ τῆς βαρομετρικῆς πίεσεως δὲν συνεπάγεται ἀναγκαιῶς ἀουνήθη τῆς θερμοκρασίας ταπεινώσεως.

ΗΛ. Γ. ΒΑΣΣΑΜΑΚΗΣ.

ΔΡΑΜΑΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

ΘΕΑΤΡΑ ΠΑΡΙΣΙΩΝ.—ΘΕΑΤΡΑ ΛΙΤΩΝ.—ΧΡΟΝΙΚΑ.

Ἐν Παρισίοις τὰ κυριότατα μὲν τῶν διδασκόντων νέων ἔργων κατ' αὐτὰς ἦσαν ὁ Πρῶτος σύζυγος τῆς Γαλλίας (le Premier mari de France), εἰδυλλιακὴ κωμῆδία (vaudeville) εἰς πράξεις τρεῖς, ὑπὸ τοῦ κ. Albin Valabrègue, διδασκόμεθα ἐν τοῖς Variétés, καὶ ἡ Φιλίπποτι (Filippo), κωμῆδία εἰς τρεῖς πράξεις τοῦ γνωστοῦ κριτικοῦ τῆς Ἐφημερίδος τῶν Συζητήσεων Jules Lemaitre, ἐν τῷ Vaudeville, ἐπανελήθησαν δὲ ἐκ τοῦ κλασσικοῦ δραματολογίου, ἐν τῇ Γαλλικῇ-Κωμῆδιᾳ, ὁ Φιλάργυρος (Arago) καὶ αἱ Σοφαὶ γυναικῶν (Famées savantes), ἐξακολουθοῦσι δὲ ἐπαναλαμβάνόμενα τὰ Par le Glaive τοῦ Richopin καὶ τὸ Un père prodigue τοῦ Douma. Τὸν Ἀρπαγον (Harpagon) ἐν τῷ Avaré ὑπεκρίνατο Couquelin ὁ νεώτερος, κατὰ νέαν ὀλιγὸς διὰπλασίον, καθ' ἣν, ὡς οὗτος νομίζει, ἀποδίδεται πιστῶς ὁ τοῦ ἀθανάτου κωμωδοποιῦ Φιλάργυρος, οὗ ἡ φυσιογνωμία διευτράφη καὶ μετεβλήθη κατὰ τὰς διαφόρους ἐρμηνείας, ἀς ἐποιήσαντο ἐκάστουσι διδάσσοι μεγάλοι ὑποκριταὶ ἀπὸ τοῦ Μολιέρου.

Ὡς εἰπομεν, ἐν τοῖς κατ' αὐτὰς διδασκόμενοις ἔργοις ἐν Παρισίοις κατατάσσεται καὶ ἡ Φιλίπποτι τοῦ Lemaitre, ἥτις πρόσωπα ἔχει περὶ ἣ ἡ ὑπόθεσις αὐτῆς στρέφεται τῶν ὑποκριτῶν τοῦ θεάτρου. Ἡ Filippote,

(1) Ἐν ἀριθμ. 15, σελ. 293, στ' ἄλ. 24.

τὸ πρωταγωνιστοῦν πρόσωπον, ἐστὶ ὀρφανὸν, ἥτις σπουδάζουσα ἐν τῷ Ὀδεῖῳ ἐγένετο ὑποκρίτρια. Ὁ Lemaitre ὀμιλῶν περὶ τοῦ ἔργου αὐτοῦ ἐξάγει ἐξ αὐτοῦ ἐν ἄλλοις καὶ τάδε· ὅτι δυνατὸν ὑποκριτῆς, ὅστις μέχρι τινὸς οὐδὲν ἦ ἀνόητος ἦν, νὰ καταστῇ ἐν μιᾷ ἑσπέρᾳ μέγας ὑποκριτῆς (comédien), ἀποδοτέον δὲ τοῦτο εἰς τὰς φυσικὰς αὐτοῦ γελιοδότητας, καὶ ὅτι ἡ τοῦ ἐπαγγέλματος κενοδοξία, ἐστὶ κατὰ τὰ ἐννέα δέκατα ἰσχυροτέρα παρὰ τῇ ὑποκριτῇ πάντων τῶν ἄλλων αἰσθημάτων, μὴ ἐξαιρουμένου τοῦ ἔρωτος, καὶ τοῦ ἔρωτος ἐστὶ τοῦ καλοῦ. Ἀλλὰ ἐπὶ τῆς κωμῆδος ταύτης θὰ ἐπανέλθωμεν, καθότι προκλήθησαν ἐξ αὐτῆς πολλὰ ζητήματα καὶ ἰδίᾳ περὶ τῶν ὑποκριτῶν, ἐνεκα τῶν διατυπωμένων διὰ τοῦ ἔργου τοῦ ἀντιζήλου τοῦ Sargoy γυνῶν.

Ἐν Ἀγγλίᾳ ἐδιδάχθη κατ' αὐτὰς κωμῆδία τριπρακτοῦ τοῦ γνωστοῦ μυθιστοριογράφου καὶ Κρητικοῦ τοῦ θεάτρου George Moore ἐπιγραφομένη The strikers at Arlingford, ἥς τὸ πρωταγωνιστοῦν πρόσωπον ἐστὶ εἶδος νεωτέρου Ἀγγλέτου. Ἀφορμὴ πρὸς σύνταξιν τοῦ ἔργου εἶνε στοιχίμα συμφωνηθὲν μετὰ τοῦ George-R Sims., εἰπόντος ὅτι ὁ Moore δὲν δύναται νὰ συντάξῃ ἔργον πρὸς διδασκαλίαν ἐν τῷ θεάτρῳ καθ' ὅς προεδρεύει ἀρχῆς καὶ ὅτι ἐν ἐναντίῳ περιπτῶσει ὑποχρεοῦται ν' ἀποτίσῃ 2500 φράγκα τῷ Moore. Οὗτος λοιπὸν προκλήθη προβαίνει εἰς τὴν σύνταξιν τῆς κωμῆδος, ἥτις καὶ ἀναδιδάσεται ἐπὶ τῆς σκηνῆς, κρινεται ὡς ἐξαιρετος, ἐπιτυγχάνει, προσελκύει κόσημον, ὁ δὲ Moore λαμβάνει τὰς 2500 φρ. καὶ χθαίρει ἀποδείξας ὅτι οὐ μόνον λέγει ἀλλὰ καὶ πράττει.

ΧΡΟΝΙΚΑ. Προσεχῶς ἀφικνεῖται ἐνταῦθα, διδάξων ἀπὸ τῆς σκηνῆς τοῦ ἡμετέρου θεάτρου Βέρδη, ὁ ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους, ὅτε ἐβίβαξεν ἐν τῷ ἀπογεγραμένῳ Νέφ Γαλλικῷ Θεάτρῳ, γνωστὸς ἀνδρὸς κ. Doréims. Ὁ δεξιὸς αὐτοῦ καλλιτέχνης, ὁ ἐπὶ ὑποκριτικῇ ἰδίᾳ τέχνῃ διακρινόμενος, ποιήσεται ἐναρξίν τῶν παραστάσεων αὐτοῦ τῇ 9 μαρτίου διὰ τοῦ Songe d'une nuit d'été.

Ἀπὸ μηνὸς περίπου ἔδωσι παραστάσεις ἐν τῷ θεάτρῳ τῆς Ὁμονοίας (Concordia) καθ' ἑκάστην ὀίασος ἰταλικῶς μελοδραματικῶν. Ὁ ὀίασος οὗτος ἐξετέλεσε μέχρι τοῦ νῦν ἰταλικά καὶ γαλλικά μελοδραμάτια, μετ' ἐπιτυχίας, ἰδίᾳ τὰ πρῶτα, διευθύνεται δὲ ὑπὸ τοῦ δοκίμου ὑποκριτοῦ κ. Stravolo. Ἐπιφυλασσόμεθα νὰ γράψωμεν πλείονα περὶ τοῦ ὀίασου τούτου ἐν ἐπομένῃ Ἐπιθεωρήσει.

Ὡς καὶ ἄλλοτε ἐρρήθη ἐνταῦθα, ἡ Γαλλικῇ-Κωμῆδία ἐσπάζει τῶν κυριωτέρων γάλλων δραματοποιῶν, κλασσικῶν τε καὶ ρομαντικῶν, τὰς ἀμφιτηρίδας τῆς γεννήσεως αὐτῶν, διδάσκουσα κατ' αὐτὰς ἔργα αὐτῶν. Οὕτω ἐπὶ τῇ 91 ἀμφιτηρίδι τῆς γεννήσεως τοῦ Βίκτωρος Hugo, ἀγομένη τῇ παραλαύσει κυριακῇ, 11/20 φεβρουαρίου, ἐδιδάχθη ὑπὸ τοῦ εἰζήτου τραγῶδοι Monnet Sully ἐν ἡμερῶν μὲν ὁ Hernani, τὴν ἑσπέραν δὲ ὁ Ruy Blas. Ἐπὶ τῆς ἀμφιτηρίδος ταύτης θὰ ἐπανέλθωμεν.

Ὁ γλυκὸς ποιητὴς τῆς διδασκόμενης ἐστὶ Γριζελέδος Armand Silvestro ἔδωκε νέον ἔργον τῇ Γαλλικῇ-Κωμῆδιᾳ, φέρων τὴν ἐπιγραφὴν Σαφώ (Sapho), ὅπερ

δὲ διδασκόμεται τῇ 6 μαρτίου (ν. χ.) σὺν τῇ ἔργῳ τοῦ Guy de Maupassan la Paix du ménage, οὗ τὴν ἀνάγνωσιν πρὸς τοὺς ὑποκριτὰς τοῦ ἐπιφανοῦς θεάτρου ἐποιήσατο αὐτὸς ὁ Ἀλέξανδρος Δουμάς υἱός.

Ὁ Adolphe Aderer διελέξατο ἐπὶ ὥραν πρὸς τὸν Victorian Sardou, οὗτινος νέον ἔργον διδασκόμεται προσεχῶς ἀπὸ τῆς σκηνῆς τοῦ Μεγάλου-Θεάτρου (Grand-Théâtre) τῶν Παρισίων. Ὁ ποιητὴς τῆς Patrie ἐξέθηκεν αὐτῷ τὴν ἀφορμὴν τῆς συντάξεως τοῦ νέου τούτου ἔργου, ὅπερ ἐπιγράφεται Mademoiselle Sans-Gêne, ἥτις ἐγένετο ἔργον τι ὅπερ προὔτιθετο νὰ συντάξῃ ἕτερος δραματοποιός, ὁ Moreau. Ἡ Mademoiselle Sans-Gêne, ἐγένετο χάριν τῆς διαπρεποῦς ὑποκριτῆς κυρίας Réjano, αὐτῆς ταύτης, ἥτις καίτοι νῦν τὴν Αὐστριαστρῆν ἐν τῇ αὐτῇ θεάτρῳ. Κατὰ τὴν δὴλῶσιν δὲ τοῦ Sardou τὸ ἔργον πιθανῶς διδασκόμεται ἐντὸς τοῦ μαρτίου, ἀλλὰ τοῦτο ἐξαρτάται ἐκ τῆς Réjano, ἐφ' ᾧ καὶ πιθανόν ν' ἀναβληθῇ ἡ διδασκαλία αὐτοῦ εἰς τὸν προσεχῆ ὀκτώβριον.

Ὀμιλῶν δὲ ὁ Sardou περὶ τῶν Ἀμερικῇ διδασκόμενου ἔργου αὐτοῦ, εἶπεν ὅτι συνεπλήρωσε τοῦτο ἐν Νέφ Ἰόρκῃ τὴν ἑκατοστὴν αὐτοῦ παράστασιν, σπανιώτατον πρᾶγμα, ὡς ἐγράψαν αὐτῷ ἐκεῖθεν. Μετὰ ταῦτα διδασκόμεται ἐν Σικάγῳ, ἐν Βοστώνῃ κλ. Ἐν Γαλλίᾳ τὸ ἔργον ἀναδιδάσεται ἐπὶ τῆς σκηνῆς ὁ διευθυντὴς τοῦ Vaudeville κ. Albert Carré. Προσεχῶς δὲ ἐκτελεσθήσεται ἐν τῷ Μελοδραματικῷ (Opéra) ἡ Patrie τοῦ Sardou, μετὰ τινων μεταρρυθμίσεων κατ' ἀπαίτησιν αὐτοῦ.

Ἐν τῇ Γαλλικῇ-Κωμῆδιᾳ γίνονται αἱ δοκιμαὶ τῶν Effrontés τοῦ Émile Augier καὶ τῆς Poine Juana τοῦ Parodi, περὶ ἧς ἐγένετο τοσαῦτος λόγος ἐνεκα τῆς ἐκφρασεύσεως, ὡς ἐγράψαμεν, ἐπιθυμίας ὑπὸ τοῦ συγγραφέως, ὅπως τὸ πρωταγωνιστοῦν πρόσωπον ὑποδύῃ κατ' ἐξαιρέσιν ἡ Σάρρα, ἐπιθυμίας μὴ πραγματοποιηθείσης.

Ἡ Cavalleria Rusticana πάρεσχε καὶ ἑτέραν ἀφορμὴν ὅπως ἀρτι γένηται λόγος περὶ αὐτῆς. Ἐρρήθη πολλάκις ὅτι τὸ κείμενον ἐλήφθη ἐκ τινος διηγήματος τοῦ Verga. Τοῦτο ἐγένετο ἀνευ τῆς ἀδείας τοῦ ρηθέντος μυθιστοριογράφου, ἐφ' ᾧ καὶ ἰδὼν οὗτος τὴν τοῦ ἔργου παγκόσμιον ἐπιτυχίαν προσήλθε καὶ ἐζήτησε τὰ δικαιώματα συγγραφῆς. Μὴ παραχωρηθέντων ὁμοῦ αὐτῷ τούτων, ὁ Verga ἐκίνησεν ἀγωγὴν καὶ μετὰ πάσας τὰς δικαστοκὰς διατυπώσεις τὸ δικαστήριον ἀπερῆθη ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ κατὰ τοῦ μελοποιῦ καὶ τοῦ ἐκδότου, κτήτορος τοῦ ἔργου Ἄρτι τῇ μεσολαβῆσει τοῦ δικηγόρου Luigi Rossi ἐπῆλθε συνεννόησις, καθ' ἣν ὁ κ. Verga παραχωρεῖ τὰ παρελθόντα, τὰ παρόντα καὶ τὰ μέλλοντα δικαιώματα αὐτοῦ ἐπὶ τοῖςδε τοῖς ὅροις: Νὰ πληρωθῶσιν αὐτῇ

προκαταβολικῶς,	60 000 φρ.
κατὰ τὸ τέλος ἰουνίου 1893,	10 000 "
κατὰ τὸ τέλος τοῦ δεκεμβρίου 1893,	10 000 "
ἐπὶ ἑννέα δὲ ἔτη ἀνά	7 000 "

Τὸ ὄλον 143 000 φρ. Ἴδου διήγημα ὅπερ ἐπιληρώθη καλῶς. Καθὰ ἀναγράφεται τὸ πολύκροτον καὶ παγκόσμιον ἔργον τοῦ Georges Ohnet Maître de Forges, περὶ οὗ ἐγένετο λόγος ἐν προτέραις Ἐπιθεωρήσειν ἡμῶν ἐξ ἀφορμῆς τῆς

της εναντίον αὐτοῦ κατηγορίας ἐπὶ φιλογερμανισμῷ, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ ἐσωτερικῶν εἶναι σπουδαιότατον, ὡς εἰκάζεται ἐκ τῶν διαδομένων περὶ ὑποψήφιστος τοῦ Ἰουλίου Φερρῦ εἰς τὴν ἔδραν τοῦ ἀνωτάτου ἀρχόντος τῆς δημοκρατίας. Καὶ ναὶ μὲν τοῦτο δὲν φαίνεται ἀληθές, διότι οἱ τῆς συνλευσεως ταύτης πρόεδροι δὲν ἀνεδείχθησαν πάντοτε πρόεδροι τῆς γαλλικῆς δημοκρατίας, ἀλλὰ καὶ οὐδεὶς δύναται ν' ἀρνηθῆ ὅτι ἡ ἐκλογή τοῦ εἰρημένου ἀνδρός, ἀποτελοῦσα δεινὴν πρόκλησιν πρὸς τοὺς ριζοσπαστικούς, οἵτινες οὐδέποτε ὑπῆρξαν φίλοι τῶν καίροσκόπων, προσιωπίζεται συνδυάσειν καὶ αὐτοὺς τοῦ ἀμοιβαίου κομματικοῦ μέλους καὶ ἐπανάληψιν τῶν σφοδρῶν ἀνταγκλίσεων κατὰ τοῦ κ. Φερρῦ, τῶν ἐκτοξευθεισῶν ἐν τῇ ζητήματι τοῦ Τογκίνου καὶ ἐπενεργουσῶν τὴν πᾶσιν αὐτοῦ ἀπὸ τῆς πρωθυπουργικῆς ἔδρας μετὰ τὴν ἐν Λαγξὸν συμφορὰν τῶν Γάλλων.

Ἐν Γερμανίᾳ τὸ στρατιωτικὸν ζήτημα καὶ τὸ ἀγροτικὸν ἐξακολουθοῦσι παρουσιάζοντα πολλὴν τὴν ὑποδαίεση. Παρὰ τὰς ἐναντίον τῶν μελετωμένων στρατιωτικῶν μεταρρυθμίσεων μομφὰς τῶν ὑπερλαπειῶν οἱ σύμβουλοι τοῦ αὐτοκράτορος Ρουλιέζμον ἐπιμένουσιν εἰς τὰς ἐαυτῶν ἰδέας, καὶ αὐτὸς δ' οὗτος ὁ αὐτοκράτωρ ἀπανταχοῦ καὶ πάντοτε ἐξεφράσθη ὑπὲρ τοῦ νομοσχεδίου, κατὰ δὲ τὴν παρὰ τῇ κ. Βαίτιγκερ ἐφεσπερίδα, συνδιαλεξάμενος πρὸς πολλοὺς τῶν παρευρεθέντων, ἐλάλησε περὶ τοῦ στρατιωτικοῦ ζητήματος καὶ ἐξήτεισεν ἀπὸ τοῦ ἡγέτου τοῦ συντηρητικοῦ κόμματος Βαρόνου Μαντάιηελ τὴν ὑποστήριξιν τῆς διετούς ὑπαιτίας πρὸς ματωσίν τῶν σχεδίων τῶν πολιτικῶν καὶ ἰδία τοῦ Βόνιξεν. Τὸ ἀγροτικὸν δὲ κίνημα, καίπερ στάσιμον διατελοῦν, οὐχὶ μικρῶν ἀνησυχῆι τοῦς ἐν Βερολίνῳ, συνεπιείρ τῶν παρεμβαλλομένων προκομμάτων ἐν τῇ ζητήματι τῶν πρὸς τὴν Ρωσίαν ἐμπορικῶν διαπραγματεύσεων, μετὰ μόχθου δὲ οἱ τὴν ἐμπορικὴν πολιτικὴν διευθύνοντες ἀγωνίζονται νὰ πείσωσι τοὺς διαμαρτυρομένους περὶ τοῦ ὅτι οὐδεμίαν φειδθήσονται θυσιᾶς πρὸς περιφύρησιν τῶν συμφερόντων τῆς γερμανικῆς γεωργίας καὶ βιομηχανίας.

Οἱ ἐν Αὐστρίᾳ ἔχουσι τὸ οἰκονομικὸν ζήτημα τῆς νομισματικῆς διαφοράς καὶ τὸ τοῦ προϋπολογισμοῦ ὅπου προκαλεῖ ἰκανὸς συζητήσεως καὶ ἀναγκάζει τὴν κυβέρνησιν νὰ ζητῆ δωδεκατημῖρια. Συνάμα οἱ ἐν Βιέννῃ, εἶχον καὶ τὴν 60ῃν ἐπετηρίδα τῶν γενεθλίων τοῦ πρωθυπουργοῦ κόμματος Τάαφθε, καθ' ἣν ἐξεδηλώθησαν ἐμφανέστερον τὰ φυλετικὰ πάθη καὶ ἐνία τῶν ὀργάνων τῆς ἀντιπολιτεύσεως, ἀνασκευάζοντα τὰ τῆς συμπολιτεύσεως, ὡς ὑποστηρίζαντα διὰ τὸ τεσσαρακονταετὲς διάστημα τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας ὁ κ. Τάαφθε πολλοὺς ἄρατο θριάμβους, παρατηροῦσιν ὅτι οὐχὶ ὀλίγας ἐποτίσθη σικρίας ὁ πολιτικὸς οὗτος ἀνὴρ, καθ' ὃν ἐξεμάνησαν πολλὰς τὰ εἰρημένα πάθη.

Οἱ ἐν Ρωσίᾳ πρὸς διαφόρους ἐσωτερικὰς μεταρρυθμίσεις περὶ πλείστον ποιοῦνται καὶ τὴν ἐν Ἀσίᾳ θόσιν αὐτῶν ἐπὶ τῇ ἐνδοχῆσει τῆς ἐν τῇ βορειοανατολικῇ Ἀφρικῇ θέσεως τῆς Ἀγγλίας διὰ τῆς εἰς τὰ ἐκεῖ παράλια ἀποστολῆς τῆς ἐν Βεγγάλῃ, μοίρας, Ἰδία ἐνδοχῆσουσι τὰς πᾶρὰ τῇ Ἀφγανίᾳ φρουράς,

τοῦθ' ὅπου κέκταται ἰκανὴν πολιτικὴν σπουδαίετητα ἔνεκα τῶν καθ' ἑκάστον ὄμιον διαδραματιζομένων ἐν τῇ μέσῃ Ρωσίᾳ καὶ τῶν ἐπισημίων διαπραγματεύσεων πρὸς διαρρυθμίαν τῶν μεθορίων τοῦ Παριέου. Φαίνεται ὅτι τὸ ἔξος τοῦ Ἰβρηνου βαρῶναι ἐπὶ τῆς πλάστιγγος καὶ σήμερον.

Ἐκ τῶν μικροτέρων κρατῶν ἡ Ἰλλυρία, ἐπισημειώσαστος ἴδου τοῦ προϋπολογισμοῦ ἐν τῇ βουλῇ, ἔχει τὸ δόνατον, ὅπου εὐρηται ἐν ἀγαθῷ σημεῖῳ, τὸ Βελγίον τὴν ἀναθεώρησιν τοῦ συντάγματος, ἡ Πορτογαλίᾳ τὸ νέον αὐτῆς ὑπουργεῖον, ὅπου ἀγωνίζεται νὰ βελτιώσῃ τὰ οἰκονομικά, καίτοι τὴν μὲν ἔχον αὐτοῦ ἐπιστάται καὶ τὸ ζήτημα τοῦ ἐνδοχῆσαι τὰς βάρους τοῦ κρατοῦστος συστήματος, ἡ Σερβία τὸ ζήτημα τῆς συνδιαλλαγῆς Μιλάνου καὶ Ναβαλιᾶς, οὐ ἐπιλαμβάνεται μετὰ μικρῶν ἡ κερκίτικῃ Ἰερὰ Σύνθεσις, τὰ Σκανδιναυικὰ κρίτη τὸ ζήτημα τῆς ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ἀντιπροσωπείας καὶ τέλος ἡ ἡμετέρα αὐτοκρατορία τὴν σήμερον ἀγομῆν ἐπετηρίδα τῶν γενεθλίων τῆς Α. Μ. τοῦ Σουλτάνου.

ΧΡΟΝΙΚΑ.—Τὸ ζήτημα τῶν νήσων Ναουαίη μέγαν προκαλεῖ ἐν πάσῃ ἐν ταῖς Ἠνωμέναις Πολιτείαις, ὅπου εἰ πολιτικὰ κίματα μετὰ μερίμνης διακινουμένηται ὑπὸ τὸ μέλλον τῶν νήσων τούτων. Πολλοὶ ἔλπικον εἶναι ἡ κυβέρνησις Οὐάσιγκτωνος ἤθελε τῆς ἡμετέρας προαρχίσεως, ἀλλ' ἡ γεροσία ἀνθίσταται καὶ κατὰ τινὰς εἰδήσεις ἐκ τῆς εἰρημίνης πρωτεύουστος ἀπέλειτο πᾶσα ἐλπίς περὶ ἐπικυρώσεως τῆς σχετικῆς προσηρῆς συμβάσεως.

— Ἐν Μαδρίτῃ πολλὸς γίνεται λόγος περὶ τῶν ἐπὶ τῇ Πορτογαλίᾳ ἐμπορικῶν συνθηκῶν, κατὰ τινὰς δὲ ὄλησιν ἡ κυβέρνησις τοῦ μικροῦ βασιλέως προτίθεται νὰ αὐτῇ ὅσον οὐκὶ διαπραγματεύσεως πρὸς συνυπολογίαν καταλλήλου συνθήκης.

— Ἐν Μιρόκῃ τὰ πρῆγματα δὲν φαίνονται τοσοῦτο καλὰ καίτοι πολλὰ τῶν ταραχῶν συλλαμβάνονται καὶ τιμωροῦνται δέοντως, ἡ δὲ κυβέρνησις πᾶσαν καταβάλλει μέρηται πρὸς ἱπνεῶν τῆς πλήρους τάξεως.

— Ἐν Ρώμῃ Ἀίων ὁ II' ἐξακολουθεῖ δεχόμενος τὰς προσβείας τῶν διαφόρων τῆς Ἑβραϊκῆς μοναρχίᾳ, οἵτινες ἔσπασαν νὰ συγχαρῶσι τῇ 12ῃ ἐπὶ τῇ ἰαβουδαίῳ αὐτοῦ. Ἀξιοσημειώτοι: θία, εἶναι ἡ πρὸς τὸν ἀντιπρόσωπον τοῦ αὐτοκράτορος φραγκίτικου Ἰωσήφ γενομένη δεξίωσις, καθ' ἣν Ἀίων ὁ II', ἐκθειάσας τὸ θρησκευτικὸν αἶσθημα τῆς Α. Μ. καὶ ἔφακε τὰς εἰς τὴν μοναρχίαν διὰ τῆς θρησκείας ἀποδοθείσας ὑπηρεσίας, ἀπήγγειλε προσελαιῶν, ἧς ἀκλήτηι μεγάλῃν νὰ ἐμπνεύσῃ ἐνδοχῆσιν ἀπανταχοῦ μὴ ἀλλ' ἰδίᾳ ἐν Ρώμῃ.

ΦΥΡΔΗΝ ΜΙΓΔΗΝ.

—**ΠΚ.**— Ἐν Αἰξ-Λε Chapelle οἰκεῖ γερμανικῆς τῆς συλλογῆς ὀνόματι Oscar Weyckenhauer, ὅπου κατατίθειται εἰδος μῆσεως ἐφημερίδων. Πᾶν εἶναι τῶν τοῦ ἐφημεριούτου καὶ ἐν τῇ κόμῳ σὺμπαντι περιληφθῆσεται ἐν τῇ μουσίῳ τούτῳ.

Ἀπὸ τοῦ 1885 δὲ συνεπλήρωσε πλείους τῶν 10,000 τοιοῦτων συλλογῶν, περιλαμβανοσῶν ἔντυπα εἰς τριακονεξά γλωσσῶν. Ἐρρηται ἐν τῇ συλλογῇ ταύτῃ παντός εἴδους περιεργατήτων ἔρρηται ἐν αὐτῇ ἐφημερίδας σινικαί, ἰαπωνικαί καὶ ἔτι ἐφημερίς τῶν Ἑσκιμῶν ἐπιγραφομένη Litvaga dliulia. Ἡ μεγαλειτέρα ἐφημερίς, ἧς ἐπιτρέψιν ἔσπεν ἐπιγραφῆν Illuminated quadruple Costellation. Τὸ σχῆμα αὐτῆς ἦν εὐρεῖσ οφαιριστηρίου. Δημοσιευθεῖσα τῇ 1859 εἰς 28000 ἀντίτυπα ὄρισται, ὅπου ἀπαξ . . . τοῦ αἰῶνος ἐκδιδώται! Τοιαῦτη ἦν τοῦλάχιστον ἡ θέλησις τοῦ πρωτοτύπου ἱδρυτοῦ αὐτῆς ἄγνωστον ἐάν οἱ διάδοχοι αὐτοῦ ἐσθεάθησαν αὐτὴν καὶ ἐκτελέσει.

Ἡ μέγιστη τῶν ἐφημερίδων ἐστὶν ἡ Nation τοῦ Ρου-Ἰανείρου, ἔχουσα 11 καὶ 65 μῆκος, ἡ μικροτέρα ἐστὶν El Telegramma τοῦ Μεξικῶ, ἧς ἔχει μόνον 11 ἐκατ. μῆκος, ὅπου ἡμῶς εἰς οὐδὲν παρακωλύει αὐτὴν νὰ ἔχη καλὰς πληρορορίας, νὰ δημοσιεῖ ἡ τηλεγραφήματα πανταχῶθεν κτλ.

— Τῇ 3—4 (15—16) ἐπιόντας ἀπριλίου γενήσεται ὀλιχὴ ἐκλειψις τοῦ ἡλίου, ἧς οὐ μόνον ἡ διαρκεστέρα ἐστὶ τοῦ αἰῶνος, ἀλλὰ καὶ ἔσται ἡ τελευταία δυναμένη ἐν τῷ παρόντι αἰῶνι ν' αὐξήσῃ τὰς ἡμετέρας περὶ τοῦ ἡλίου γνώσεις. Ἐνεκα τούτου ὁ ἐπιστημονικὸς καὶ ἰδίᾳ ὁ ἀστρονομικὸς κόσμος μέγιστην ἀποδοῦς σημασίαν, προτοιμάζεται σπουδαίως καὶ πειθήσεται μελέτας, παρατηρήσεις δ' αὐτῆς γενήσονται ὅπου διαφόρων ἀποστολῶν ἐν Χιλῇ, Βρασιλίᾳ καὶ Ἀφρικῇ. Ἀλλὰ λεπτομερείας περὶ τῆς σημαντικῆς ταύτης ἐκλειψῆς παρεῖσι ἡμῖν πάντως ὁ μετ' ἀκριθείας τὴν ἐπιστημονικὴν κίνησιν παρακολουθῶν καὶ ταύτην μετ' ἐπιμελείας τοῖς ἀναγνώσταις τῆς ἐΝεολόγου Ἐδδομαδιαίας Ἐπιθεωρήσεως ἀνακοινοῦμενος φίλτατος συνεργάτης κ. Ἠλίας Γ. Βαλασαμάκης, ὅστις, πεποιθῆμενος, δὲν θ' ἀρνηθῇ ἀποδέξασθαι τὰς ἡμετέρας εὐχαριστίας, ἐφ' οἷς μετὰ μόχθου προφρόνως πράττει ὑπὲρ τοῦ περιοδικοῦ τούτου συγγράμματος.

— Τὸ 12ον γερμανικὸν συνέδριον τῆς ἐσωτερικῆς Ιατρικῆς γενήσεται ἐν Wisbaden ἀπὸ τῆς 12—15 προσεχῶς ἀπριλίου (ν. χ.).

Ἐν τῇ ἡμερησίᾳ διατάξει αὐτοῦ ἀνεγράψασαν δύο θέματα: 1ον Ἡ χολέρα 2ον Αἱ τραυματικαὶ νευροπάθειαι.

— Κατὰ τὸ Πάτχα οἱ εἰατῆροι τῆς ἐν Ἀθήναις Φιλαρμονικῆς θὰ ἔλθωσιν εἰς Κωνσταντινούπολιν.

— Ἀγνοοῦμεν εἰς τί ἔταισεν ἡ Σοφοκλείους Ἀντιγόνη, ἧς μετὰ τόσα βίβασα ἐπέπρωτο κατακαρματισμένη νὰ διαχθῇ ἐν τῇ κλεινῇ πόλει τῆς Παλλάδος, ἐν ἣ τοσοῦτον ἐνδοξῶς ἐδιδάχθη τὸ πρῶτον, ἐν συνοδείᾳ τοῦ Ὁδυσσεύς Ἄνδρουότσου τοῦ κ. Ἀντωνιάδου καὶ τινος Ἀψε—Σβύσας. Πλείων πεθερῆς πρὸς τὰ ἀρχαῖα ἐρισουργήματα, πλείων φιλοκαλία, ὡ ἀνδρῆς Ἀθηναῖοι!

— Ἐξεδόθη ὡς τῆμος τῆς βιβλιοθηκῆς τῆς νεωτέρας ἱστορίας (Bibliothèque d'histoire contemporaine) συγγραμματα ὑπὸ Victor Bégar (Paris 1893, 8ον σελ. V + 352, περὶ τῶν Βαλκανικῶν χωρῶν καὶ λαῶν πραγματευόμενον.

— Σύγγραμμα εἰς τὴν ἑλληνικὴν ἀρχαιότητα ἀναφερ-

μενον ἐν ἄλλοις ἐξεδόθη ἔρτι ὑπὸ Heinrich Dietrich Müller ὅπου τὴν ἐπιγραφῆν Historisch-mythologische Untersuchungen. Göttingen, Vandenhoeck et Ruprech, 1892.

— Κατὰ τὰς ἔρτι δημοσιευθείσας ὑπὸ τῶν ἀμερικανικῶν ἐφημερίδων πληροφορίας, ἧς ὁ κ. D. Bellet συνέλλεξε καὶ ἀνεκοινώσατο τῇ ἐταιρείᾳ τῆς Γεωγραφίας ἐν Παρισίοις, ἡ τρίτη ἑκατονταετηρίδς τῆς ἀνακαλύψεως τῆς Ἀμερικῆς εἰρητάθη ἐν Λονδίῳ κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα. Κατὰ τὸ 1788 ὁ Elhanan Winchester, καταγόμενος ἐκ τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν, ἀνέλαβε τὴν διοργάνωσιν ἑορτῆς πρὸς πανηγυρισμὸν τῆς τρίτης ἑκατονταετηρίδος τῆς ἀνακαλύψεως τοῦ Νέου Κόσμου. Τῇ 12 οκτωβρίου τοῦ 1792, ἐν συνελεύσει 20,000 περίπου ἀτόμων ἐποιήσατο λόγον ἐπερὶ τοῦ Κολόμβου καὶ τῶν ἀνακαλύψεων αὐτοῦ. Ὁ ρήτωρ ὅμα εἶχε κυρίως τὴν μέλλουσαν ἀνάπτυξιν καὶ τὸ μέλλον τῆς Ἀμερικῆς, ἐξήγησε δὲ πολλὰς προφητείας, πραγματωθείσας κατὰ τὸν ἦδη λήγοντα αἰῶνα καθ' ὃν ἐορτάζεται ἡ τετάρτη ἑκατονταετηρίδς τοῦ μεγάλου γεγονότος. Ὁ ρήτωρ ἐπεσημύθη τότε. Ὁ Winchester ἐπανῆλθεν εἰς τὰς Ἠνωμένους Πολιτείας κατὰ τὸ 1794 καὶ ἀπεβίωσε κατὰ τὸ 1797 ἐν Hartford.

— Ἐν τῇ συνεδίᾳ τῆς Ἀσιατικῆς Ἐταιρείας τῶν Παρισίων τῆς 11 φεβρουαρίου (ν. χ.) ὁ κ. Darmesteter ἐποιήσατο ἀνάγνωσμα ὅπου ἀποδείξῃ τὴν ὑπαρξιν στοιχείου νεοπλατωνικοῦ ἐν τῇ Ἀβέστα. Ἡ Avesta παρουσιάζει, κατ' αὐτόν, τὴν θεωρίαν τῶν πλατωνικῶν ἰδεῶν, αἵτινες ἀναφέρονται παρὰ Ἀόγγῳ, ἧς αὐτὴ ἔχει παρὰ φίλων τῇ Ἰουδαίῳ. Ἡ Avosta οὐδαμῶς ἐστίν, ὡς φρονεῖται, μνημεῖον ἀρίας καταγωγῆς. ἐστὶν ἔργον ἐκλεκτικῶν συντεθῆν μετὰ τὴν κατάντησιν τοῦ Ἀλεξάνδρου ὑπὸ θεολόγων γινωσκόντων τὸν Πλάτωνα καὶ τὴν Βίβλον. Αὕτη ἐστὶ τὸ πρῶτον μνημεῖον τοῦ γνωστικισμοῦ. Ἐν τῇ αὐτῇ συνεδίᾳ ὁ κ. Charoncey ἐπέβαλε σκέψεις αὐτοῦ περὶ τῆς ἀσιατικῆς καταγωγῆς τοῦ ἰδίου ἀμερικανικοῦ πολιτισμοῦ.

— Ὁ γνωστὸς ἑλληνοστῆς Α. Croiset μετὰ τοῦ J. Potiljean ἐξέδωκεν Ἑλληνικὴν Γραμματικὴν (Grammaire Grecque. Hachette 1892, εἰς 8ον VIII, 603 σελ.). Ἡ Μεγάλη Γραμματικὴ αὕτη, ἧς τὸ μὲν τυπικὸν ἐξελεται ἰδίᾳ τῇ J. Potiljean, τὸ δὲ συντακτικὸν τῇ Croiset, κρίνεται ἀρίστη.

— Ἐδημοσιεύθη ἐν τῇ Ἐπιθεωρήσει τῶν ἑλληνικῶν σπουδῶν ἐκτενεσάτη κρίσις περὶ τοῦ συγγράμματος τοῦ Ἐξ. διευθυντοῦ τοῦ ἐν Tchihli-Kiosk ἀτοκρατορικοῦ μουσεῖου Χαμῆ βίη καὶ Th. Reinach τῆς βασιλικῆς νεκροπείρας τῆς Σιδωνος.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

—**Σάββατον, 20 φεβρουαρίου.**

Δύο σπουδαῖα χρηματιστικὰ γεγονότα ἔσχομεν τὴν παρελθούσαν ἐβδομάδα, καθ' ἣν δὲν ἐγράφασαν οἰκονομικὴν ἐπιθεωρησιν, τὴν σπουδαίαν ἀνατίμησιν τῶν ἑλληνικῶν χρωματῶν, καὶ τὴν ἀπότομον ὄπο-

τιμήσιν τῶν τουρκικῶν. Καὶ τῆς μὲν πρώτης αἰτία εἶναι ἢ ὡς ὀριστικὴ ἀγγελθεῖσα συνομολόγησις τοῦ νέου ἑλληνικοῦ δανείου ἐξ 100 ἑκατομμυρίων ἐπὶ ὄροις 24,24, ὡς λέγεται, ἢτοι πρὸς 90 ἢ 92 τοῖς ο/ο, καὶ ἐπὶ τόκῳ 5 ο/ο καὶ 1 ο/ο χρεωλυσίῳ. Κατὰ τὴν πρώτην ὁρμὴν τοῦ ὑψώμου τὸ ἑλληνικὸν πάγιον 4 ο/ο, ἔπερ οὐ πρὸ πολλοῦ ἦτο παρημελημένον περὶ τὰ 45, ἀνετιμῆθη μέχρι 57, αἱ μετοχαὶ τοῦ Μονοπωλείου προσήγγισαν εἰς τὰ 65, τὸ δάνειον τοῦ 1881 ὑπερέβη τὰ 74, καὶ τὸ τοῦ 1884 ἐφθασεν εἰς τὰ 73 1/4. Ἐπίσης καὶ τὸ δάνειον τοῦ Σιδηροδρόμου Λαρίδος ἀνετιμῆθη κατὰ δέκα μονάδας. Περὶ τὰς τιμὰς ταύτας ἐγένοντο μεγάλαὶ πωλήσεις ἐν μέρει μὲν παρὰ τῶν ἀγορασάντων εἰς χαμηλότερας τιμὰς πρὸς ἐξασφάλισιν τῶν κερδῶν, ἐν μέρει δὲ παρ' ἐκείνων οἵτινες ἔχοντες ἀγοράσει προηγουμένως περὶ τὰς τιμὰς ταύτας, καὶ σπουδαίως ζημιώμενοι ἐκ τοῦ γενομένου ἐκπεσμοῦ, ἐπωφεληθῆσαν τῆς ὑψώσεως, ὅπως ἀπαλλαγῶσι τῶν προηγουμένων ζημιῶν. Αἱ πωλήσεις αὗται οὐ μόνον ἀνεχαίτισαν τὴν ὁρμὴν τοῦ ὑψώμου, ἀλλὰ καὶ ἐπίνεγκαν μικρὰν σχετικῶς ἀπισθοδρομίαν, ἣν θεωροῦμεν φυσικὴν καὶ ἀναπόδραστον. Ἄλλως δὲ οἱ ὄροι τοῦ δανείου δὲν ἐγνώσθησαν εἰσέτι ἐπισημῶς, διότι ὁ κ. Τρικούπης οὐδὲν περὶ τούτου ἀνήγγειλεν εἰς τὴν Βουλὴν, ἀλλ' οὐδ' εἰς τὰς ἀθηναϊκὰς ἐφημερίδας ἐδημοσίωθη τι θετικὸν περὶ τούτου. Δὲν πιστεύομεν ὅτι κατὰ τὴν τελευταίαν ὥραν ἀνεφύθησαν δυσχέρεια, διότι αἱ ἀγγλικαὶ ἐφημερίδες θετικῶς γράφουσιν ὅτι τὸ νέον ἑλληνικὸν δάνειον εἶναι γεγονός τετελεσμένον. Ὅπως ὅποτε ἢ βελτίωσις τῶν ἑλληνικῶν χρεωγράφων ἐσταμάτησε κατὰ τὸ παρὸν, αἱ δὲ σημειναὶ τιμαὶ εἰς τοῦ μὲν Παγίου 55, τοῦ δὲ Μονοπωλείου 62 1/2, τοῦ δὲ δανείου τοῦ 1881 73 1/4 καὶ τοῦ 1884 72.

Τοῦ δὲ δευτέρου γεγονότος, τῆς ἀποτόμου ὑποτιμῆσεως τῶν τουρκικῶν χρεωγράφων, ἐπελθοῦσης κατὰ τὰς δύο τελευταίας ἡμέρας τῆς παρελθούσης ἐβδομάδος, αἰτία ὑπῆρξεν ἢ ὑπὸ τῆς γαλλικῆς Βουλῆς ἐπιψήφισις τοῦ πολυκρότου νομοσχεδίου τοῦ ὑπουργοῦ τῶν οικονομικῶν κ. Τιρᾶρ περὶ ἐπιβολῆς χαρτοσήμου εἰς τὰς πράξεις τοῦ χρηματιστηρίου. Τὸ νομοσχέδιον τοῦτο, περὶ οὗ καὶ ἄλλοτε πρῶτοι ἡμεῖς ἐγράψαμεν, δημοσιεύσαντες καὶ τὰ κυριώτερα αὐτοῦ ἄρθρα, θεωρήθη κατ' ἀρχὰς ὡς καταργοῦν τὴν ἐλευθερὰν λεγομένην ἀγορὰν (coulisse), ἐκ τούτου δὲ πολὺς ἐγένετο ἐν Παρισίοις θόρυβος, καὶ ἀπότομος ἐκπεσμὸς τῶν χρεωγράφων, μὴ διαρκέσας ὅμως, εἰ μὴ δύο καὶ μόνον ἡμέρας, διότι ἀκριδέστεραι πληροφορίαι καὶ ἀπαθεστέρα ἐκτίμησις ἐπανήγαγον καὶ τὴν ἡρεμίαν ἐν τῷ χρηματιστηρίῳ καὶ τὰς τιμὰς τῶν χρεωγράφων εἰς τὴν προτέραν αὐτῶν θέσιν. Τὸ ἡμέτερον Γενικὸν χρέος, ἔπερ εἶχεν ὑποτιμηθῆ ἄχρις 24,10, ἐπανήλθεν ἐντὸς τῆς ἐβδομάδος ταύτης εἰς τὰ 24,30, αἱ ὁμολογίαι τῶν Σιδηροδρόμων κατὰ τὴν πρώτην ὁρμὴν τοῦ ἐκπεσμοῦ ἐφθασαν μέχρις 91, ἀλλ' ἐπανήλθον εἰς τὰ 94, 1/2, αἱ δὲ μετοχαὶ τοῦ Μονοπωλείου ἀνέκτισαν καὶ ὑπερέβησαν μάλιστα τὴν προτέραν αὐτῶν τιμὴν, ἀνατιμῆθησαν μέχρι 16,35. Καὶ αὗται μὲν διατηροῦνται σταθεραί, κοινοποιηθέντος ἤδη ὅτι τὸ ἐκ 12 φράγκων προσωρινὸν μέρος πᾶν πληρωθήσεται τὴν 1ην τοῦ πρόσοχου μαρτίου,

ἀλλὰ τὸ Γενικὸν χρέος καὶ αἱ ὁμολογίαι τῶν Σιδηροδρόμων ὑπέστησαν χαλάρωσιν ἐλλείψει κερδοσκοπίας ἐπ' αὐτῶν. Καὶ ἐκείνου μὲν ἡ τιμὴ σημειοῦται σήμερον 24,24, τούτων δὲ 93.

Σπουδαῖον γεγονός διὰ τὴν ἡμετέραν ἀγορὰν δυνάμεθα εὐλόγως νὰ θεωρήσωμεν καὶ τὴν ἰδρυσιν τῆς Ὀθωμανικῆς ἀσφαλιστικῆς Ἑταιρίας, περὶ τῆς μελούσης προόδου τῆς ὁποίας οὐδεμία ὑψίσταται ἀμφιβολία. Αἱ ἐγγραφαὶ τῶν μετοχῶν αὐτῆς, τετράκις σχεδὸν καλυφθεῖσαι, ἀποτελοῦσιν ἀληθῆ ὄριον, αἱ δὲ προσωρινὰ αὐτῆς ἀποδείξεις ἀγοράζονται ἤδη μεθ' ὑπερτιμῆσεως. Ἡ παρὰ τῆς Ὀθωμανικῆς Τραπεζῆς υιοθετησὶς τῆς σπουδαίας ταύτης ἐπιχειρήσεως, ἢ ἀνάθεσις τῆς διοικήσεως αὐτῆς εἰς τὸν ῥέκτιν καὶ μεγαλοπράγμονα διευθυντὴν τῆς Τραπεζῆς κ. Βίνδερ καὶ εἰς τὸν ἀναγνωρισμένην ἱκανότητος, δραστηριότητος καὶ τιμιότητος διευθυντὴν κ. Λαφουάντ, καὶ ἡ συγκρότησις τοῦ συμβουλίου παρ' ἀνδρῶν διαπρεπόντων ἐν τῷ παρ' ἡμῖν τραπεζικῷ κόσμῳ, καὶ ἀπολουόντων γενικῶς ὑπολήψεως καὶ ἐκτιμῆσεως, δικαιούσι πληρέστατα τὴν ἐμπιστοσύνην τοῦ δημοσίου, καὶ παρέχουσιν ἀσφαλῆς ἐγγύησον περὶ τῆς εὐδοκίμουσεως τῆς μεγάλης ταύτης καὶ κοινωφελούς ἐγχευρῆσεως, τιμῶσης τοὺς λαθόντας τὴν πρωτοβουλίαν καὶ ἐπιδιώξαντας τὴν ἐπὶ τοιούτων ἰσχυρῶν βάσεων ἰδρυσιν αὐτῆς.

Ν. ΦΩΤΙΑΔΗΣ.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ ὑπὸ Π. Γ. Γενναδίου. Ἐκδίδεται ἐν Ἀθήναις κατὰ τεύχη. Τόμος Θ'. Τεῦχος πρῶτον. Περιεχόμενα: Πρὸς τοὺς συνδρομητάς: — Περὶ τῆς κηκιδωφύλας τῆς ἀμπέλου. Περὶ διατροφῆς τῶν ἀροτήρων βοῶν. Σημειώσεις περὶ ἀρδεύσεων. Χρῆσις τοῦ θύμου πρὸς θεραπεῖαν μικροσκοπικῶν τινῶν ζώων. Περὶ τῶν συστατικῶν τοῦ οἴνου. Τὸ ἐκψύλλισμα τῆς ἀμπέλου. Οἱ οἶνοι ἐν Γαλλίᾳ κατὰ τὸ λήξαν ἔτος. Περὶ τῆς καταστάσεως τῆς γεωργίας ἐν Θεσσαλίᾳ καὶ τῶν τρόπων τῆς βελτιώσεως αὐτῆς. Εἰδοποιήσις τῆς Ἑλληνικῆς Γεωργίας. Νεώτεραι πληροφορίαι περὶ τῆς καλλιτεργίας τοῦ τουμπεκίου. Ἀλληλογραφία. Διάφορα.

Ο ΒΕΛΗΠΗΤΗΣ ΤΙΝ ἈΓΙΩΝ ΓΡΑΦΩΝ. Περιοδικὸν ἐκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον ὑπὸ τοῦ ἀρχ. Γρηγορίου Ζιγαβήνου. Ἐν Μασσαλίᾳ. Ἔτος Δ', ἀριθμ. Α'. Περιεχόμενα: Ἑρμηνεία τοῦ 1Ε' κεφαλαίου τοῦ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγελίου. Ὁ Χριστιανισμὸς προπαρασκευαζόμενος. Ὁ ἄγιος Ἰγνάτιος ὁ Θεοφῶρος. Μελέτη περὶ τῆς ψυχικῆς σωτηρίας.

Ὁ ἐπιπέδωνος ΧΡΥΣΟΣΘΕΝΗΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ

Κωνσταντινούπολις-Ἱέρων Τυπολιθεσμικεῖον ΝΕΟΛΟΓΟΥ.